

Sistemes de classificació documentals

Manela Juncà Campdepadrós

PID_00143941

Universitat Oberta
de Catalunya

www.uoc.edu

Els textos i imatges publicats en aquesta obra estan subjectes –llevat que s'indiqui el contrari– a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada (BY-NC-ND) v.3.0 Espanya de Creative Commons. Podeu copiar-los, distribuir-los i transmetre'ls públicament sempre que en citeu l'autor i la font (FUOC. Fundació per a la Universitat Oberta de Catalunya), no en feu un ús comercial i no en feu obra derivada. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>

Índex

Introducció	5
Objectius	8
1. Classificar i sistemes de classificació	9
1.1. Classificacions bibliogràfiques o documentals	10
1.1.1. Què són les classificacions bibliogràfiques o documentals?	10
1.1.2. On s'apliquen?	10
1.1.3. Funcions	11
1.1.4. Quantes n'hi ha?	12
1.1.5. Conclusions	12
1.2. Classificacions documentals: tipologia	13
1.2.1. Per abast de contingut	14
1.2.2. Per estructura	14
1.2.3. Conclusions	16
1.3. Breu història de les classificacions bibliogràfiques	17
1.3.1. La classificació decimal de Dewey, de 1885	19
1.3.2. La classificació decimal universal, de 1905	21
1.3.3. La classificació Colon, de 1933	23
1.3.4. Altres classificacions documentals dels segles XIX i XX... ..	24
1.3.5. Els sistemes de classificació a Espanya i Catalunya	25
1.3.6. Conclusions	27
2. La classificació decimal universal	29
2.1. Característiques de la classificació decimal universal	29
2.2. Edicions de la CDU	31
2.3. Gestió de la CDU	33
2.3.1. Qui és el responsable de la gestió de la CDU?	33
2.3.2. S'actualitzen les classes de la CDU?	34
2.3.3. Noves edicions de la CDU i reclassificació dels fons	34
2.3.4. Conclusions	35
3. Estructura de la classificació decimal universal	36
3.1. Classes i notacions	37
3.1.1. Classes	37
3.1.2. Notació	39
3.1.3. Conclusions	40
3.2. Taules principals	41
3.2.1. Taules principals de l'edició de butxaca CDU 2004	41
3.3. Taules auxiliars de la classificació decimal universal (CDU)	54

3.3.1. Taules d'auxiliars comuns	56
3.3.2. Taules d'auxiliars especials	65
3.4. Signes amb funció combinatòria i signes amb funció instructiva	70
3.4.1. La importància dels signes	70
3.4.2. Els signes amb funció combinatòria	72
3.4.3. Els signes purament instructius	73
3.4.4. Conclusions	73
4. Comencem a classificar.....	75
5. Pràctiques amb la CDU.....	78
5.1. Exercicis de nivell baix	78
5.2. Exercicis de nivell mitjà	80
5.3. Exercicis de nivell alt	81
6. Creació d'un sistema de classificació propi.....	83
6.1. Estudi previ	83
6.2. Metodologia	84
6.3. Procés de creació	84
6.4. Manteniment	86
Glossari.....	90
Bibliografia.....	94

Introducció

El mòdul “Sistemes de classificació” està pensat per a estudiants que no tinguin coneixements previs sobre el món de les classificacions documentals. Es tracta, doncs, d'un mòdul introductori a l'estudi dels diversos sistemes de classificació documentals i, de manera especial, de la classificació decimal universal (CDU), que és el sistema més implementat en el nostre àmbit cultural europeu.

Itinerari d'estudi

El mòdul està concebut com una aproximació del concepte més general al més concret. La seqüència és:

Sistemes de classificació > Classificacions bibliogràfiques o documentals > Classificació decimal universal.

Completarem la visió del tema aportant les tècniques més interessants de Jacques Maniez (1993) sobre la construcció d'un sistema nou, molt adequat per a aquells documentalistes que hagin de crear un sistema a mida.

El mòdul és teòric, normatiu i en major mesura, pràctic, ja que un dels objectius que es proposen és aconseguir una certa habilitat en la classificació de documents amb la CDU.

Conceptes més importants

Concepte	Vegeu
Classificació documental	1.1. Classificacions bibliogràfiques 1.2. Classificacions bibliogràfiques: tipologia 1.3. Breu història de les classificacions bibliogràfiques
Classes	3.1. Classes i notació 3.2. Taules principals 3.3. Taules auxiliars de la CDU
Notació	3.1. Classes i notació 3.4. Signes: combinatoris i instructius
Auxiliars comuns	3.3.1. Taules d'auxiliars comuns
Auxiliars especials	3.3.2. Taules d'auxiliars especials
Classificar amb CDU	4. Comencem a classificar 5. Pràctiques amb la CDU

Vegeu també

Per a construir un quadre de classificació, vegeu l'apartat 6 d'aquest mòdul didàctic.

Bibliografia i recursos web

Presentem la bibliografia en dues seccions:

- una selecció de fonts d'informació indispensables per als estudiants que s'introdueixen en l'estudi de les classificacions.
- la llista sencera a partir de la qual s'ha fet la selecció anterior.

Selecció bibliogràfica

És indispensable la consulta de la classificació decimal universal –en edició de butxaca o en CD.

La taula següent mostra que les obres de Maria Pinto (ed.), Jacques Maniez i I.C. McIlwaine són molt indicades pel que fa a la teoria de les classificacions; i que obres com les Miguel Benito, Carmen Díez-Carrera i Ia McIlwaine ho són per a les pràctiques.

Obres recomanades

Bibliografia	Teoria / Història de les classificacions	Estructura de la CDU	Exercicis de CDU amb solució
<i>Clasificación Decimal Universal (CDU) de bolsillo</i> (2004). Madrid: AENOR.		Sí	Sí
Benito, M. (1999). <i>El sistema de clasificación decimal universal: manual de aprendizaje</i> . Madrid: Taranco.		Sí	Sí
Díez Carrera, C. (1999). <i>Técnicas y régimen de uso de la CDU (Clasificación Decimal Universal)</i> (134 pàg.). Gijón: Trea ("Biblioteconomía y Administración Cultural", 26).		Sí	Sí
Maniez, J. (1992). <i>Los lenguajes documentales y de clasificación: concepción, construcción y utilización en los sistemas documentales</i> . Madrid: Pirámide / Fundación Germán Sánchez Ruipérez.	Sí		
McIlwaine, I. C. (2003). <i>Clasificación Decimal Universal. Guía para uso de la CDU</i> . Madrid: AENOR.		Sí	Sí
Pinto Molina, M. (ed.) (1997). <i>Manual de clasificación documental</i> . Madrid: Síntesis ("Biblioteconomía y Documentación").	Sí	Sí	Sí
San Segundo Manuel, R. (1997). "Principales sistemas de clasificación". A: M. Pinto (ed.). <i>Manual de clasificación documental</i> (pàg. 67-89). Madrid: Síntesis "Biblioteconomía y Documentación".	Sí		

Selecció recursos web

Pel que fa als recursos web, no podem deixar de seleccionar els webs de les seues oficials dels sistemes de classificació més implementats al món –La CDU i la Dewey– i els tutorials sobre la CDU.

Classificació decimal universal (web oficial, bloc):

- *Universal Decimal Classification Consortium Homepage*. [La Haia]: UDC Consortium Act. 2002-08-01. [Accesible en línia] [Consulta: 10 d'octubre 2008].
- *Universal Decimal Classification Blog*. UDC Consortium. [Accesible en línia] [Consulta: 10 d'octubre 2008].

Classificació Dewey (actualitzacions, classes, bloc):

- OCLC Online Computer Library Center. *Dewey services, Dewey decimal classification for use with OCLC's online cataloging services*. [Consulta: 10 d'octubre 2008]. [Accesible en línia]
- *025.431: The Dewey blog* [Consulta: 10 d'octubre 2008]. [Accesible en línia]
- **Public libraries using spanish**. *Spanish version of the Dewey Decimal Classification System based on the 18th edition of DDC* [Consulta: 10 d'octubre 2008]. [Accesible en línia]
Cal destacar les pàgines personals i tutorials de Miguel Benito, Ferran Burguillos i Enric Mestre per les seves pedagògiques exposicions:
- **Benito, Miguel**. *El sistema de Clasificación Decimal Universal* [Accesible en línia] [Data de consulta: 10 d'octubre 2008]. O, també, en l'URL Instituto de Taranco [Data de consulta: 10 d'octubre 2008].
- **Burguillos Martínez, Ferran**. *Tutorial de la Clasificación decimal universal* [Accesible en línia] [Data de consulta: 10 d'octubre 2008].
- **Mestre i Ribera, Enric**. *Classificació decimal universal* [Accesible en línia] [Data de consulta: 10 d'octubre 2008].

Objectius

Amb l'estudi dels materials associats a aquest mòdul, assolireu els objectius següents:

- 1.** Definir els sistemes de classificació documental i la seva tipologia.
- 2.** Presentar l'evolució històrica d'aquests llenguatges documentals.
- 3.** Conèixer la classificació decimal universal: característiques, estructura i sintaxi.
- 4.** Adquirir una certa habilitat en la classificació de documents amb la CDU.
- 5.** Introduir-se en la creació d'un sistema de classificació nou.

1. Classificar i sistemes de classificació

Classificar és distribuir en classes o categories.

Hi ha tres tipus de sistemes de classificació (Maniez, 1992, pàg. 23)

1) Les **classificacions filosoficocientífiques** que classifiquen el coneixement humà. Cataloguen les lleis universals i els fenòmens naturals. Landgridge les qualifica de formes primàries, ja que observen directament el món i la naturalesa del coneixement.

Classificacions filosoficocientífiques

Sistemes de Porfiri, Plató, Aristòtil, F. Bacon, A. Comte, Leibniz.

2) Les **classificacions biològiques o taxonomies** classifiquen organismes vius i inerts en una jerarquia. Actualment, el terme *taxonomia* s'aplica també al món de la informació i les fonts disponibles al WWW.

Classificacions biològiques o taxonomies

Elements químics, plantes, animals...

3) Les **classificacions bibliogràfiques o documentals** classifiquen el fons d'un servei d'informació i documentació (SID¹). Per a Landgridge tracten del coneixement quan ja s'ha fixat en els documents, per tant, no tot el coneixement, sinó només aquell que s'ha fixat en un suport material.

A grans trets, les diferències més importants entre les classificacions filosoficocientífiques i les documentals és que les primeres busquen organitzar el coneixement, mentre que les segones volen representar el contingut dels documents i, a més, les primeres són teòriques i les segones pràctiques (Maria Pinto, Carmen Gálvez, 1997, pàg. 35).

Malgrat tot, no podem negar que les primeres influeixen en les darreres i que les classificacions documentals estan íntimament influïdes per les successives concepcions del coneixement. De fet, les classificacions són fruit d'una societat i d'un temps determinat.

La influència de Francis Bacon

El sistema filosòfic de Francis Bacon influeix en la classificació bibliogràfica de Brunet (França 1804) i en la classificació bibliogràfica de Harris de 1870.

Lectura complementària

Sobre els tres tipus de classificacions esmentats aquí, podeu consultar l'obra següent:

J. Maniez (1992). *Los lenguajes documentales y de clasificación: concepción, construcción y utilización en los sistemas documentales*. Madrid: Pirámide / Fundación Germán Sánchez Ruipérez.

⁽¹⁾SID és la sigla de *servei d'informació i documentació*.

A partir d'aquest moment, el mòdul se centrarà en les classificacions de tipus bibliogràfic o documental.

Bibliografia

Gil Urdiciain, B. (1997). "Los lenguajes de clasificación documental". A: M. Pinto (ed.). *Manual de clasificación documental* (pàg. 91-108). Madrid: Síntesis ("Biblioteconomía y Documentación").

Maniez, J. (1992). *Los lenguajes documentales y de clasificación: concepción, construcción y utilización en los sistemas documentales*. Madrid: Pirámide / Fundación Germán Sánchez Ruipérez.

Pinto Molina, M. (ed.) (1997). *Manual de clasificación documental*. Madrid: Síntesis ("Biblioteconomía y Documentación").

A tall de conclusió

Classificar és distribuir en classes o categories. Hi ha tres tipus de sistemes de classificació: els filosocientífics, que classifiquen el coneixement humà de manera genèrica; els taxonòmics, que classifiquen organismes vius i inerts; i els bibliogràfics o documentals, que classifiquen el fons documental d'un SID.

1.1. Classificacions bibliogràfiques o documentals

Primer definirem què són, on s'apliquen, quines funcions tenen i quantes hi ha al món. En segon lloc, tractarem la diferent tipologia de les classificacions bibliogràfiques. En tercer i darrer lloc, farem un petit viatge per la història de les classificacions bibliogràfiques. Comencem!

1.1.1. Què són les classificacions bibliogràfiques o documentals?

Les classificacions bibliogràfiques o documentals són un llenguatge documental que divideix el coneixement (enciclopèdic o específic d'una àrea temàtica) en una sèrie ordenada de classes i subclasses basades en les semblances i diferències.

L'estructura jeràrquica o facetada d'aquestes classificacions reflecteix les relacions i el context del concepte.

Turisme econòmic o turisme de lleure

Si el concepte *Turisme* depèn jeràrquicament de la classe *Economia*, entendrem que fa referència al turisme com a factor econòmic. Si, en canvi, depèn jeràrquicament de la classe *Temps lliure*, entendrem que es refereix al turisme com un element de lleure i descans. En tots dos casos, l'estructura reflecteix el context del concepte, a diferència d'una llista simplement ordenada de termes d'indexació.

1.1.2. On s'apliquen?

Tots els serveis d'informació i documentació, SID², (arxius, biblioteques i centres de documentació) utilitzen algun sistema de classificació, però difereixen bastant els uns dels altres. En paraules de Miguel Angel Esteban:

⁽²⁾A partir d'ara denotem serveis d'informació i documentació amb la sigla SID.

1) Ús dels sistemes de classificació en els arxius

“En els arxius es presenta com la identificació d'agrupacions documentals naturals mitjançant l'auxili d'un sistema de classificació que reproduceix l'estructura orgànica o l'entramat funcional de la institució generadora del fons com a resultat de la seva activitat natural pel compliment dels seus fins.”

2) Ús dels sistemes de classificació en biblioteques

“La classificació s'identifica a les biblioteques amb l'agrupació intel·lectual i inclús física dels documents en classes que mantinguin entre si relacions de superioritat i dependència, a partir de l'extracció i representació codificada del seu contingut temàtic principal (matèria) d'acord amb les regles d'un sistema de classificació jeràrquic o facetat.”

Ús dels sistemes de classificació en els centres de documentació

“En els centres de documentació es considera com una activitat innecessària habitualment perquè té prioritat l'anàlisi conceptual del contingut dels documents, si bé pot estar present com una funció auxiliar per al control de la diversitat de la col·lecció i la reducció de l'àrea de cerca amb l'ús dels nivells superiors d'un tesaurus.”

Afegirem l'ús dels sistemes de classificació per a organitzar el coneixement del WWW: tal com diu I. McIlwaine, els sistemes com la CDU poden tenir dues utilitats:

- Organitzar i visualitzar recursos d'informació dins dels serveis d'informació de qualitat.
- Classificar metadades de documents electrònics.

Els quadres de classificació emprats als arxius són per essència originals i no extrapolables a altres fons documentals, ja que responen als processos propis de l'organització i s'estudien en altres assignatures. En conseqüència, aquest mòdul se centrarà en els sistemes emprats a les biblioteques.

1.1.3. Funcions

Els sistemes de classificació compleixen les tres funcions següents:

- Representar el contingut d'un document de manera sintètica i codificada.
- Ordenar físicament els documents amb un grau altament significatiu.

Observació

Recordem que podem distingir tres tipus d'ordenacions (Maniez, 1993, pàg. 21):

- 1) Ordenacions no significatives, sense cap relació amb el contingut dels documents, per exemple, ordenacions numèriques a partir del número de registre.
- 2) Ordenacions amb significat limitat: per llengua, país, autor, disciplina, etc.

Lectura complementària

Sobre els sistemes de classificació en els serveis d'informació i documentació segons Miguel Angel Esteban, podeu consultar l'obra següent:

María Pinto Molina (ed.) (1997). *Manual de clasificación documental* (pàg. 20). Madrid: Síntesis (Biblioteconomía y documentación).

Ús del sistema CDU

La CDU s'utilitza en el portal de les Guies temàtiques electròniques del CBUC (Consorci de biblioteques universitàries de Catalunya) [Accesible en línia]

Lectura recomanada

Per a tots els interessats en les aplicacions de la CDU a Internet, podeu consultar l'obra següent:

I. C. McIlwaine (2003). *Guía para uso de la CDU* (pàg. 258-272).

3) Ordenacions altament significatives: ordenació per matèries, de manera que els documents que tractin de continguts afins es col·loquin a prop.

- Generar subproductes del catàleg, sobre la base de la seva matèria. Per exemple, llistes bibliogràfiques, darreres adquisicions ordenades per temes,...

1.1.4. Quantes n'hi ha?

En aquests moments, hi ha almenys nou sistemes de classificació documental vigents i implementats a les xarxes de biblioteques universitàries i/o públiques del món:

- 1) La classificació decimal universal (CDU).
- 2) La classificació Dewey (CD).
- 3) La classificació de la Library of Congress (LC).
- 4) La classificació xinesa.
- 5) La classificació japonesa.
- 6) La classificació russa (LBC, antiga BBK).
- 7) La classificació Colon (CC).
- 8) La classificació Bliss (CB).
- 9) La classificació Brown.

Com diu Miguel Ángel Esteban (1997, pàg. 26):

“No existeix un sistema de classificació essencial, natural o únic que sigui adequat *a priori* a la naturalesa de la realitat. En conseqüència no té raó jutjar en abstracte si una classificació és millor que una altra, sinó que caldrà fer atenció al context en el qual es va construir i al propòsit que persegueix. Com a màxim podem mantenir que un sistema classificatori és superior a un altre perquè pot aplicar-se a un nombre més gran de contextos, perquè desvela un nombre més gran de relacions entre els fets classificats i perquè té una estructura més rigorosa.”

1.1.5. Conclusions

Les classificacions bibliogràfiques són un llenguatge documental que representa el contingut, ordena físicament els documents (ordenacions altament significatives) i genera subproductes de catàleg (com les llistes bibliogràfiques o les darreres adquisicions ordenades per temes).

S'usen en tot tipus de SID: arxius, biblioteques, centres de documentació i serveis de la xarxa.

A escala mundial, hi ha diversos sistemes de classificació documental: classificació decimal universal (CDU), classificació Dewey (CD), classificació de la Library of Congress (LC), classificació xinesa, classificació japonesa, classificació russa (LBC, antiga BBK), classificació Colon (CC), classificació Bliss (CB), Classificació Brown.

En aquests moments de la lectura del mòdul, us heu d'haver situat en la seqüència:

Classificar > Sistemes de classificació > Sistemes de classificació documentals > Aplicació a les biblioteques.

Més informació

Clasificación Decimal Universal (CDU): edición abreviada de la norma UNE 50001: 2000 (2001) (adaptada per Rosa San Segundo Manuel). Madrid: AENOR.

Clasificación Decimal Universal (CDU) de bolsillo (2004) (adaptada per Rosa San Segundo Manuel). Madrid: AENOR.

Esteban, M. A. (1997). "Fundamentos epistemológicos de la clasificación documental". A: M. Pinto (ed.). *Manual de clasificación documental* (pàg. 19-32). Madrid: Síntesis ("Biblioteconomía y Documentación").

Granados, M.; Nicolau, Anna (2005, 6-8 de juliol). "La recuperació de la informació en els catàlegs en línia: l'ús de la Classificació decimal universal i la seva implicació en la indexació" [Accesible en línia]. 7è. Congrés del Capítol Espanyol d'ISKO. Barcelona: Departament de Biblioteconomia i Documentació de la Universitat de Barcelona. [Consulta: 1 octubre 2008].

Library of Congress Classification system [Accesible en línia] [Data de consulta: 1 d'octubre 2008].

Maniez, J. (1992). *Los lenguajes documentales y de clasificación: concepción, construcción y utilización en los sistemas documentales*. Madrid: Pirámide / Fundación Germán Sánchez Ruipérez.

McIlwaine, I. C. (2003). *Clasificación Decimal Universal. Guía para uso de la CDU*. Madrid: AENOR.

Classificació Dewey (actualitzacions, classes, bloc)

OCLC Online Computer Library Center. *Dewey services, Dewey decimal classification for use with OCLC's online cataloging services* [Accesible en línia]. [Consulta: 10 d'octubre 2008].

Pinto Molina, M. (ed.) (1997). *Manual de clasificación documental*. Madrid: Síntesis ("Biblioteconomía y Documentación").

San Segundo Manuel, R. (1997). "Principales sistemas de clasificación". A: M. Pinto (ed.). *Manual de clasificación documental* (pàg. 67-89). Madrid: Síntesis ("Biblioteconomía y Documentación").

025.431: The Dewey blog [Accesible en línia]. [Consulta: 10 d'octubre 2008].

Universal Decimal Classification Blog [Accesible en línia]. UDC Consortium. [Consulta: 10 d'octubre 2008].

Universal Decimal Classification Consortium Homepage. [La Haia]: UDC Consortium. Act. 2002-08-01 [Accesible en línia]. [Consulta: 10 d'octubre 2008].

1.2. Classificacions documentals: tipologia

Les classificacions documentals es poden agrupar segons l'abast del contingut o l'estructura.

Tipologia de classificacions

Per abast de contingut	Per estructura
<ul style="list-style-type: none"> • Classificacions enciclopèdiques • Classificacions especialitzades o sectorials 	<ul style="list-style-type: none"> • Classificacions enumeratives o jeràrquiques • Classificacions facetades • Classificacions híbrides o mixtes

Aquesta tipologia no és exclouent, ja que una classificació és el resultat de la combinació dels elements enciclopèdica/sectorial amb jeràrquica/facetada/híbrida.

Tipologia no exclouent

La CDU és una classificació enciclopèdica i híbrida.

1.2.1. Per abast de contingut

Les **classificacions enciclopèdiques**, com el seu nom indica, recullen totes les disciplines universals. S'usen principalment a biblioteques nacionals, universitàries i públiques.

Les taules principals ens informen que tracten totes les àrees de coneixement: filosofia, religió, ciències socials, ciències exactes i naturals, tecnologia, art, llengües i literatura, geografia i història.

Classificacions enciclopèdiques

Són exemples de classificacions enciclopèdiques la classificació decimal universal, la classificació Dewey, la Librray of Congress, la classificació Bliss.

Les **classificacions especialitzades**, com n'indica el nom, fan referència només a una disciplina. També se les coneix pel nom de **classificacions sectorials**. Per la seva la capacitat d'especificació, s'usen en centres de documentació.

Classificacions especialitzades

Classificacions especialitzades en l'àmbit mèdic: classificació internacional de malalties (CIE, *clasificación internacional de enfermedades*), *medical subject subheadings* –per la base de dades Medline.

1.2.2. Per estructura

Les classificacions tenen dos tipus d'estructura: l'**enumerativa** i la **facetada**. Totes dues tenen avantatges i inconvenients, per això neix una tercera estructura que és la combinació de les dues anteriors, amb l'objectiu de sumar avantatges i minimitzar els inconvenients, i es coneix amb el nom d'**híbrida** o **mixta**.

Les **classificacions enumeratives** o **jeràrquiques** structuren les classes en forma d'arborescència.

Cada classe es va dividint en subclasses tantes vegades com sigui necessari per a representar el domini sencer o tots els supòsits possibles a l'hora de classificar un fons. Les classes deriven d'un punt comú i es pot recórrer el camí des de l'objecte més específic al més general, seguint-ne un de sol. Cada concepte té un lloc, i només un, és per això que també se les coneix com a **classificacions monojeràrquiques**.

Són enumeratives, és a dir, enumeren de dalt a baix i d'esquerra a dreta totes les matèries previstes. Tenen una estructura lògica, van de general a específic i les classes són disjunctes, és a dir, són conjunts mútuament excloents.

Són les més utilitzades perquè són de fàcil construcció i ús per a l'analista. També s'adeqüen molt bé a entorns enciclopèdics i universals.

Les **classificacions facetades** estan formades per diverses classificacions jeràrquiques autònomes a partir d'una faceta (el període artístic, la tècnica, etc.) que, quan es combinen, descriuen la matèria del document de manera analítica. Són classificacions autònomes però articulades, combinables.

Les classificacions facetades són més flexibles que les enumeratives. El principal teòric de les classificacions facetades és Ranganathan, l'autor de la classificació Colon.

Les **facetes** són principis de divisió basats en les característiques que les matèries tenen en comú. Es tracta d'agrupar els conceptes *segons una característica concreta* que comparteix amb altres classes. Hi ha facetes de tipus universal aplicables a tots els camps del saber i n'hi ha de pròpies d'una matèria.

Alguns exemples de facetes

Facetes universals són l'espai, el temps.

Algunes facetes pròpies d'una matèria són, per a la matèria Art: *Període artístic, Tècnica artística, Tema representat...* Així, *Romànic, Gòtic, Barroc, Modernisme*, serien classes de la faceta *Període artístic* que podríem aplicar a qualsevol mena d'art. Per exemple: escultura modernista, pintura modernista, arquitectura modernista...

Les **classificacions híbrides o mixtes** són la combinació de les dues estructures: l'enumerativa amb la facetada.

En aquest tipus de classificacions, les classes tenen estructura jeràrquica i estan formades per:

- Classes principals per a les grans matèries.
- Taules auxiliars per a facetes de temps, lloc, forma, llengua...
- Petites taules auxiliars especials dins de les classes, que es corresponen a les facetes pròpies d'una matèria. Exemple: facetes pròpies per a astronomia.

La classificació de la Library of Congress

La classificació de la Library of Congress és un bon exemple de classificació jeràrquica i enumerativa.

Vegeu també

En el subapartat 1.3.3 s'aprofundeix en l'estudi de les facetes universals o fórmula PMEST de Ranganathan.

- Signes classificadors que permeten combinar més d'una matèria expressant-ne la relació.

17:57 Bioètica → construït a partir de 17 ètica i 57 Biologia

Per acabar, presentem els avantatges i els inconvenients que assenyalen B. Gil (1997 pàg. 107) i J. Maniez (1993 pàg. 40):

La CDU: una classificació híbrida

La classificació decimal universal (CDU) combina l'estructura jeràrquica de les taules amb els elements facetats per a representar conceptes més complexos i conceptes nous a partir de la relació de dos conceptes preexistents.

Avantatges i inconvenients de les classificacions jeràrquiques i facetades

	Enumeratives o Jeràrquiques	Facetades
Avantatges	L'estructuració d'un domini en termes de més genèric a específic proporciona una visió completa, intuïtiva i fàcil per al classificador, i també per a l'usuari que passeja per les prestatgeries en accés lliure.	Són analítiques i, per tant, permeten descriure amb precisió el contingut d'un document. Són flexibles i no queden desfasades ràpidament. Són fàcils d'automatitzar, ja que els documents es poden buscar en conjunt o per cada faceta (tipus base de dades relacional).
Inconvenients	Són poc flexibles a l'hora d'actualitzar i de combinar diverses classes.	La seva aplicació és complexa. Hi ha moltes matèries que no es poden representar fàcilment amb facetes (conceptes de tipus mental, no objectes). No tots els documents tenen totes les facetes (p. ex. la fórmula PMEST de Ranganathan), la qual cosa fa que la notació no sigui homogènia. La notació és poc comprensible i memoritzable.

1.2.3. Conclusions

Les classificacions documentals admeten dos tipus de categories:

- Per abast de contingut: enciclopèdiques o sectorials.
- Per estructura: enumeratives o jeràrquiques, facetades, híbrides o mixtes.

Les classificacions jeràrquiques estructuraven les classes en forma d'arborescència. Cada classe es va dividint en subclasses tantes vegades com sigui necessari per a representar el domini sencer.

Les classificacions facetades estructuraven les classes, primer en dominis de coneixement, dintre de cada domini per facetes i en cada faceta de manera jeràrquica.

Les classificacions híbrides participen de les característiques de les dues anteriors, combinant l'estructura arborescent pròpia de la jeràrquica amb la possibilitat d'expressar facetes amb taules d'auxiliars comuns i especials i signes de valor classificatori.

Més informació

Clasificación Decimal Universal (CDU): edición abreviada de la norma UNE 50001: 2000 (2001) (adaptada per Rosa San Segundo Manuel). Madrid: AENOR.

Clasificación Decimal Universal (CDU) de bolsillo (2004) (adaptada per Rosa San Segundo Manuel). Madrid: AENOR.

Gil Urdiciain, B. (1997). "Los lenguajes de clasificación documental". A: M. Pinto (ed.). *Manual de clasificación documental* (pàg. 91-108). Madrid: Síntesis ("Biblioteconomía y Documentación").

Library of Congress Classification outline disponible en línia. [Consulta: 1 d'octubre 2008].

Maniez, J. (1992). *Los lenguajes documentales y de clasificación: concepción, construcción y utilización en los sistemas documentales*. Madrid: Pirámide / Fundación Germán Sánchez Ruipérez.

Online Computer Library Center. *Dewey services, Dewey decimal classification for use with OCLC,s online cataloging services* [Accesible en línia]. [Consulta: 10 d'octubre 2008].

San Segundo Manuel, R. (1997). "Principales sistemas de clasificación". A: M. Pinto (ed.). *Manual de clasificación documental* (pàg. 67-89). Madrid: Síntesis ("Biblioteconomía y Documentación").

Universal Decimal Classification Blog. UDC Consortium. [Accesible en línia]. [Consulta: 10 d'octubre 2008].

Universal Decimal Classification Consortium Homepage. [La Haia]: UDC Consortium. Act. 2002-08-01 [Accesible en línia]. [Consulta: 10 d'octubre 2008].

1.3. Breu història de les classificacions bibliogràfiques

Si féssim un ràpid viatge pel temps per conèixer la història de les classificacions documentals, veuríem que es van anar construint influïdes pels sistemes filosòfics contemporanis i a mesura que anaven sorgint-ne les necessitats. Aquestes necessitats han estat tradicionalment les següents:

- a) Compilar el coneixement documental en general. És el cas de la CDU, que no va néixer per a classificar una biblioteca, sinó per a crear una bibliografia enciclopèdica i mundial, el projecte RBU (Repertori Bibliogràfic Universal).
- b) Crear un instrument pràctic per a classificar i ordenar el fons d'una biblioteca concreta. És el cas de la classificació de la Biblioteca del Congrés i els seu fons de dos milions de llibres.
- c) Facilitar l'accés lliure a les prestatgeries.
- d) Crear/adaptar el sistema de classificació segons la ideologia imperant del moment, com per exemple, la influència del marxisme i del leninisme en les classificacions de l'antiga URSS i la Xina.

En la història de les classificacions documentals, també observem que els quadres de classificació es basen els uns en els altres. No hi ha autèntiques revolucions sinó evolucions.

Com diu **Jacques Maniez** (1987, pàg. 151):

“En classificació, com en qualsevol disciplina, és inútil reinventar la roda.”

Precisament Aristòtil serà el primer pensador que trobarem en el nostre viatge, amb la formulació de la lògica aristotèlica. És ell i l'arbre dicotòmic de Porfiri.

No hi ha revolucions, sinó evolucions

La classificació filosòfica científica de Francis Bacon serveix de base a Brunet i a Harris, que a la vegada és la base en què s'inspira Dewey, que al seu torn és copiat per Otlet i La Fontaine. Cutter inspira la Library of Congress, Ranganathan comparteix cos teòric amb Aristòtil...

Aristòtil i la lògica aristotèlica

“Aristòtil i la lògica aristotèlica: La lògica (que ell anomenava *analítica*) no és una ciència substantiva, sinó un instrument (en grec *órganon*). No és una simple lògica formal, sinó tota una teoria de la ciència. Distingeix la deducció de la inducció i desenvolupa una teoria bastant completa d'una forma de raonament deductiu: el **sil·logisme**. Tot i que la lògica aristotèlica té limitacions importants (desconeix les proposicions relacionals; considera només les predicatives, i redueix la deducció al sil·logisme), ha estat l'aportació fonamental a aquesta ciència fins al segle XIX.

Les ciències, segons Aristòtil, poden ser de tres tipus:

- Teòriques: física, matemàtiques i filosofia primera o teologia.
- Pràctiques: moral i política.
- Productives: ciències aplicades.”

Gran Enciclopèdia Catalana

Porfiri i la dicotomia

“Divisió en dos. Mètode de classificació en què les divisions i les subdivisions són binàries.”

Gran Enciclopèdia Catalana

I a continuació, visitem la Biblioteca d'Alexandria (Egipte), fundada per Ptolemeu aproximadament el 300 aC, catalogava la seva col·lecció de manuscrits en *pinakes* (fitxes amb informació sobre el nom de l'autor i el sumari del contingut).

A l'Edat Mitjana, trobem biblioteques als monestirs i a les universitats. Els fons documentals eren religiosos o de les matèries pròpies del Trivium (gramàtica, retòrica, dialèctica) i Quatrivium (aritmètica, geometria, música, astronomia). En aquells moments, les classificacions bibliogràfiques estaven vinculades a la col·lecció que havien de classificar, no a una voluntat enciclopedista, criteri que no sorgirà fins al segle XVIII.

A l'Edat Moderna, i gràcies a les teories de Francis Bacon (1561-1626), s'acaben les concepcions medievalistes de la classificació de les ciències. La seva filosofia es basa en la substitució de la lògica deductiva medieval per un nou mètode, experimental i inductiu. D'aquesta època és famosa la classificació Brunet (França 1804), que seguint F. Bacon classificava el saber en cinc classes bàsiques: teologia, jurisprudència, història, filosofia i literatura.

I arribem a l'edat contemporània, però aquí aminorarem el ritme per a conèixer quatre documentalistes que han afermat les bases de la classificació moderna. I per a fer-ho, ens situarem aproximadament entre 1870 i 1940.

La classificació de Harris

El 1870 un bibliotecari nord-americà anomenat Harris publica el seu sistema de classificació. Agrupa les classes en ciències, arts i història, un esquema que segueix directament l'estil de les tres facultats de Bacon.

A cavall dels segles XIX i XX, es dona una circumstància clau que dona gran importància a la teoria de les classificacions: l'increment de les col·leccions de les biblioteques.

Un cop situats en el temps, ens ubicarem geogràficament: primer anirem als EUA a visitar un jove de 22 anys, Melvil Dewey de Massachusetts, que té l'honor de ser el creador de la classificació més implementada arreu del món actualment. Després, a Bèlgica, a conèixer Paul Otlet i Henry la Fontaine, considerats pares de la documentació moderna i creadors de la CDU i, finalment, a Madràs, a l'Índia, per conèixer Shiyali R. Ranganathan, bibliotecari i professor de matemàtiques que va revolucionar la teoria de les classificacions.

Finalment, farem un breu resum de la resta de classificacions documentals sorgides durant els segles XIX i XX.

1.3.1. La classificació decimal de Dewey, de 1885

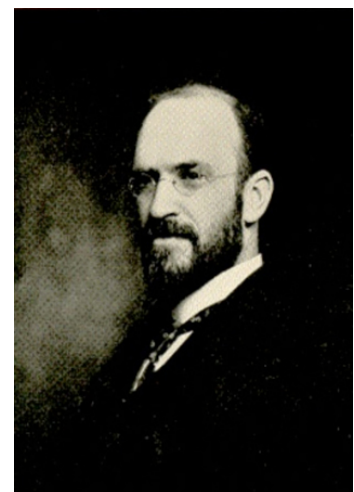
Melvil Dewey era estudiant i ajudant de bibliotecari de l'Amherst College de Massachusetts. L'any 1873, va preparar com a treball acadèmic (tenia 22 anys) la classificació decimal, basant-se en la classificació de Harris.

La **classificació decimal de Dewey** es va publicar el 1876 amb el nom d'*A classification and subject index for cataloguing and arranging the books and pamphlets of a Library* i l'any 1885 es va editar com a *Decimal classification and relatix index* (títol que inclou les dues grans aportacions de Dewey). Dewey buscava una classificació bibliotecària pràctica que permetés solucionar dos problemes:

- a) De **catalogació**: tenint en compte l'augment de les col·leccions, calia reduir temps i despeses a l'hora de catalogar.
- b) D'**accés**: per a facilitar l'accés directe als usuaris sense haver de consultar el catàleg.

El mètode de Francis Bacon

Bacon proposa un nou mètode per a l'estudi de les ciències, basat a: observar – induir – fer hipòtesis – experimentar – demostrar o no la hipòtesi – i concloure. Per a Bacon, tot el saber es reduïa a tres facultats humanes: la memòria (que genera la història), la imaginació (que crea la poesia i les arts) i la raó (que produeix la filosofia i les ciències).

Melvil Dewey

Dewey va estudiar les classificacions anteriors i va adaptar el sistema de divisió decimal al sistema jeràrquic de classificació i va afegir un índex.

Aplicació del sistema decimal

10 classes principals en què cadascuna es pot subdividir en 10 classes més, i així successivament.

Aquest sistema té els avantatges següents:

- a) Les classes s'enumeren de forma decimal, de manera que es poden afegir classes noves a les prèvies amb tendència a l'infinit.
- b) Els nombres aràbics tenen l'avantatge de ser gairebé universals (a diferència de les paraules o lletres).
- c) Les 10 classes representen una concepció moderna (F. Bacon) del coneixement.
- d) Els documents es poden agrupar per matèria.
- e) S'acompanya d'un índex alfabètic de matèries i instruccions per al catalogador.

Les taules de la DDC³ són 10:

⁽³⁾DDC és al sigla de *Dewey decimal classification*.

```
000 Computer science, information & general works
100 Philosophy & psychology
200 Religion
300 Social sciences
400 Language
500 Science
600 Technology
700 Arts & recreation
800 Literature
900 History & geography
```

Actualment, la Library of Congress de Washington té creada una divisió especial per al seu manteniment, la *decimal classification division*. S'aplica a biblioteques de 135 països. La darrera edició és la 22a. I es considera una classificació capdavantera, que sempre hem de mirar com a model, perquè està actualitzada.

Més informació

OCLC Online Computer Library Center. *Dewey services, Dewey decimal classification for use with OCLC, s online cataloging services* [Accesible en línia]. [Consulta: 10 d'octubre 2008].

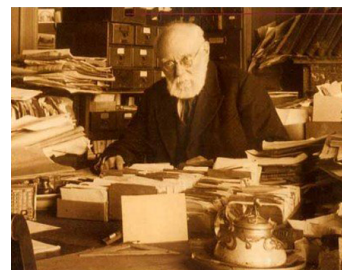
025.431: *The Dewey blog* [Accesible en línia]. [Consulta: 10 d'octubre 2008].

Public libraries using Spanish. *Spanish version of the Dewey Decimal Classification System based on the 18th edition of DDC* [Accesible en línia]. [Consulta: 10 d'octubre 2008].

1.3.2. La classificació decimal universal, de 1905

Dos advocats belgues, Paul Otlet i Henry la Fontaine, varen rebre una còpia de la classificació decimal de Dewey l'any 1894. La varen trobar tan magnífica i apropiada als seus interessos que varen sol·licitar permís a M. Dewey per a traduir-la al francès i adaptar-la a les biblioteques europees. Així va néixer la classificació decimal universal (CDU⁴).

⁽⁴⁾CDU és la sigla de *classificació decimal universal*.

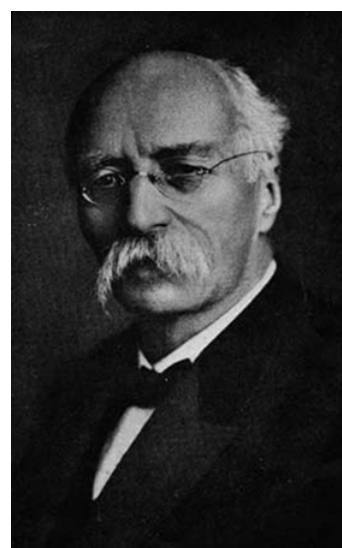
Paul Otlet

Quins eren els interessos d'aquests dos advocats? Des de 1895, data en què varen crear l'Institut Internacional de Bibliografia, treballaven per a realitzar el repertori bibliogràfic universal (RBU⁵), una bibliografia/catàleg que recollís tot el saber científic del moment. Una tasca de gran magnitud que tecnològicament tenia com a suport fitxes de cartolina, dotze milions de fitxes de cartolina...

Recursos disponibles

Ens podem fer una idea de la magnitud del projecte a partir dels següents recursos:

- El Mundaneum (1910), seu de l'Institut de documentació creat per Otlet i la Fontaine, destruït a la II Guerra Mundial per les tropes nazis i traslladat a Mons l'any 1998 com a museu i centre de documentació de caire universal.
- Documental *Biografia de Paul Otlet* narrat pel seu biògraf W. Boyd Rayward [Accesible en línia].
- Extractes del documental de suggerent títol *The man who want to classify the world* de Francoise Levie. penjats a Youtube [Accesible en línia].
- L'RBU no era l'únic projecte d'aquestes característiques. Un altre projecte contemporani internacionalista i utòpic va ser la creació de la llengua esperanto, pel metge polonès L. L. Zamenhof el 1887.

Henry la Fontaine

⁽⁵⁾RBU és la sigla de *repertori bibliogràfic universal*.

El projecte repertori bibliogràfic universal

Per tal de classificar la matèria de tants documents necessitaven un sistema que fos flexible, que es pogués ampliar. Un cop autoritzats a adaptar la Dewey (que llavors anava per la 5a. edició) la varen traduir al francès i varen incorporar-hi novetats.

En paraules d'Otlet, en el seu tractat de documentació i en referència a la classificació Dewey:

“Han passat 36 anys des que una afortunada casualitat va posar a la nostra disposició una còpia del seu magnífic sistema de classificació, la idea del qual, tan simple com pràctica, va obrir per a nosaltres, més com a bibliògrafs que no pas com a bibliotecaris, un camí cap a la fita que desitjàvem, la construcció d'un catàleg universal de tot el conjunt d'idees que els homes durant segles varen intentar perpetuar per escrit... Les nostres necessitats bibliogràfiques precisaven un sistema classificatori que es pogués ampliar sense límits.”

El 1905 publicaven la primera edició de les taules de la classificació decimal universal amb el nom de *Manuel abrégé du repertoire bibliographique universel*, dos anys més tard n'editaren la versió completa, que tenia 33.000 subdivisions (actualment, el *Master Reference File* en té 62.000). Malgrat que la finalitat inicial era l'RBUS i que la CDU només era l'eina que permetia classificar-lo, la interrupció que va suposar el conflicte armat de la I Guerra Mundial va fer que la classificació anés guanyant terreny al projecte monumental, universal i utòpic, i que, en la 2a. edició de la CDU del 1927-1933, l'objectiu fos la pròpia classificació i no l'RBUS.

Classes principals de la classificació decimal universal:

```
0 Generalitats. Informació i Documentació. Informàtica
1 Filosofia. Psicologia
2 Religió. Teologia
3 Ciències socials
4 sense ocupar de moment
5 Ciències pures. Ciències exactes i naturals
6 Ciències aplicades. Medicina. Tècnica
7 Belles arts. Arts aplicades. Diversions. Jocs. Esports
8 Llenguatge. Lingüística. Literatura
9 Arqueologia. Geografia. Biografia. Història
```

La CDU manté respecte de la Dewey:

- L'estructura decimal.
- L'abast temàtic universal.
- Les taules auxiliars (a la Dewey els auxiliars es coneixen com a taules i les taules principals són Schedules).
- L'índex alfabètic final.

D'altra banda, hi incorpora algunes novetats respecte a la Dewey:

- Deixa una taula principal buida, la 4, mentre que la Dewey les utilitza totes.
- Permet combinar 2 matèries o més matèries amb el colon (:) i doble colon (::) i claudàtors ([]) per a subagrupaments.
- Es fan subdivisions cada tres dígits.
- Les subdivisions són més específiques que en la Dewey.
- Mentre la Dewey neix per a classificar llibres, la CDU neix amb la voluntat de classificar informació, més concreta, més específica.

En paraules d'Eric Grolier, les innovacions d'Otlet són pel que fa a la teoria de les taxonomies superiors a les aportacions de Dewey.

1.3.3. La classificació Colon, de 1933

L'ús generalitzat d'aquesta classificació només s'ha donat a l'Índia, però la seva influència és internacional, gràcies al ressorgiment dels debats sobre la teoria de les classificacions que va provocar el concepte de les facetes.

La primera edició és de 1933, però no serà fins a l'edició del 1944 en què apareixeran les facetes. Actualment, la classificació Colon (CC⁶) va per la 7a. edició (1971).

Shiyali R. Ranganathan, bibliotecari i matemàtic indi, va proposar una nova estructura per als sistemes de classificació (recordem que el model bàsic era el jeràrquic o enumeratiu). Aquesta nova estructura es basava en l'anàlisi facetada, que és aquella que estudia les característiques que permeten definir una matèria i que, tanmateix, es poden subdividir en subclasses. Una autèntica evolució per al concepte de classificació jeràrquica en què cada concepte té un lloc inamovible dins de l'esquema general. En canvi, la CC proposava una classificació analiticosintètica, en què cada document rep una notació creada per a ell a partir de combinacions i relacions. Un dels signes que s'utilitzen per a unir les diferents facetes que representaran un concepte són els dos punts: que en anglès es diuen, precisament, *colon*.

La CC és una classificació basada en les facetes, és a dir, representa els diversos aspectes d'una matèria identificant-ne les característiques/categories bàsiques que es poden subdividir en classes.

Ranganathan identifica unes 30 classes principals o dominis (del tipus matemàtiques, botànica, educació...), que al seu torn poden ser caracteritzades per cinc grans categories o facetes: personalitat, matèria, energia, espai, temps o fórmula PMEST. Algunes classes concretes tenen, també, facetes pròpies.

La fórmula PMEST i les categories gramaticals

Jacques Maniez (Maniez, pàg. 46) compara la fórmula PMEST amb les categories gramaticals, com es pot observar en el següent exemple:

La fórmula PMEST i les categories gramaticals

Document: Robatori de cotxes a mà armada el dissabte a la ciutat de Vicennes		
Facetes de Ranganathan:	Paralelisme amb la proposició gramatical:	Exemple de J. Maniez:
Personalitat	Objecte	cotxe
Matèria	Manera	a mà armada
Energia	Verb	robatori

Reflexió

La CDU té una gran implantació a Europa i s'estudiarà de manera exhaustiva en aquest mateix mòdul.

⁶CC és la sigla de *classificació Colon*.

Shiyali R. Ranganathan

Document: Robatori de cotxes a mà armada el dissabte a la ciutat de Vicennes		
Facetes de Ranganathan:	Paral·lelisme amb la proposició gramatical:	Exemple de J. Maniez:
Espai	Complement de lloc	Vicennes
Temps	Complement de temps	dissabte

Exemple de classificació amb la Colon

Per a posar un exemple real de classificació amb la Colon, prenem el cas presentat a Rosa San Segundo (1997, pàg. 81-82):

Una monografia sobre *La classificació de llibres en les biblioteques infantils espanyoles*

Classe [BC]	Biblioteconomia	2
Personalitat [P]	Biblioteca infantil	,61
Matèria [M]	Llibres	;43
Energia [E]	Classificació (operació)	:51
Espai [S]	Espanya	.541
Temps [T]	Segle XX	'N

Font: Rosa San Segundo Manuel, "Principales sistemas de clasificación", 1997.

La notació resultant és: 261;43:51.541'N. La notació és alfanumèrica, i empra lletres dels alfabetos llatins, grecs i xifres aràbigues.

La notació facetada necessita una sintaxi per a traduir-la, un ordre en les parts que la formen que va des de la categoria amb més càrrega significativa fins a la més circumstancial. A diferència de les classificacions monojeràrquiques, en què hi ha una llista sencera de classes, en les facetades, cada notació es crea específicament per a cada document.

Categories de Ranganathan i Aristòtil

Les categories de Ranganathan i Aristòtil són semblants: la personalitat i la matèria de Ranganathan és la substància d'Aristòtil; l'espai és el lloc aristotèlic; l'energia és l'acció i el temps es correspon amb el temps.

1.3.4. Altres classificacions documentals dels segles XIX i XX

Hi ha altres sistemes de classificació importants als quals, malauradament, no podem dedicar la mateixa extensió. Són els següents:

- **Classificació Brunet:** França 1804. Va tenir molt d'èxit al llarg del segle XIX. Era hereva del sistema de Pròsper Marchand i classificava les matèries en: teologia, jurisprudència, història, filosofia i literatura (seqüència de Francis Bacon).
- **Classificació expansiva de Cutter:** Boston 1891. Charles Cutter considerava que la Dewey no era aplicable a les biblioteques petites, per això va idear un sistema original que s'adaptava al volum dels fons de la biblioteca: la classificació expansiva. Consisteix a passar d'una taula a una altra de manera progressiva. Va influir en la classificació de la Library of Congress.
- **Classificació de la Library of Congress:** Washington 1899-1920. Basada en les idees de Cutter. No és una classificació conjunta, està formada per

classificacions especialitzades en cada matèria i independents les unes de les altres, fins al punt que no s'interrelacionen entre si. Té vint-i-un grups temàtics. S'usa actualment a la Biblioteca del Congrés i en les biblioteques universitàries nord-americanes.

- **Classificació Bliss:** Nova York 1912. Classificació facetada. Cada matèria es pot definir segons les facetes de punt de vista filosòfic, teòric, històric i pràctic.
- **Classificació decimal japonesa:** Mori-Kiyosi 1929 per a la Biblioteca Imperial de Tòquio. Influïda per la CDU i Cutter. Té deu classes principals i pocs auxiliars especials (només els de lloc i forma).
- **Classificació russa (BBK, actualment LBC):** Moscou 1924. Està fortament impregnada d'ideologia marxista leninista (la primera classe és marxisme i leninisme, la segona ciències naturals...). És el sistema de classificació nacional de l'antiga URSS, cosa que significa que té una magnitud només comparable a la de la Library of Congress (parlem de volum de llibres). La CDU també s'usa als països de l'ex-URSS, especialment a les biblioteques públiques, gràcies a la tasca que el VINITI du a terme. Recordem que VINITI, com l'espanyola AENOR, forma part actualment del Consorci de la CDU, entre d'altres.
- **Classificació documental xinesa (CDC):** Beijing 1975. És el sistema nacional de classificació a la Xina. Després de la revolució, la Xina popular va impulsar la creació d'un nou sistema de classificació adequat al canvi ideològic. És una classificació mixta o híbrida, és a dir jeràrquica, però amb possibilitat d'expressar facetes. Té cinc classes principals (la 1a. és el marxisme leninisme i el pensament de Mao Zedong).

Mao Zedong bibliotecari

Com a curiositat apuntem que Mao Zedong o Mao Tse-Tung fou ajudant de bibliotecari en la seva joventut, abans d'iniciar la seva carrera política.

1.3.5. Els sistemes de classificació a Espanya i Catalunya

Al segle XIX, la classificació més emprada era la Brunet, procedent de França i editada per primera vegada l'any 1804. Estigué vigent fins a la dècada de 1930.

Tanmateix, els nostres bibliotecaris estaven al corrent de les novetats que venien de Brussel·les:

- El 1908, tres anys després de la primera edició de la CDU de 1905, el capità Leopoldo Gimenez la va aplicar a la Biblioteca d'Enginyers Militars.

- El 1911 Ricardo Codorniu, ferm defensor de la causa forestal, va publicar una monografia de temàtica forestal adaptant les classes de la CDU.
- El 1920, a Catalunya, Jordi Rubió i Balaguer va publicar l'adaptació de la classificació de Brussel·les, que –recordem-ho– és la CDU basada en la Dewey, al català. En la dècada dels 30, aquesta edició s'exhaureix i calia pensar a reeditar-la, però l'esclat de la Guerra Civil i la postguerra va ajornar-ne les edicions.

Jordi Rubió i Balaguer

Jordi Rubió i Balaguer (Barcelona, 1887–1982). Va treballar de professor, bibliotecari i investigador. Va ser director de la Biblioteca de Catalunya i de l'Escola de Biblioteconomia. Entre el 1936 i el 1939, traslladà la Biblioteca de Catalunya a l'antic Hospital de la Santa Creu i contribuï decidivament a la salvació del tresor bibliogràfic de Catalunya. Durant aquests anys, dirigí també el servei de biblioteques del front. L'any 1939 cessà en els seus càrrecs oficials i entrà a treballar en una editorial. Participà, però, des del primer moment en les activitats culturals catalanes que foren repeses després de la guerra dins la més estricta privacitat.

Durant la Segona República (1931-1939), les polítiques bibliotecàries impulsen la implementació de la CDU a les biblioteques nacionals, universitàries, municipals..., i un cop acabada la Guerra Civil, el ministre de Franco, Javier Lasso de la Vega, regula l'ús de la classificació decimal de Melvil Dewey, modificada per l'Institut Internacional de Bibliografia de Brussel·les amb les correccions introduïdes per Berlín.

Aquesta classificació oficial va ser abolida l'any 1989, però no va ser substituïda per cap altra recomanació, per tant, s'hi va produir un buit legal. Cada comunitat autònoma tenia transferida la competència d'elecció del sistema de classificació.

A Catalunya, el fill de Jordi Rubió i Balaguer, Jordi Rubió i Lois, continuà la tasca del seu pare, primer com a editor a l'editorial Teide de les noves edicions al català de la classificació decimal i finalment l'any 1982 com a responsable de la 4a. i darrera edició fins a l'actualitat.

Pareu atenció a l'autor i coautor de l'obra: *Classificació decimal: adaptació per a les biblioteques catalanes*; dirigida per Jordi Rubió i Balaguer. 4a. edició preparada per Jordi Rubió i Lois. Barcelona: Teide.

Classificació decimal enfront de CDU

Les edicions catalanes de la classificació decimal es titulen *Classificació decimal* i no *CDU*, perquè l'adaptació catalana proposa en certs casos dobles solucions de classificació: la de la CDU i la de Dewey.

En paraules de Teresa Rovira (1989, pàg. 11):

“D'altra banda, el tronc americà i l'adaptació belga, segueixen una evolució diferent: la primera orientada [...] a l'ordenació de llibres a les prestatgeries i de fitxes als catàlegs; la segona cap a la classificació de bibliografies. Això fa que en aquesta tercera edició catalana es donés en diversos casos «quan hi ha raons que ho fan aconsellable» les solucions dobles de la CDU i la DC. A més, no s'hi suprimeix la classe 4 de llenguatge com havia fet la CDU [...] tampoc no dubtà en altres casos, com en les taules de psicologia, a donar solucions alternatives des de la Dewey, molt més posades a dia. Per tot això, l'adaptació de 1976 no

Ricardo Codorniu Stárico

Ricardo Codorniu Stárico (Cartagena, 1846 - Múrcia, 1923). Fou l'enginyer forestal que va dur a terme la repoblació de la serra d'España. Es considera un home visionari que, a més de veure les possibilitats que oferia la CDU, també va introduir l'esperanto a l'Estat i va fundar la Societat Murciana de l'Esperanto l'any 1902. Com podem observar són dos dels projectes universalistes del moment.

L'elecció alemanya

Val a parar esment del fet de l'elecció –arran de les relacions diplomàtiques que Espanya mantenia amb Alemanya– de l'edició internacional alemanya que anava per la 3a. edició, enfront d'altres edicions internacionals com l'anglesa, que anava per la 4a. edició, o la francesa, que ja anava per la 5a. edició.

porta ja el títol de classificació decimal de Brussel·les sinó simplement el de classificació decimal, que serà, també, el de la quarta i darrera edició, publicada el 1982, de la qual ja n'és plenament responsable Jordi Rubió i Lois.”

A tot l'Estat podem trobar xarxes que cataloguen amb diferents sistemes de classificació, encara que el més usat és la CDU, i això afavoreix la catalogació cooperativa i el préstec interbibliotecari.

A Catalunya s'utilitzen l'edició de Jordi Rubió i Lois, la CDU, la Library of Congress (aplicada a la Biblioteca de la Universitat Pompeu Fabra de Barcelona).

1.3.6. Conclusions

Les classificacions documentals han evolucionat, influïdes pels sistemes filosòfics i científics contemporanis. Entre ells, destaca Francis Bacon, que va suposar el final de les concepcions medievalistes en la classificació de les ciències.

Les necessitats que han impulsat la redacció de nous quadres de classificació han estat les de voler compilar el coneixement documental en general, o les de crear un instrument pràctic que servís per a classificar i ordenar el fons d'una biblioteca concreta, sense oblidar la importància de qüestions de caire ideològic.

En la història de les classificacions documentals, també podem observar que els quadres de classificació es basen els uns en els altres.

Grans classificacions del segle XIX: Brunet, Dewey, Cutter.

Grans classificacions del segle XX: CDU, Colon, Library of Congress, Bliss.

A Espanya i a Catalunya, al segle XX l'ús que està més generalitzat és el de la CDU.

En aquest punt del mòdul, l'estudiant hauria de situar-se en la seqüència:

Classificacions documentals > per a biblioteques > CDU.

Bibliografia

025.431: *The Dewey blog* [Accesible en línia]. [Consulta: 10 d'octubre 2008].

AENOR. *Asociación española de normalización y certificación* [Accesible en línia].

Arnau Riverd, Pilar (2005). *Documentación: hitos históricos, precedentes - Dewey - Otlet - FID*. (pàg. 96-105 i 248-255). Madrid: Mundarnau.

Clasificación Decimal Universal (CDU): edición abreviada de la norma UNE 50001: 2000 (2001) (adaptada per Rosa San Segundo Manuel). Madrid: AENOR.

Clasificación Decimal Universal (CDU) de bolsillo (2004) (adaptada per Rosa San Segundo Manuel). Madrid: AENOR.

Gil Urdiciain, B. (1997). "Los lenguajes de clasificación documental". A: M. Pinto (ed.). *Manual de clasificación documental* (pàg. 91-108). Madrid: Síntesis ("Biblioteconomía y Documentación").

Gili Martínez, M. D.; Vives i Gràcia, J. (1996, juliol-desembre). "La nova edició espanyola de la CDU: arriscar-se al canvi?". ítem: *Revista de Biblioteconomia i Documentació* (núm. 19, pàg. 94-121).

Glazier, Jack (2003). "Las raíces culturales de la clasificación modern". A: *IV Coloquio Internacional de Ciencias de la Documentación*. Salamanca: Congreso del Capítulo Español de ISKO. VI.

Grolier, Eric (1976, novembre-desembre). "La clasificación cien años después de Dewey". *Boletín Unesco* (XXX, núm. 6, pàg. 342-350).

Library of Congress Classification system [Accesible en línea]

[Consulta: 1 d'octubre 2008].

López Yepes, José (1995). *La documentación como disciplina: teoría e historia* (2a. ed., pàg. 90-106). Pamplona: Eunsa.

Maniez, J. (1992). *Los lenguajes documentales y de clasificación: concepción, construcción y utilización en los sistemas documentales*. Madrid: Pirámide / Fundación Germán Sánchez Ruipérez.

OCLC Online Computer Library Center. *Dewey services, Dewey decimal classification for use with OCLC's online cataloging services*. [Accesible en línea]. [Consulta: 10 d'octubre 2008].

Otlet, P. (1996). *El tratado de documentación: el libro sobre el libro, teoría y práctica* (trad. d'M. Dolores Ayuso). Murcia: Universitat de Murcia.

Pinto Molina, M. (ed.) (1997). *Manual de clasificación documental*. Madrid: Síntesis ("Biblioteconomía y Documentación").

Public libraries using Spanish. *Spanish version of the Dewey Decimal Classification System based on the 18th edition of DDC* [Accesible en línea]. [Consulta: 10 d'octubre 2008].

Rosati, Luca (2005). "Clasificación facetada para los servicios comunitarios mediante el uso de las categorías estándares del Classification Research Group". *Congreso del capítulo español de ISKO: La dimensión del conocimiento. VII*. Barcelona.

Rovira, T. (1989, gener-juny). "Jordi Rubió i Lois: la seva influència en el món bibliotecari de Catalunya". *Revista ítem* (núm. 4).

Sagredo, Félix (2001). "Tras las huellas euro-norteamericanas del movimiento documental contemporáneo I" [Accesible en línea]. Madrid: *Revista Documentación de las Ciencias de la Información* (núm. 24, pàg. 35-43). [Data de consulta: 1 octubre 2008].

San Segundo Manuel, R. (1997). "Principales sistemas de clasificación". A: M. Pinto (ed.). *Manual de clasificación documental* (pàg. 67-89). Madrid: Síntesis ("Biblioteconomía y Documentación").

San Segundo Manuel, R. (2001). *Teoría e historia de la clasificación bibliotecaria en España, siglos XIX y XX*. Madrid: Universidad Complutense.

San Segundo Manuel, R. (1999). "Futura implantación de los distintos sistemas de clasificación en las bibliotecas del estado español" [Accesible en línea]. [Consulta: 1 octubre 2008]. *7es. Jornades Catalanes de Documentació*. Barcelona: Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya.

San Segundo, R. *Use of UDC classification system in Spain: implementation, application, teaching and research* [Accesible en línea] Universitat Carlos III. Madrid. Presentation. [Consulta: 1 d'octubre 2008].

Universal Decimal Classification Consortium Homepage. [La Haia]: UDC Consortium. Act. 2002-08-01 [Accesible en línea] [Consulta: 10 d'octubre 2008].

2. La classificació decimal universal

El gruix d'aquest mòdul està dedicat a la classificació decimal universal, ja que és la classificació més usada en el nostre àmbit cultural més proper.

En les pàgines següents es tracten els temes següents:

1) Característiques que defineixen la CDU, basades en les tipologies estudiades en el mòdul 3, capítols dedicats a les tipologies de llenguatges documentals: sintètic enfront d'analític / precoordinaats enfront de postcoordinaats / controlats enfront de lliures / jeràrquics enfront de combinatoris i enfront de sintàctics.

2) Les edicions de la CDU.

3) La gestió de la CDU.

4) L'estructura de la CDU:

a) Classes principals. Classes i subclasses. Notació.

b) Taules principals.

c) Taules auxiliars:

- Auxiliars comuns independents.
- Auxiliars comuns dependents.
- Auxiliars especials.

d) Signes: combinatoris i instructius.

5) Finalment, el bloc dedicat a exercicis pràctics de classificació.

a) Comencem a classificar.

b) Pràctiques amb la CDU.

Entre els exercicis solucionats que il·lustren la teoria i els exercicis proposats com a activitats d'autoavaluació, l'estudiant resoldrà aproximadament 200 casos de classificació de documents. S'ha procurat que abastin totes les àrees de coneixement i s'han organitzat per nivells de dificultat –baixa, mitjana i alta. Tot i que la majoria d'exercicis són nous, no volem deixar de fer referència als exemples proporcionats per la mateixa CDU i per la Guia d'Aenor d'Ia McIlwaine.

2.1. Característiques de la classificació decimal universal

La classificació decimal universal presenta les característiques següents:

a) La classificació decimal universal és un llenguatge documental sintètic, perquè l'objectiu és sintetitzar el contingut dels documents en un únic terme d'indexació, en aquest cas una notació. Per exemple: *378 document sobre ensenyament universitari*. Tot i que l'ús d'elements facetats (auxiliars i signes classificatoris) la converteix en analiticosintètica, és a dir, primer s'analitzen els elements que formen la matèria del document per a després sintetitzar-los en una notació.

b) És un llenguatge **codificat** (no natural) perquè la indexació dels documents es basa en l'ús d'un sistema de notació o codi artificial format per símbols (numèrics, alfanumèrics) que tradueixen les matèries d'una classificació bibliogràfica en índexs ordenats. Aquests codis, a més, serveixen per a facilitar l'ordenació física dels documents. I són internacionals, no els cal traducció. Per exemple: 378.

c) És un llenguatge **controlat** (no lliure), perquè té com a objectiu la representació unívoca del contingut dels documents i de les consultes: un únic concepte per terme i un únic terme per concepte (eliminant la sinonímia, polisèmia i homonímia). En la indexació només es poden fer servir els codis que figuren en les pàgines dels sistemes de classificació.

d) És un llenguatge **precoordinat** (no postcoordinat), perquè la coordinació dels diferents conceptes que formen una matèria es produeix en el moment de la indexació, és a dir, abans d'emmagatzemar-los o d'incorporar-los a un catàleg.

e) És un llenguatge d'estructura **híbrida** o **mixta**, és a dir, jeràrquica amb elements de tipus facetats (no sintàctica) perquè segueix un ordre lògic que aproxima els conceptes més específics i els agrupa dins dels més generals. Aquesta estructura fa que els conceptes estiguin ordenats seguint una jerarquia: cada terme està representat per un símbol numèric, alfabètic o alfanumèric que n'indica la situació dins de la cadena jeràrquica. La CDU presenta una estructura jeràrquica, però té la possibilitat d'expressar facetes, la qual cosa la converteix en híbrida o mixta.

f) És el llenguatge que permet **classificar/recuperar** la matèria del document i alhora **ordenar-la** físicament, agrupant les obres per continguts afins. També generar **subproductes** del catàleg, com ara butlletins de darreres novetats o sumaris organitzats temàticament.

g) És **enciclopèdic** perquè incorpora tots els camps del coneixement humà.

h) És **decimal**, ja que les taules estan ordenades pel principi dels nombres decimals. Les seves xifres tenen el valor de les fraccions decimals situades darrere d'un 0 (zero coma) que sempre se suposa. Aquesta estructura possibilita que un nombre determinat es pugui subdividir indefinidament per successives agrupacions, sense que la de partida arribi a l'immediatament superior.

A tall de conclusió

La CDU és un llenguatge documental analític sintètic, codificat, controlat, precoordinat, d'estructura híbrida, enciclopèdic i decimal.

Més informació

Álvarez García, F. J. (1997) "Introducción al uso práctico de la CDU". A: M. Pinto (ed.). *Manual de clasificación documental* (pàg. 219-243). Madrid: Síntesis ("Biblioteconomía y Documentación").

Clasificación Decimal Universal (CDU): edición abreviada de la norma UNE 50001: 2000 (2001) (adaptada per Rosa San Segundo Manuel). Madrid: AENOR.

Clasificación Decimal Universal (CDU): edición abreviada de la norma UNE 50001: 2000; (incluye las modificaciones de la Norma UNE 50001:2004/1M. Traducción del Master Reference File realizada por el Centro de Información y Documentación Científica (CINDOC) (2004) (adaptada per Rosa San Segundo Manuel). Madrid: AENOR,.

Clasificación Decimal Universal (CDU) de bolsillo (2004) (adaptada per Rosa San Segundo Manuel). Madrid: AENOR.

Gil Urdiciain, B. (1997). "Los lenguajes de clasificación documental". A: M. Pinto (ed.). *Manual de clasificación documental* (pàg. 91-108). Madrid: Síntesis ("Biblioteconomía y Documentación").

Granados, M.; Nicolau, Anna (2005, 6-8 de juliol). "La recuperació de la informació en els catàlegs en línia: l'ús de la Classificació decimal universal i la seva implicació en la indexació" [Accesible en línia]. 7è. Congrés del Capítol Espanyol d'ISKO. Barcelona: Departament de Biblioteconomia i Documentació de la Universitat de Barcelona. [Consulta: 1 octubre 2008].

López-Huertas, M. J. (1997). "Estructura de la clasificación decimal universal". A: M. Pinto (ed.). *Manual de clasificación documental* (pàg. 177-217). Madrid: Síntesis ("Biblioteconomía y Documentación").

McIlwaine, I. C. (2003). *Clasificación Decimal Universal. Guía para uso de la CDU*. Madrid: AENOR.

Moreno Fernandez, L. M.; Borgoños Martínez, M. D. (2002). *Teoría y práctica de la Clasificación Decimal Universal* (2a. edició revisada, corregida i augmentada). Gijón: TREA.

2.2. Edicions de la CDU

L'edició és una dada important, ja que la CDU té diversos formats. El tronc comú és el *master reference file* (MRF) o fitxer bàsic de referència, que conté prop de 62.000 entrades, però del qual es fan diverses presentacions:

a) **Sencera / abreujada / de butxaca**: físicament, l'edició sencera té 3 volums, l'abreujada en té 1, de 800 pàgines, i la de butxaca també en té 1, de 300 pàgines aproximadament. El seu funcionament és idèntic, però varia la quantitat d'entrades (més específica en la sencera, més general en l'abreujada, sintètica en la de butxaca). Cada una de les tres presentacions té una finalitat: la sencera permet classificar documents amb un alt grau d'especificitat, és útil en biblioteques especialitzades. L'abreujada és d'implantació general pel seu bon

equilibri entre entrades i especificitat. La presentació de butxaca està pensada per als no iniciats (ja que és molt més sintètica) i per a la classificació de petites biblioteques com les escolars, infantils, hospitalàries, de petits municipis, etc.

b) En paper / CD-ROM

c) **Any 1995/2000/2004.** Les edicions anteriors al 1992 depenien de la Federació Internacional de Documentació (FID), però a partir del 1992 depenen del Consorci de la CDU. Tot i que el funcionament és idèntic, sí que poden canviar els dígits d'una classe, desaparèixer conceptes, crear-se'n de nous, subdividir un concepte per especificar-lo més, etc.

Vegeu també

A l'espai de "Recursos de l'aula" us donem accés a l'edició digital de la CDU de l'any 2000, *Programa de la CDU*.

Canvis en les darreres edicions de la CDU

Tipus de canvis que se succeeixen en les diferents edicions

Canvis de l'edició 2000 (en relació amb la de 1995)	Canvis de l'edició 2004 (en relació amb la de 2000)
<p>S'amplien considerablement les entrades (físicament es passa de dos volums a tres, en l'edició sencera). Edició digital en CD. Es potencia la facetació de les taules d'auxiliars comuns independents de lloc i llengua. Subclasses, com informàtica, passen a classe.</p>	<p>Inclusió d'una nova taula d'auxiliars comuns de propietat. Reestructuració total de la taula 2 de religió. Canvis a: cinema, benestar social, ciències mediambientals, veterinària.</p>

A l'Estat espanyol, les darreres publicacions han estat:

- Sencera de 2000.
- Abreujada de 2004.
- Butxaca de 2004.
- Versió electrònica de 2000.
- En tots els casos, el responsable a l'Estat espanyol és AENOR.

AENOR

AENOR és membre del Consorci de la CDU, amb seu a La Haia, com a principal editor a Espanya i responsable de l'edició en castellà.

És important remarcar que la tècnica de classificació és la mateixa independentment de l'edició que es consulti.

Malgrat les diverses presentacions i edicions, un cop se sap classificar amb una edició concreta, per exemple l'abreujada del 1991, també se sap classificar amb la darrera edició del 2004 perquè els canvis afecten les numeracions de les classes, però no la seva construcció i funcionament que manté la sintaxi pròpia del llenguatge.

Per a aquest curs de fonaments de llenguatges documentals, escollim la CDU en **format butxaca** o en **format CD**.

Més informació

AENOR. *Asociación española de normalización y certificación* [Accesible en línia]. [Consulta: 10 d'octubre 2008].

Clasificación Decimal Universal (CDU): edición abreviada de la norma UNE 50001: 2000 (2001) (adaptada per Rosa San Segundo Manuel). Madrid: AENOR.

Clasificación Decimal Universal (CDU) de bolsillo (2004) (adaptada per Rosa San Segundo Manuel). Madrid: AENOR.

McIlwaine, I. C. (2003). *Clasificación Decimal Universal. Guía para uso de la CDU*. Madrid: AENOR.

Riesthuis, Gerhard J. A. (1998). "The UDC Master Reference File" [Accesible en línia]. *64th IFLA General Conference: Aug 16-21, 1998*. Amsterdam, Netherlands. [Consulta: 1 octubre 2008].

Soria, C. Cambios introducidos en la última edición (nov.2000) de la CLASIFICACION DECIMAL UNIVERSAL [Accesible en línia]. [Consulta: 1 d'octubre 2008]

A tall de conclusió

El tronc comú a totes les presentacions de la CDU és el *master reference file* (MFR), el qual conté prop de 62.000 entrades.

La CDU espanyola té diverses presentacions: sencera, abreujada i de butxaca, en format paper o digital i de diverses edicions.

La tècnica de classificació és la mateixa independentment de l'edició que es consulti.

2.3. Gestió de la CDU

2.3.1. Qui és el responsable de la gestió de la CDU?

El responsable de la gestió de la CDU és el Consorci de la CDU amb seu a la Biblioteca Reial de L'Haia [Accesible en línia].

Aquest organisme es va crear l'any 1992, i va absorbir les responsabilitats que fins llavors tenia la FID⁷ en matèria de CDU.

⁽⁷⁾FID és la sigla de Federació Internacional de Documentació.

Breu història de la FID

La I Conferència Internacional de Bibliografia organitzada per Otlet i la Fontaine (1895) va crear l'any 1895 l'Institut Internacional de Bibliografia (IIB), encarregat de l'RBV. Durant la I Guerra Mundial les activitats de l'IIB s'aturen i es reprenen a partir de 1920. L'any següent, el 1921, passa a anomenar-se *Institut Internacional de Documentació* (IID). L'any 1938, amb tot un seguit de canvis en els objectius, mitjans i estructura, es va convertir en la Federació Internacional de Documentació (FID).

La CDU neix i creix en el si d'aquestes organitzacions, fins que l'any 1992 es crea el Consorci de la CDU com un organisme amb entitat pròpia per a vetllar pel seu manteniment.

En el Consorci de la CDU, o UDC Consortium, participen diverses agències de normalització i editors com l'espanyola AENOR, la russa VINITI o l'anglesa BSI. El Consorci és el responsable dels canvis i cada agència els publica en el seu idioma.

Representació espanyola

Dins del Consorci, pel que fa a la representació espanyola, hi ha una representant d'AENOR i la professora Rosa San Segundo, responsable de l'adaptació de les edicions espanyoles de la CDU d'AENOR i autora de diversa bibliografia recomanada en aquest mòdul.

2.3.2. S'actualitzen les classes de la CDU?

Les classes de la CDU s'actualitzen anualment. La voluntat dels gestors de la CDU és anar adaptant les taules a la realitat actual. Malgrat tot, els canvis no se succeeixen amb la rapidesa que seria desitjable.

El Consorci publica cada mes de novembre els canvis en el document *Extensions and corrections to the UDC* i, electrònicament, edita l'1 de gener següent el *master reference file* o fitxer bàsic de referència. Informàticament, el seu suport és el programari CD-ISIS de la UNESCO.

Actualització de la CDU

Posarem dos exemples sobre la –lenta– actualització de la CDU: els temes de religió i d'informàtica.

1) Religió. La taula *Religió* ha estat, des de les primeres edicions de la CDU, molt desenvolupada (en comparació amb altres camps científics o culturals) però estava dedicada, quasi en exclusiva, a l'Església cristiana, que tenia vuit de les nou classes en què es dividia la taula i que només deixava una única classe per a la resta de religions. No ha estat fins a l'edició de 2004 en què s'ha donat entrada pròpia a cadascuna de religions:

24 Budisme
26 Judaisme
27 Cristianisme
28 Islam

2) Informàtica. Fins a l'edició de 1995, la informàtica es classificava en la classe:

68 Indústries diverses
681 Mecànica de precisió
681.3 Equip per al procés de dades. Calculadores. Ordinadors.

Com podem apreciar, era una subclasse de 4 dígits que penjava d'una genèrica Indústries diverses, mentre que en l'edició del 2000 passa a tenir consideració de classe, substancialment més rellevant, amb una notació de tres dígits, la 004, dedicada íntegrament a la informàtica:

004 Ciència i tecnologia dels d'ordinadors. Informàtica

2.3.3. Noves edicions de la CDU i reclassificació dels fons

Les biblioteques han de reclassificar els seus fons cada cop que apareix una nova edició de la CDU? No. Els documents no es reclassifiquen, sinó que s'espera que el temps acabi fent desaparèixer els vells.

En paraules de **Miguel Benito** (2008):

“Tot depèn del tipus de biblioteca. Una forma pràctica, sobretot per a biblioteques en què les col·leccions són d'actualitat, és la de no amoïnar-se pels canvis de les obres que s'hagin adquirit fins avui. El temps és un factor important en el nostre treball. D'aquí a uns anys les obres adquirides fins avui amb prou feines existiran en la col·lecció. N'hi ha prou de fer els canvis per a les adquisicions fetes a partir d'avui.”

La solució és posar una referència al catàleg, que vinculi la notació nova amb l'antiga i el topogràfic. Aquesta opció significa que es modifica el registre bibliogràfic del catàleg, però no la signatura topogràfica del document, i permet recuperar-lo, tant si es fa la cerca per la notació antiga com per la nova.

2.3.4. Conclusions

La CDU evoluciona, lentament.

El responsable de les modificacions és el Consorci de la CDU amb seu a L'Haia, que edita anualment el document *Extensions and corrections to the UDC* i, electrònicament, edita l'1 de gener seguint el *master reference file* o Fitxer bàsic de referència.

No s'acostuma a reclassificar. Una solució és posar un punt d'enllaç al catàleg remetent la notació antiga i nova amb la signatura topogràfica.

Bibliografia

AENOR. *Asociación española de normalización y certificación* [Accesible en línia]. [Consulta: 10 d'octubre 2008].

Benito, Miguel. *El sistema de Clasificación Decimal Universal* [Accesible en línia] [Data de consulta: 10 d'octubre 2008]. O, també, a l'URL Instituto de Taranco [Data de consulta: 10 d'octubre 2008].

Clasificación Decimal Universal (CDU): edición abreviada de la norma UNE 50001: 2000 (2001) (adaptada per Rosa San Segundo Manuel). Madrid: AENOR.

Clasificación Decimal Universal (CDU) de bolsillo (2004) (adaptada per Rosa San Segundo Manuel). Madrid: AENOR.

Guardans, T. (1989, gener-juny). "Les altres religions a la classificació decimal universal". *Revista ítem* (núm. 4).

McIlwaine, I. C. (2003). *Clasificación decimal universal. Guía para uso de la CDU*. Madrid: AENOR.

Riesthuis, Gerhard J. A. (1998). "The UDC Master Reference File" [Accesible en línia]. *64th IFLA General Conference: Aug 16-21, 1998, Amsterdam, Netherlands*. [Consulta: 1 octubre 2008].

3. Estructura de la classificació decimal universal

Si tinguéssim la CDU a les mans, veuríem que s'estructura en tres parts diferenciades:

Introducció	Tracta de tres aspectes: <ul style="list-style-type: none"> • Naturalesa de la classificació • Estructura de la CDU • Gestió de la CDU 	
Part sistemàtica	Taules principals: 0 Generalitats 1 Filosofia. Psicologia 2 Religió. Teologia 3 Ciències socials 4 <i>sense ocupar de moment</i> 5 Ciències pures. Ciències exactes i naturals 6 Ciències aplicades. Medicina. Tècnica 7 Belles arts. Arts aplicades. Diversions. Jocs. Esports. 8 Llenguatge. Lingüística. Literatura 9 Arqueologia. Geografia. Biografia. Història	Taules auxiliars comunes: <ul style="list-style-type: none"> • la Coordinació. Extensió • Ib Relació • Ic Llengua • Id Forma • Ie Lloc • If Races • Ig Temps • Ih Notacions alienes a la CDU • Ik Característiques generals
Índex alfabètic	És un índex que conté part dels conceptes emprats en les taules.	

Visualment, seria:

Introducció Ex. pàg. 1.	1 NATURALEZA DE LA CLASIFICACIÓN La clasificación decimal universal (CDU) es un sistema de clasificación bibliográfica en el que tiene cabida y lugar todo el conocimiento humano, tanto en el plano material como conceptual. Su notación, basada en números arábigos (...)
Part sistemàtica Ex. de la classe 0. Generalitats	Taules principals 0 Generalidades 00 Prolegómenos. 01 Bibliografía. Catálogos. 02 Biblioteconomía. 030 Obras de referencia... 050 Publicaciones seriadas 06 Organizaciones 070 Periódicos 08 Poligrafías. 09 Manuscritos.
Índex alfabètic Ex. de la lletra A	Abanicos 688.5 Abastecimiento de agua 628.1 Abdomen 617.55 Abogados defensores 364-48 Abolición de la esclavitud 326.8 (...)

Aquest és l'ordre en què apareixen en la CDU, però en benefici d'una millor comprensió, començarem parlant de les classes i notacions, en segon lloc de les taules principals, en tercer lloc de les taules auxiliars i en quart lloc dels signes classificatoris, que permeten la unió de diverses classes.

3.1. Classes i notacions

3.1.1. Classes

Una **classe**, en paraules de McIlwaine (2003, pàg. 286), és un concepte simple dins d'una classificació. Les característiques principals de les classes és que són conceptes generals i que són disjunts.

Les classes es poden analitzar des de diversos punts de vista:

a) Segons l'abast conceptual:

- Classes principals.
- Classes i subclasses.

b) Segons el principi de divisió:

- Classes disposades en cadena.
- Classes disposades en sèrie.

c) Segons l'ordenació:

- De general a particular (de psicologia a pedagogia).
- De la disciplina inicial a la que en depèn: les matemàtiques abans de la física.
- D'allò que és simple al que és complex.
- De la teoria a la pràctica.
- En ordre cronològic: naixement, vida, mort.
- En ordre topogràfic, partint d'una visió europeista i occidental: Europa en primer lloc, després Àsia, Àfrica, Amèrica, Austràlia i Oceania.

Segons l'abast conceptual

Les **classes principals** són les classes situades en el primer nivell de l'estructura.

Conjunts disjunts

Dos conjunts són disjunts quan són mútuament excloents. Per exemple: o és escultura, o és pintura o és gravat.

730 escultura
75 pintura
76 gravat

Segons Maniez (pàg. 37), no convé que n'hi hagi ni massa, ni massa poques. La base decimal ens permet arribar a tenir 10 classes (la CDU, per exemple, té 10 classes principals). Si fem servir alfabetes, podem ampliar-les més, ja que a més de les lletres, tenim les combinacions de majúscules i minúscules i la de diferents alfabetes com el llatí o el grec.

Les classes principals han de contenir tot el domini. Una bona construcció preveu tenir una classe de generalitats comunes a totes les ciències i una altra de diversos/altres o simplement buida. Així, la CDU té la classe 0 de generalitats i la 4 buida. Aquesta estructura flexibilitza el sistema de cara a les possibles actualitzacions.

Classes i subclasses

Les classes i subclasses són totes aquelles classes no principals que conformen la seqüència jeràrquica de la classificació.

La característica principal de les classes i subclasses és que s'agrupen en una sola arborescència, la qual cosa significa que només hi ha un camí per a connectar-se amb l'arrel. D'igual forma que les classes principals, es construeixen seguint el mètode de la divisió lògica per a crear classes disjunctes.

Segons el principi de divisió

Una **classificació** reflecteix les relacions entre els conceptes, no només els identifica, ja que llavors seria una ordenació i no una classificació.

Exemples d'ordenació i de classificació

- **Ordenació:** fer una llista de títols de pel·lícules de cinema ordenats alfabèticament.
- **Classificació:** agrupar les pel·lícules de cinema segons el seu gènere: musicals, comèdia, tragèdia, de suspens, acció...

Les relacions lògiques entre les matèries són bàsicament de dos tipus: de subordinació i de coordinació. A la CDU es coneixen amb el nom de *cadena* i *sèrie*, respectivament.

Classes disposades en cadena

Les **classes disposades en cadena** són classes subordinades successivament de genèric a específic.

```

25 Religions de l'antiguitat
  252 Religions de Mesopotàmia
    252.1 Religió dels sumeris

```

Classes disposades en sèrie

Les **classes disposades en sèrie** consisteixen en sèries de classes coordinades. És un grup de classes mútuament excloents, derivades de l'aplicació d'una característica.

34 Dret

341 Dret internacional	342 Dret constitucional	343 Dret penal	346 Dret econòmic i financer	347 Dret civil
------------------------	-------------------------	----------------	------------------------------	----------------

Segons l'ordenació de les classes

Com podem observar fullejant la CDU, les classes es troben ordenades:

- De general a particular: ciències naturals > zoologia > invertebrats > protozoous.
- De la disciplina inicial a la disciplina de la qual depèn: les matemàtiques abans de la física.
- De la teoria a la pràctica: primer les classes de la taula 5 i després les seves aplicacions pràctiques, a la classe 6.
- En ordre cronològic: naixement > vida > mort.
- En ordre topogràfic (la CDU parteix d'una visió europeïsta i occidental): Europa en primer lloc, després Àsia, Àfrica, Amèrica, Austràlia i zones polars.

3.1.2. Notació

La **notació** és el terme d'indexació propi dels sistemes de classificació. És un codi artificial, no un llenguatge natural, fet a partir dels números, lletres i símbols que acompanyen les rúbriques. Representa la matèria del document, també s'usa per a la seva ordenació física.

La llargada de la notació pot representar el grau d'especificitat de la matèria d'un document (com més llarga més específica), però també pot estar traduïnt una arborescència amb unes poques classes principals. Jacques Maniez calcula que una notació de fins a 7 dígits és comprensible, més ja no. Per exemple, 524.42 és una notació.

La notació serà diferent en una classificació purament jeràrquica que en una facetada.

a) **Notació en una classificació purament jeràrquica.** J. Maniez (pàg. 162), citant Dobrowolski, ens diu que una notació ha de ser:

- Breu.
- Lògica.
- Expressiva.
- Hospitalària (que permeti ampliacions).
- Fàcil de llegir.
- Fàcil de memoritzar.
- Evolutiva (que no tanqui l'evolució dels coneixements)
- Ha d'utilitzar símbols, l'ordre dels quals ha de ser universalment admès.

b) **Notació en una classificació híbrida o facetada.** Des del moment que s'usen facetes, cal una sintaxi. Cal fixar l'ordre de successió en funció de com vulguem agrupar els documents a les prestatgeries i preveure una notació que distingeixi clarament les facetes de les altres classes. A la CDU hi ha una sintaxi pensada per a l'ordre de les diferents parts d'una notació i cada element facetat es distingeix per un signe concret. Per exemple, el símbol igual = introdueix un auxiliar de llengua:

```
=361 significa Llengua basca  
72=361 Arquitectura escrit en basc
```

3.1.3. Conclusions

Les classes tenen el rol central de l'estructura d'una classificació. Podem analitzar les classes en funció del seu abast conceptual (classes principals, classes i subclasses), en funció del principi de divisió (classes en cadena o en sèrie) o en funció de la seva ordenació.

La notació és el terme d'indexació dels llenguatges de classificació. És un codi artificial que acompanya les rúbriques. Representa la matèria i ordena el fons documental. Diferenciem entre la notació d'un sistema jeràrquic de la d'un sistema híbrid o facetat perquè, en aquest cas, es necessita una sintaxi.

Bibliografia

Clasificación Decimal Universal (CDU): edición abreviada de la norma UNE 50001: 2000 (2001) (adaptada per Rosa San Segundo Manuel). Madrid: AENOR.

Clasificación Decimal Universal (CDU) de bolsillo (2004) (adaptada per Rosa San Segundo Manuel). Madrid: AENOR.

McIlwaine, I. C. (2003). *Clasificación Decimal Universal. Guía para uso de la CDU*. Madrid: AENOR.

Maniez, J. (1992). *Los lenguajes documentales y de clasificación: concepción, construcción y utilización en los sistemas documentales*. Madrid: Pirámide / Fundación Germán Sánchez Ruipérez.

Reitz, Joan. *Odlis Online dictionary of library and information science*. Western Connecticut State University [Accesible en línia]. [Consulta: 10 d'octubre 2008].

3.2. Taules principals

3.2.1. Taules principals de l'edició de butxaca CDU 2004

- Taula 0 Generalitats⁸

(8)

Taula 0 Generalitats

00 Prolegòmens. Fonaments de la ciència i la cultura
01 Bibliografia i bibliografies. Catàlegs. Llistes de llibres
02 Biblioteconomia. Bibliotecologia
030 Obres de referència general. Enciclopèdies.
050 Publicacions periòdiques i publicacions seriades
06 Organitzacions i col·lectivitats. Associacions. Congressos.
Exposicions. Museus
070 Diaris. Premsa. Periodisme
08 Poligrafies. Col·leccions. Sèries
09 Manuscrits. Llibres preciosos i rars

- Taula 1 Filosofia. Psicologia⁹

(9)

Taula 1 Filosofia. Psicologia

101 Naturalista, essència i mètode de la filosofia
11 Metafísica
13 Filosofia de la ment i de l'esperit
14 Posicions doctrinals. Sistemes
159.9 Psicologia
16 Lògica. Epistemologia. Teoria del coneixement
17 Moral. ètica. Filosofia pràctica

- Taula 2 Religió. Teologia¹⁰

(10)

Taula 2 Religió. Teologia

21/29 Sistemes religiosos. Religions i creences
21 Religions primitives i prehistòriques
22 Religions de l'orient llunyà
23 Religions del subcontinent Indi. Religions hindús
24 Budisme
25 Religions de l'antiguitat. Religions precolombines
26 Judaisme
27 Cristianisme
28 Islam
29 Moviments espirituals moderns

- Taula 3 Ciències socials. Sociologia. Estadística. Política. Economia. Dret. Administració pública. Art i ciència militars. Assistència social. Assegurances. Educació. Etnologia¹¹

(11)

Taula 3 Ciències socials. Sociologia. Estadística. Política. Economia. Dret. Administració pública. Art i ciència militars. Assistència social. Assegurances. Educació. Etnologia

30 Teoria, metodologia i mètodes en les ciències socials

31 Estadística. Demografia. Sociologia

32 Política

33 Economia. Economia política. Ciència econòmica

34 Dret. Jurisprudència

35 Administració pública. Govern. Assumptes militars

36 Protecció de les necessitats materials i espirituals

Consumisme. Assegurances

37 Educació. Ensenyament. Usos o costums. Vida social

38

39 Etnologia. Etnografia. Usos i costums. Vida social. Folklore. Temps lliure

- Taula 4 sense ocupar de moment¹²

(12)

Taula 4 sense ocupar de moment

- Taula 5 Ciències pures. Ciències exactes i naturals¹³

(13)

Taula 5 Ciències pures. Ciències exactes i naturals

502 Estudi de la naturalesa i la seva conservació.

Ciències naturals

504 Ciències del medi ambient. Ambientologia

51 Matemàtiques

52 Astronomia. Astrofísica. Investigació espacial. Geodèsia

53 Física

54 Química. Cristal·lografia. Ciències mineralògiques

55 Ciències de la Terra. Geologia. Meteorologia, etc.

56 Paleontologia

57 Ciències biològiques

58 Botànica

59 Zoologia

- Taula 6 Ciències aplicades. Medicina. Tècnica¹⁴

(14)

Taula 6 Ciències aplicades. Medicina. Tècnica

- 60 Qüestions generals
- 61 Medicina
- 62 Enginyeria
- 620 Assaig de materials. Materials comercials
- 621 Enginyeria mecànica en general. Tecnologia nuclear.
Enginyeria elèctrica. Maquinària
- 622 Minería
- 623 Enginyeria militar
- 624 Enginyeria civil i estructural
- 625 Enginyeria del transport terrestre
- 625.7/.8 Enginyeria de carreteres
- 626 Enginyeria hidràulica
- 627 Enginyeria de ports i costes
- 628 Enginyeria de la salut pública. Aigua. Sanitat.
Enginyeria de l'eliminació
- 629 Enginyeria dels vehicles de transport
- 63 Ciències agrícoles
- 64 Economia domèstica
- 65 Direcció i organització de la indústria, comerç i comunicació
- 66 Tecnologia química
- 67 Indústries, oficis i professions
- 68 Indústries, oficis i comerç d'articles acabats.
- 69 Construcció

- Taula 7 Belles arts. Jocs. Espectacles. Esports¹⁵

(15)

Taula 7 Belles arts. Jocs. Espectacles. Esports

- 71 Urbanisme. Planificació física. Ordenació del territori.
Planificació regional, urbana i rural.
Arquitectura de jardins. Configuració del paisatge
- 72 Arquitectura
- 73 Arts plàstiques
- 74 Dibuix. Disseny. Arts aplicades i artesanía
- 75 Pintura
- 76 Arts gràfiques
- 77 Fotografia i processos similars
- 78 Música
- 79 Diversió. Entreteniment. Jocs. Esports

- Taula 8 Llenguatge. Lingüística. Literatura¹⁶

(16)

Taula 8 Llenguatge. Lingüística. Literatura

- 80 Qüestions generals relatives a la lingüística i literatura.
Filologia
- 81 Lingüística i llengües
- 82 Literatura

- Taula 9 Arqueologia. Geografia. Biografia. Història¹⁷

(17)

Taula 9 Arqueologia. Geografia. Biografia. Història
 902 Arqueologia
 903 Prehistòria. Restes prehistòriques. Utensilis prehistòrics
 904 Restes culturals de temps històrics
 908 Descripció geogràfica i històrica d'un territori
 91 Geografia. Exploració de la Terra i països concrets.
 Viatges. Geografia regional
 929 Estudis biogràfics i relacionats
 93 Història
 94 Història general

Són deu taules, nou d'ocupades i una de vacant. Recordem que tenir una classe principal buida és un excel·lent mètode per a incloure nous conceptes sense alterar-ne l'esquema inicial.

Notacions amb la mateixa arrel

Vegeu l'exemple següent, en què es mostra que la notació té la mateixa arrel, però és més específica en un cas que en l'altre.

Edició abreujada 2000 o programa CDU de l'aula	Edició de butxaca 2004
671.1 Joieria 671.15 Treball de les pedres precioses 671.152 Talla del diamant	671.1 Joiera

El sumari de les taules i classes pertany a l'edició CDU de butxaca 2004, les edicions abreujada i sencera són més àmplies. Reproduïm les classes fins al segon nivell de classificació, de dos dígits, i en alguns casos, com la taula 6, fins a tres dígits, igual que en l'edició original de la CDU de butxaca.

A continuació, s'explica breument el contingut de cada taula i es detallen les disciplines enumerades a cada classe. No es pretén fer una anàlisi detallada de les taules, sinó introduir l'estudiant en la seva estructura. Finalment, cada taula va acompanyada de diversos exercicis amb solucions incloses.

Més informació

Tots els exercicis es poden resoldre amb l'edició de butxaca 2004, però en determinades solucions, i en benefici d'una millor comprensió, s'ha escollit la notació més extensa i específica procedent de l'edició abreujada 2000 (o del programa CDU que teniu a l'aula). Per regla general, si no trobeu la notació en l'edició de butxaca, la trobareu en el programa CDU.

Álvarez García, F. J. (1997). "Introducción al uso práctico de la CDU". A: M. Pinto (ed.). *Manual de clasificación documental* (pàg. 219-243). Madrid: Síntesis ("Biblioteconomía y Documentación").

Benito, M. (1999). *El sistema de clasificación decimal universal: manual de aprendizaje*. Madrid: Taranco.

Benito, Miguel. *El sistema de Clasificación Decimal Universal* [Accesible en línia] [Data de consulta: 10 d'octubre 2008]. O, també, en la URL Instituto de Taranco [Data de consulta: 10 d'octubre 2008].

Clasificación decimal: adaptación per a les bibliotecas catalanes (1982) (4a. ed. preparada per Jordi Rubió i Lois). Barcelona: Teide.

Reflexió

Molts dels exercicis són nous, però no volem deixar de fer constar que hem inclòs exercicis extrets de la mateixa CDU o bé de la guia oficial d'AENOR, d'la McIlwaine.

Clasificación Decimal Universal (CDU): edición abreviada de la norma UNE 50001: 2000 (2001) (adaptada per Rosa San Segundo Manuel). Madrid: AENOR.

Clasificación Decimal Universal (CDU) de bolsillo (2004) (adaptada per Rosa San Segundo Manuel). Madrid: AENOR.

Díez Carrera, C. (1999). *Técnicas y régimen de uso de la CDU (Clasificación Decimal Universal)*. Gijón: Trea ("Biblioteconomía y administración cultural", 26).

Guardans, T. (1989, gener-juny). "Les altres religions a la classificació decimal universal". *Revista Ítem* (núm. 4).

McIlwaine, I. C. (2003). *Clasificación Decimal Universal. Guía para uso de la CDU*. Madrid: AENOR.

Moreno Fernandez, L. M.; Borgoños Martínez, M. D. (2002). *Teoría y práctica de la Clasificación Decimal Universal* (2a. edició revisada, corregida i augmentada). Gijón: TREA.

Taula 0 Generalitats

```

0 Generalitats
  00 Prolegòmens. Fonaments més generals de la ciència i la cultura
  004 Informàtica
  01 Bibliografia i bibliografies. Catàlegs. Llistes de llibres
  02 Biblioteconomia. Bibliotecologia
  030 Obres de referència general. Enciclopèdies. Diccionaris.
      Manuals, etc.
  050 Publicacions periòdiques d'informació general i publicacions seriades
  06 Organitzacions i col·lectivitats de qualsevol tipus. Associacions.
      Congressos. Exposicions. Museus
  070 Diaris. Premsa. Periodisme
  08 Poligrafies. Col·leccions. Sèries
  09 Manuscrits. Llibres preciosos i rars

```

A primer cop d'ull, el nom de la taula no resulta gaire clar, ja que *Generalitats* no aclareix el seu contingut, però en realitat agrupa temes comuns a totes les disciplines: els principis bàsics de la ciència i les matèries que són comunes a l'activitat intel·lectual (coneixement, informàtica, documentació, organitzacions...).

A grans trets podem trobar les següents àrees:

- Fonaments de la ciència i el coneixement (inclou l'organització del treball, escriptura, informàtica, normatives...). Recordem que 004 Informàtica és una classe de recent aparició (any 2000).
- Fonts d'informació: bibliografies, catàlegs, obres de referència, publicacions periòdiques, poligrafies, manuscrits...
- Biblioteconomia i Documentació: per a la CDU les qüestions referides a les biblioteques es classifiquen aquí, mentre que les referents a arxivística es classifiquen al 930, dins Història.

- Organitzacions, associacions, congressos, exposicions, museus.

Activitat

1. Classifiqueu els següents documents:

- Document sobre tesaurus.
- Document sobre enciclopèdies.
- Document sobre anuaris.
- Document sobre museus.

Trobareu la solució al solucionari.

Taula 1 Filosofia. Psicologia

```

1 Filosofia
  101 Naturalesa, essència i mètode de la filosofia
  11  Metafísica
  122 Metafísica especial
  13  Filosofia de la ment i de l'esperit. Metafísica de la vida espiritual
  14  Posicions doctrinals. Sistemes. Punts de vista metafísics i ontològics
  159.9 Psicologia
  16  Lògica. Epistemologia. Teoria del coneixement. Metodologia lògica
  17  Moral. ètica. Filosofia pràctica

```

Aquesta taula segueix la tradicional divisió de la filosofia en metafísica, lògica i ètica. I inclou la psicologia, com una part de la filosofia. També aspectes de l'ètica i la moral. és una taula bastant curta (les classes 15, 18 i 19 són buides) i de comprensió senzilla.

Com diu López-Huertas (1997):

“el contingut d'aquesta classe denota la marcada orientació occidental aquí posada de manifest pel poc protagonisme concedit a la filosofia no occidental”.

Psicologia

Les classes de psicologia 159.9 acostumen a combinar-se amb -05... (taula Ik) auxiliars de persones. Per exemple:

```
159.922.7-053.4 Psicologia infantil de l'edat preescolar
```

Activitat

2. Classifiqueu els següents documents:

- Document sobre el neoplatonisme.
- Document sobre les profecies.
- Document sobre la naturalesa del coneixement.

Trobareu la solució al solucionari.

Taula 2 Religió. Teologia

Fins a l'edició de 2004, aquesta classe era bàsicament de religió cristiana. La resta de religions (totes) s'havien de classificar en una sola classe, la 29. Aquest fet ens il·lustra a la perfecció dues característiques dels sistemes de classificació

en general i de la CDU en particular: la traducció del món segons el prisma propi d'uns societats i d'un temps (perspectiva cristiana occidental en la CDU) i la lenta actualització.

En l'edició de 2000:

```

2 Religió.Teologia

21 Teologia natural. Teodicea. De Déu. Teologia nacional.
   Filosofia religiosa
22 La Bíblia. Escriitures bíbliques.
   Organitzacions i col·lectivitats de qualsevol tipus.
   Associacions. Congressos. Exposicions. Museus
23 Teologia dogmàtica
24 Teologia pràctica
25 Teologia pastoral
26 Església cristiana
27 Història general de l'Església cristiana
28 Esglésies cristianes. Comunitats i sectes
29 Religions no cristianes. Mitologia. Cultes. Religió comparada

```

Religió en la CDU

Per a més informació sobre el tema de la religió en la CDU, vegeu Guardans (1989). Aquest article analitza la dificultat d'indexar un fons religiós amb la CDU del moment, per dos motius a) l'enorme varietat del fenomen religiós i b) la perspectiva cristianooccidental que regia la CDU.

La CDU, en aquells moments, ajuntava temes molt diversos sota una mateixa classe, en enriolades paraules de l'autora de l'article:

“Per a fer ho una mica més gràfic: si un classificador xinès fes amb el cristianisme el que aquí es fa amb el zen, arreplegaria sota un mateix número un estudi sobre el Palmar de Troia, l'Evangeli de St. Mateu, *Marcelino Pan y Vino* de Sánchez Silva, el *Càntic* de St. Joan i els documents del Vaticà II.”

Guardans (1989, pàg. 22-23).

En canvi, en la revisió del 2004, es varen començar a equiparar les grans religions. El canvi és notori.

```

2 Religió. Teologia

21/29 Sistemes religiosos. Religions i creences
21 Religions primitives i prehistòriques
22 Religions de l'orient llunyà
23 Religions del subcontinent Indi. Religions hindús
24 Budisme
25 Religions de l'antiguitat. Religions precolombines
26 Judaisme
27 Cristianisme
28 Islam

```

29 Moviments espirituals moderns

Activitat

3. Classifiqueu els següents documents:

- Document sobre el judaisme sefardí.
- Document sobre el budisme.
- Document sobre la cienciologia.
- Document sobre la religió dels sumeris.

Trobareu la solució al solucionari.

Taula 3 Ciències socials

3 Ciències socials. Sociologia. Estadística. Política. Economia. Dret.
 Administració pública. Art i ciència militars. Assistència social.
 Assegurances. Educació. Etnologia

30 Teoria, metodologia i mètodes en les Ciències socials en general.
 Sociografia.

31 Estadística. Demografia. Sociologia

32 Política

33 Economia. Economia política. Ciència econòmica

34 Dret. Jurisprudència

35 Administració pública. Govern. Assumptes militars

36 Protecció de les necessitats materials i espirituals de la vida.
 Treball social. Habitatge. Consumisme. Assegurances

37 Educació. Formació. Ensenyament. Usos o costums. Vida social.

38

39 Etnologia. Etnografia. Usos i costums. Vida social. Folklore.
 Temps lliure

Recordem que les ciències socials són les que estudien l'estructura i organització de la societat i que són: estadística, demografia, sociologia, política, economia, dret, administració i govern, educació, etnologia. En definitiva, les ciències que estudien l'home en relació amb la seva comunitat.

Com es pot apreciar, són moltes disciplines sota una mateixa classe; en conseqüència, és una de les taules més subdividides i en què les notacions de temes importants són més llargues.

Una altra característica d'aquesta classe és l'abundància:

- de referències d'una classe a una altra, per exemple d'economia a política, ja que hi ha molts temes que poden ser tractats des de les dues perspectives. De fet, les ciències socials estan molt interrelacionades.
- d'elements facetats, sobretot de les taules de temps, lloc i persona, necessàries per a representar el moment històric de la societat, la seva ubicació geogràfica...

Exemples d'elements facetats

Temps: per a diferenciar la societat del 1800 de l'actual

Lloc: per a diferenciar la societat francesa de la russa

Persona: per a determinar que l'objecte és una categoria concreta de la societat: adults, empresaris,...

Les disciplines més extenses són economia i dret.

Algunes particularitats són:

a) **Demografia, sociologia, estadística:** l'estadística serveix per a classificar documents que tracten sobre estadística, però no estadístiques concretes, que es classificaran amb la matèria principal i l'auxiliar de forma (083.41).

b) **Política:** formes de govern, política interior i exterior, eleccions, parlaments, migracions, partits polítics. És una classe que remet a altres classes que hi estan relacionades, com la sociologia, economia, dret. Per exemple, hi ha un paral·lelisme entre aquesta classe i la de dret, per temes com eleccions i parlaments, que es poden classificar des dels dos punts de vista.

32 Política 324 Eleccions	34 Dret 342.8 Sistemes electorals
------------------------------	--------------------------------------

c) **Dret:** segueix la divisió tradicional de dret internacional, constitucional, penal, civil, eclesiàstic i altres branques (del treball, social, urbanístic, del medi ambient, nuclear).

Activitat

4. Classifiqueu els següents documents:

- Document sobre l'estadística com a ciència.
- Document sobre les finances públiques.
- Document sobre el dret constitucional.
- Document sobre les facultats universitàries.
- Document sobre l'etiqueta i protocol.

Trobareu la solució al solucionari.

Taula 4 sense ocupar de moment

Està vacant des de 1964, moment en què el comitè de la FID va decidir agrupar les classes 4 i a 8 en l'actual classe 8 de Llengua i literatura. Des de 1964 fins ara, no s'hi ha trobat un ús adequat. Recordem que a Catalunya, a més de la CDU, existeix l'adaptació al català de Jordi Rubió i Balaguer, que manté la classe 4 de Llengües.

Vegeu també

Vegeu l'apartat dedicat a la història de les classificacions documentals a Espanya i Catalunya.

Taula 5 Ciències pures. Ciències exactes i naturals

5 Ciències pures. Ciències exactes i naturals
502 Estudi de la naturalesa i la seva conservació. Ciències naturals
504 Ciències del medi ambient. Ambientologia

51 Matemàtiques
 52 Astronomia. Astrofísica. Investigació espacial. Geodèsia
 53 Física
 54 Química. Cristal·lografia. Ciències mineralògiques
 55 Ciències de la Terra. Geologia. Meteorologia, etc.
 56 Paleontologia
 57 Ciències biològiques
 58 Botànica
 59 Zoologia

La classe 5 representa les ciències inanimades o físiques, mentre que la classe següent, la 6, representa les ciències animades o de la vida.

Aquí trobem les matemàtiques i les ciències naturals (astronomia, física, química, ciències de la terra, paleontologia, biologia, botànica i zoologia). Són matèries fàcils d'identificar ja que són prou disjunctes, però requereixen un cert coneixement de la matèria a l'hora de classificar els documents. Si no es tenen coneixements previs en aquestes matèries, es recomana la consulta d'obres de referència, tipus diccionaris i enciclopèdies, que ajudin a diferenciar per exemple l'àlgebra de la geometria, química orgànica i inorgànica, geomorfologia i petrologia etc... Aquesta recomanació també és vàlida per a les classes de la taula 6.

Una particularitat d'aquesta taula és que es troba en paral·lel a la taula 6, ja que algunes ciències de la classe 5 tenen les seves aplicacions pràctiques en la 6.

Exemple

Els diamants es troben classificats a la classe 5, com a química inorgànica 546 o com a pedra preciosa 553, mentre que a la classe 6 apareixen en les seves diverses aplicacions:

- A enginyeria mecànica com un abrasiu 621.
- A mineria com trepants de punta de diamant al 622.23.
- A joieria com joies al 671.

Classe 5	Classe 6
546.26 Derivats orgànics del carboni 553.8 Jaciments de diamants	621.921.34 Diamants com abrasius i productes per a polir 622.23 Trepants de diamants 671.152 Talla del diamant

Activitat

5. Classifiqueu els següents documents:

- Document sobre aritmètica.
- Document sobre la galàxia.
- Document sobre climatologia.
- Document sobre ammonites (fòssils cefalòpodes).

Trobareu la solució al solucionari.

Taula 6 Ciències aplicades. Medicina. Tècnica

6	Ciències aplicades. Medicina. Tecnologia
60	Questiones generals
61	Medicina
62	Enginyeria
620	Assaig de materials. Materials comercials
621	Enginyeria mecànica en general.
	Tecnologia nuclear. Enginyeria elèctrica. Maquinària
622	Mineria
623	Enginyeria militar
624	Enginyeria civil i estructural
625	Enginyeria del transport terrestre
	625.7/.8 Enginyeria de carreteres
626	Enginyeria hidràulica
627	Enginyeria de ports i costes
628	Enginyeria de la salut pública. Aigua. Sanitat.
	Enginyeria de l'eliminació
629	Enginyeria dels vehicles de transport
63	Ciències agrícoles
64	Economia domèstica
65	Direcció i organització de la indústria, comerç i comunicació
66	Tecnologia química
67	Indústries, oficis i professions
68	Indústries, oficis i comerç d'articles acabats.
69	Construcció

És una altra taula amb moltes matèries de pes que acaben tenint notacions de quatre o més xifres. I té l'honor de tenir la classe més extensa, la 62, d'Enginyeries i tecnologia. La causa és que és el camp científic que més s'ha desenvolupat en els darrers anys. De fet, el desenvolupament de les classes a la CDU és desigual.

En la classe 6 entren totes les ciències aplicades, com per exemple, ciències agrícoles, economia domèstica, oficis i professions, indústria del llibre (editorials, llibreries).

Activitat

6. Classifiqueu els següents documents:
- Document sobre otorinolaringologia.
 - Document sobre la forma de preparar menjars ràpids per a emportar.
 - Document sobre editorials (de llibres).
 - Document sobre acabats especials del cuir.

Trobareu la solució al solucionari.

Observació sobre la classe 6

Miguel Benito (1999, pàg. 20) posa de manifest que com que la classe 62 és tan llarga, és possible que dues notacions amb el mateix nombre de dígits representin dos nivells molt diferents pel que fa a l'especificitat del tema. I posa d'exemples com ara que la notació de 4 xifres 621.3 d'Enginyeria electrònica sigui igual a la 637.4, que és Ous i productes a base d'ous. Si fem la prova, veurem que la classe 621.3 s'obre en moltes classes, mentre que la 637.4 no ho fa.

Taula 7 Belles arts. Arts aplicades. Diversions. Jocs. Esports

7	Art. Arts industrials. Fotografia. Música. Jocs. Esports
---	--

71	Urbanisme. Planificació física. Ordenació del territori. Planificació regional, urbana i rural. Arquitectura de jardins. Configuració del paisatge
72	Arquitectura
73	Arts plàstiques
74	Dibuix. Disseny. Arts aplicades i artesanía
75	Pintura
76	Arts gràfiques
77	Fotografia i processos similars
78	Música
79	Diversió. Entreteniment. Jocs. Esports

Aquesta classe, tot i que conté diverses disciplines, és de les més fàcils d'entendre per un profà, ja que totes les disciplines són prou conegudes. Recordem que és la classe que engloba tota mena d'arts, diversions i esports.

Si un artista és polifacètic, se'l classifica directament al 7. Si, en canvi, volem classificar un art concret, anem a la classe corresponent.

A l'inici de la taula 7 trobem uns extensos auxiliars especials que ens ajudaran a classificar els aspectes de tècnica artística (eines, materials, còpies, restauracions...), períodes artístics (prehistòria, cultures de l'antiguitat, romànic, gòtic... fins al postmodernisme), temes representats (figura humana, fauna, passatges històrics, paisatges...), etc.

Exemple extret de Carmen Díez (1999, pàg. 108)

Document sobre l'obra de Leonardo da Vinci:

7 Leonardo da Vinci

Document sobre la pintura de Leonardo da Vinci:

75 Leonardo da Vinci

Activitat

7. Classifiqueu els següents documents:

- Document sobre parcs privats.
- Document sobre catedrals.
- Document sobre òptica de les càmeres fotogràfiques.
- Document sobre música per a orquestra simfònica.
- Document sobre curses de karts.

Trobareu la solució al solucionari.

Taula 8 Llenguatge. Lingüística. Literatura

8	Llengües. Lingüística. Literatura
80	Qüestions generals relatives a la lingüística i literatura. Filologia
81	Lingüística i llengües
82	Literatura

Hi ha dues grans àrees, la 80 i 81 per a Lingüística, i la 82 per a Literatura. Aparentment és una classe curta, però és rica en auxiliars especials i en divisions paral·leles.

Hi ha alguns exemples resolts de llengües i literatura de diversos països, però no hi estan representats totes les possibilitats. La CDU ens indica que podem construir totes les classes que necessitem unint el 811 de llengua o el 821 de literatura a un **auxiliar de llengua**, traient el signe igual i canviant-lo per un punt.

Exemple 821.111

El 821 és la classe per a literatura

El 111 prové de: =111 aux. de llengua per a l'idioma anglès, quan es combina per a crear "literatura anglesa" perd el signe inicial (=) i es canvia per un punt.

Per a les obres d'autors individuals, usarem les especificacions del 82....A/Z, que consisteixen a posar en primer lloc la literatura que escriu l'autor, per això haurem de buscar l'idioma original en què escriu i si es tracta d'anglès, francès o castellà indicarem també la nacionalitat de l'escriptor. Finalment, el nom de l'autor.

Exemple 821.134.2(82)BORG

821 és Literatura en les distintes llengües

134.2 prové de: =134.2 aux. de llengua per a l'idioma espanyol, quan es combina per a crear "literatura espanyola" perd el signe inicial de l'igual (=) i es canvia per un punt.

(82) és l'auxiliar de lloc per a l'Argentina, que afegim a la literatura en espanyol per diferenciar que es tracta de literatura argentina en espanyol.

BORG per al cognom de l'autor

Activitat

8. Classifiqueu els següents documents:

- Document sobre contes de fades
- Document sobre literatura hebrea

Trobareu la solució al solucionari.

Recordatori important

Com que els auxiliars comuns de llengua no s'explicaran fins més endavant, recomanem tornar a aquest punt, un cop s'hagin entès aquests auxiliars per a resoldre els exercicis que es plantegen a continuació.

Taula 9 Arqueologia. Geografia. Biografia. Història

```

9 Geografia. Biografia. Història
  902 Arqueologia
  903 Prehistòria. Restes prehistòriques. Utensilis prehistòrics
  904 Restes culturals de temps històrics
  908 Descripció geogràfica i històrica d'un territori
91 Geografia. Exploració de la Terra i països concrets.
   Viatges. Geografia regional
929 Estudis biogràfics i relacionats
93 Història
94 Història general

```

En aquesta taula, trobem el mateix cas que en la classe anterior: no hi ha una classe per a la geografia de cada país ni per a la història. Hem de combinar la notació de la classe 913 o 94 amb els **auxiliars de lloc** i els **auxiliars de temps**.

Exemple

Per a representar història d'Irlanda es farà amb el 94 d'història i amb l'auxiliar de lloc per a Irlanda, que és (415).

Resultat:

94(415) Història d'Irlanda

Activitat

9. Classifiqueu els següents documents:

- Document sobre la geografia de l'Àfrica.
- Document sobre datació amb carboni.
- Document sobre banderes nacionals.
- Document sobre paleografia.
- Document sobre història d' Austràlia.

Trobareu la solució al solucionari.

Recordatori important

Com els auxiliars comuns de llengua no s'explicaran fins més endavant, recomanem tornar a aquest punt, un cop s'hagin entès aquests auxiliars per a resoldre els exercicis que es plantegen a continuació.

3.3. Taules auxiliars de la classificació decimal universal (CDU)

Quan un pensa en un quadre de classificació, s'imagina pàgines i pàgines de codis i conceptes. Creu que només ha d'anar llegint fins que trobi la classe més apropiada. És cert, però encara hi ha més coses... La CDU incorpora elements de tipus facetat, que són classes dissenyades per a ser combinades amb altres classes.

Quan aquestes facetes es poden combinar amb –totes– les nou taules, es coneixen com a *auxiliars comuns*. Per posar un exemple senzill: els noms de llocs geogràfics, o els noms de llengües només surten una vegada a la CDU, però es poden combinar amb qualsevol classe de les nou taules, amb la qual cosa les combinacions són infinites.

Quan aquestes facetes només s'apliquen a una matèria determinada, es coneixen com a *auxiliars especials*. Hi ha alguns casos, per exemple la classe 53 de Física, que tenen un auxiliars especials, els quals permeten precisar aspectes del tipus teoria i naturalesa dels fenòmens, efectes dels fenòmens, observació i registre, aparells per al seu estudi..., que es poden combinar amb les matèries pròpies d'aquesta classe, la mecànica, l'òptica, la termodinàmica, l'electricitat... I això només amb la classe 53.

Funció dels auxiliars

La funció dels auxiliars és la de matisar i precisar el significat de les classes.

Concepte sol	Matisat
666.5 Porcellana	666.5(510)"14" Porcellana xinesa del segle XV

Tipus d'auxiliars

La CDU té dos tipus d'auxiliars:

- Auxiliars **comuns** (s'obren en independents i dependents): es troben en les taules auxiliars.
- Auxiliars **especials**: no es troben reunits en cap taula, sinó que es troben repartits al llarg de totes les taules, tant de les auxiliars com de les principals. Són un tipus d'auxiliars previstos només per a precisar el contingut de certes matèries, no de totes.

Tot i que la classificació Dewey ja tenia auxiliars, la CDU els ha ampliat molt.

Quadre guia

En la taula següent anotem les característiques principals que s'aniran explicant al llarg d'aquest apartat dedicats a l'estructura dels auxiliars de la CDU:

Guia dels auxiliars comuns i especials

	Auxiliars comuns		Auxiliars especials
	Independents	Dependents	
Quins són	Ic Llengua Id Forma Ie Lloc If Races, pobles i nacionalitats Ig Temps	Ih Notacions alienes a la CDU Ik Característiques generals	Depenen de la matèria a la qual precisen. Un exemple: Períodes artístics 7.03 dins de la classe principal 7
Combina- bles amb	Poden anar sols o combinar-se amb totes les classes	Han de combinar-se amb les classes forçosament.	Només amb les classes per a les quals han estat previstos
Es troben a	Taules pròpies anomenades <i>taules d'auxiliars comuns independents</i>	Taules pròpies anomenades <i>taules d'auxiliars comuns dependents</i>	Repartits en totes les classes que els necessiten: classes principals i taules d'auxiliars comuns com els de lloc i forma.
Els reconeixem per	Llengua = Forma (0..) Lloc (1/9) Races, pobles i nacionalitats (=...) Temps "...	Notacions alienes a la CDU A/Z Característiques generals de: Propietats-02 Materials-03 Persones-05	Perquè comencen per .0/.9 0/-9 -00/-009, perquè tenen una línia negra vertical o perquè estan encapçalats amb el nom d'auxiliars especials.

A tall de conclusió

La funció dels auxiliars és matisar i precisar el significat de les classes.

Hi ha dos tipus d'auxiliars:

- Auxiliars **comuns** (s'obren en independents i dependents): es troben en les taules auxiliars.

- **Auxiliars especials:** no es troben reunits a cap taula, sinó que es troben repartits al llarg de totes les taules, tant de les auxiliars com de les principals. Són un tipus d'auxiliars previstos només per a precisar el contingut de certes matèries, no de totes.

3.3.1. Taules d'auxiliars comuns

Independents	Dependents
Taula d'auxiliars comuns de Llengua	Taula d'auxiliars comuns. Notacions alienes a la CDU
=00 /03 Multilingüe =1/=2 Llengües indoeuropees =3... Llengües caucàsiques (Basc...) =4... Llengües afroasiàtiques =5... Llengües uroaltaiques (Japonès, coreà,...) =6... Llengües austroasiàtiques =7... Llengües indopacífiques, australianes =8... Llengües índies americanes =9... Llengües artificials	* Números i codis A/Z Noms en ordre alfabètic
Taula d'auxiliars comuns de Forma	Taula d'auxiliars comuns de característiques generals
(0.0...) Característiques físiques (01) Bibliografia (02) Llibres en general (03) Obres de referència (04) Separates (05) Publicacions en sèrie (06) Publicacions d'entitats (07) Documents per a ensenyament (08) Poligrafies (09) Presentació en forma històrica	De propietats: -021 Propietats d'existència -022 Propietats de magnitud. Quantitat -023 Propietats de forma. Dimensions -024 Propietats d'estructura -025 Propietats de disposició -026 Propietats d'acció i moviment -027 Propietats operacionals -028 Propietats d'estil i presentació -029 Propietats derivades d'altres classes principals De materials: -032 Materials minerals -033 Materials manufacturats -034 Metalls -035 Materials orgànics -036 Materials macromoleculars -037 Tèxtils, fibres. -039 Altres materials De persones: -051 Persones com agents, subjectes actius. -052 Persones com objecte, subjectes passius -053 Persones segons l'edat -054 Persones segons ètnia, nacionalitat, ... -055 Persones segons sexe i parentiu -057 Persones segons ocupació, treball -058 Persones segons classe social i estat civil
Taula d'auxiliars comuns de lloc	
(1) Lloc i espai en general. Localització. (2) Designació fisiogràfica (3) Llocs del món antic (4) Europa (5) Àsia (6) Àfrica (7) Amèrica del Nord i central (8) Amèrica del Sud (9) Austràlia. Àrtic. Antàrtic	
Taula d'auxiliars comuns de races, pobles i nacionalitats	
(=081/=088) Races i pobles primitius. Races mixtes (=1.2/.9) Pobles de regions naturals (paral·lela a la taula de lloc) (=11/=8) Pobles i grups lingüístics i culturals diversos (paral·lela a la taula de llengua)	
Taula d'auxiliars comuns de temps	
"0/2" Dates i període de temps "3" Divisions i subdivisions del temps convencional "4" Períodes, edats "5" Freqüència "6" Divisions del temps geològiques, arqueològiques, culturals "7" Fenomenologia del temps	

Taules d'auxiliars comuns independents

Els auxiliars independents són: llengua, forma, lloc, races pobles i nacionalitats, temps. Com que tenen un símbol d'inici i un de final poden anar a qualsevol lloc de la notació (l'excepció és el de llengua que només té símbol a l'inici, però la CDU permet afegir-li al darrera dos punts).

Si en un mateix document cal representar més d'un concepte amb auxiliars independents, la CDU recomana l'ordre següent:

Classe + lloc + temps + forma + llengua +raça

A continuació expliquem el camp d'aplicació i els símbols de cada auxiliar. Es proporcionen exemples en què només canvia l'auxiliar per a una ràpida comprensió i apareixen ordenats segons la lògica decimal de la CDU. Cada bloc té exercicis, amb la solució inclosa, per a practicar.

a) Taula d'auxiliars comuns de llengua

```
=00 /03 Multilingüe
=1/=2 Llengües indoeuropees
=3... Llengües caucàsiques (basc...)
=4... Llengües afroasiàtiques
=5... Llengües uroaltaïques (japonès, coreà...)
=6... Llengües austroasiàtiques
=7... Llengües indopacífiques, australianes
=8... Llengües índies americanes
=9... Llengües artificials
```

La llengua del document s'indica amb el símbol =1 / =9, igual a 1 igual a 9. En teoria es pot aplicar a qualsevol document, indicant l'idioma en què està escrit, però a la pràctica només és útil quan cal distingir la llengua dels documents. Exemple: ordenant tots els documents en francès, un altre conjunt en anglès, etc...

Document sobre bolets comestibles

```
635.8=133.1 Bolets comestibles , escrit en francès
635.8=134.1 Bolets comestibles , escrit en català
635.8=134.2 Bolets comestibles , escrit en castellà
```

També s'usen per a crear les classes de llengües i literatura combinant-los amb les classes de la taula 8. Es combinen amb el 811 per a representar la llengua i amb el 821 per a representar literatura. Quan es combinen, perden el signe inicial de l'igual = per un punt.

Exemple

821.111 Literatura anglesa

El 821 és la classe per a la literatura

I el 111 prové de: =111 auxiliar de llengua per a l'idioma anglès, quan es combina per a crear literatura anglesa, perd el signe inicial de l'igual = per un punt.

Exemples d'ús per a crear classes de llengua i literatura:

811.133.1 Llengua francesa
811.134.1 Llengua catalana
811.134.2 Llengua castellana

821.133.1 Literatura francesa
821.134.1 Literatura catalana
821.134.2 Literatura castellana

Recordatori important

Ara esteu en disposició de resoldre els exercicis plantejats en l'apartat anterior sobre les classes principals > classe 8 de Llengua i literatura.

b) Taula d'auxiliars comuns de forma

(0.0...) Característiques físiques
(01) Bibliografia
(02) Llibres en general
(03) Obres de referència
(04) Separates
(05) Publicacions en sèrie
(06) Publicacions d'entitats
(07) Documents per a ensenyament
(08) Poligrafies
(09) Presentació en forma històrica

Indiquen la forma o presentació del document (no la matèria). El seu símbol és el (0...) parèntesi zero.

Cal recordar que hi ha un paral·lelisme entre la taula principal 0 i aquests auxiliars de forma, ja que un concepte com el de "diccionaris" pot ser:

Una matèria en si mateixa –l'estudi dels diccionaris– i es representaria amb la classe 030.

Una forma –diccionari de francès– i es representaria amb un auxiliar de forma (038)=133.1

Paral·lelisme amb la taula d'auxiliars de forma

Paral·lelisme amb la taula d'auxiliars de forma, pel que fa a certes disciplines com les enciclopèdies, el diaris, el anuaris... que poden ser traduïts al llenguatge documental com a matèria o com a forma.

Concepte	Com a matèria, per tant, classificarem amb la taula 0		Com a forma, per tant, classificarem amb la taula d'auxiliars de forma	
Enciclopèdies	030(460.23)	Les enciclopèdies catalanes	(031)GEC	La <i>Gran Enciclopèdia Catalana</i>
Diaris	070	Els diaris	(054)ELPAIS	Diari <i>El País</i>

Exemple

```
77(031) Enciclopèdia de fotografia
77(035) Manual de fotografia
77(051) Revistes de fotografia
```

Els auxiliars de forma es poden col·locar en qualsevol lloc de la notació. A efectes pràctics, pot ser convenient agrupar els documents per forma, i així ordenar, per exemple, tots els diccionaris o tots els diaris junts, etc.

Exemple

```
(038)=111 Diccionaris d'anglès
(038)=124'02 Diccionaris de llatí clàssic
(038)=133.1 Diccionaris de francès
```

Aquesta taula té també auxiliars especials per a expressar característiques físiques, de producció etc.

Vegeu també

Vegeu el subapartat següent, dedicat als auxiliars especials, concretament "Els auxiliars especials dels auxiliars comuns".

c) Taula d'auxiliars comuns de lloc

```
(1) Lloc i espai en general. Localització
(2) Designació fisiogràfica
(3) Llocs del món antic
(4) Europa
(5) Àsia
(6) Àfrica
(7) Amèrica del nord i central
(8) Amèrica del sud
(9) Austràlia. Àrtic. Antàrtic
```

Indiquen l'espai geogràfic, ja sigui continent, país, nació, localitat o altres referències d'espai (llocs físics, llocs del món antic...). S'introdueixen entre parèntesis (1/9).

Exemple

```
599.742.71(355) Lleons de l'antiga Pèrsia
599.742.71(540) Lleons de l'Índia
599.742.71(6) Lleons africans
```

L'Estat espanyol està representat per les comunitats autònomes i dintre de cada una d'elles, per províncies.

```
(4) Europa
(46) Península ibèrica
(460) Espanya
(460.23) Comunitat Autònoma de Catalunya
(460.231) Província de Lleida
(460.232) Província de Girona
(460.233) Província de Barcelona
```

```
(460.234) Província de Tarragona
(...)
(460.27) Comunitat Autònoma de Madrid
(...)
(460.35) Comunitat Autònoma d'Andalusia
(460.351) Província de Còrdova
(460.352) Província de Jaen
(460.354) Província de Sevilla
(460.355) Província de Huelva
(460.356) Província de Cadis
(460.357) Província de Màlaga
(460.358) Província de Granada
(460.359) Província d'Almeria
```

També s'usen per a crear les classes de Geografia i Història, combinant-los amb les classes de la taula 9.

Per exemple, es combinen amb el 913/919 per a representar la geografia i amb el 94 per a representar la història. Quan es combinen no perden el signe ()

Exemples

Exemple en què el (71) és l'auxiliar de lloc per al Canadà

```
913(71) Geografia de Canadà
94(71) Història de Canadà
```

Exemples d'ús per a crear classes de Geografia i Història

```
913(460.32) Geografia de les Illes Balears
913(599) Geografia de Filipines
913(82) Geografia d'Argentina

94(460.32) Història de les Illes Balears
94(599) Història de Filipines
94(82) Història d'Argentina
```

Aquesta taula té també auxiliars especials per a expressar característiques específiques dels lloc geogràfics, com ara zones, punts cardinals, unitats polítiques, etc.

Vegeu també

Vegeu el subapartat següent dedicat als auxiliars especials, concretament "Els auxiliars especials dels auxiliars comuns".

d) Taula d'auxiliars comuns de races, pobles i nacionalitats

```
(=081/=088) Races i pobles primitius. Races mixtes
(=1.2/.9) Pobles de regions naturals (paral·lela a la taula de lloc)
(=11/=8) Pobles i grups lingüístics i culturals diversos (paral·lela a la taula de llengua)
```

Indiquen la nacionalitat o els aspectes ètnics d'una matèria. El seu signe és el parèntesi igual (=...), de fet deriven principalment dels auxiliars de llengua.

Exemples de construcció d'auxiliars de raça des dels auxiliars de llengua

=214.58	Llengua romaní (gitana)
(=214.58)	Poble o nacionalitat gitana
=411.21	Llengua àrab
(=411.21)	Poble o nacionalitat àrab
=411.16	Llengua hebrea o jueva
(=411.16)	Poble o nacionalitat jueva

Aquests auxiliars de races, pobles i nacionalitats són útils per a expressar grups de països amb algun tret comú de raça o nacionalitat (per exemple, països de parla anglesa) o països que no es troben delimitats geogràficament (com el cas dels gitanos i els hebreus).

Exemple

Vegeu la diferència de representació entre el que seria el país Israel i els pobles jueus:

(569.4)	Israel és un auxiliar de lloc.
(=411.16)	Jueus -de qualsevol país del món, no només Israel- és un auxiliar de races.

Vegeu la diferència de representació entre el que seria el país i el conjunt de països que parlen la mateixa llengua:

(41)	Gran Bretanya és un auxiliar de lloc.
(=111)	Països de parla anglesa -de qualsevol país del món, no només de la Gran Bretanya- és un auxiliar de races.

e) Taula d'auxiliars comuns de temps

"0/2"	Dates i període de temps
"3"	Divisions i subdivisions del temps convencional
"4"	Períodes, edats
"5"	Freqüència
"6"	Divisions del temps geològiques, arqueològiques, culturals
"7"	Fenomenologia del temps

Indiquen la data, punt en el temps o interval de temps d'una matèria. El seu signe són les cometes dobles "...". No serveixen per a indicar la data de publicació del document, que és tasca de l'anàlisi documental i no de l'anàlisi de contingut.

- Les dates: s'indiquen en la seqüència *any.mes.dia*, amb 4 dígits per a l'any i dos per al mes i el dia.
- Els segles: s'indiquen amb dos dígits.
- Els intervals de temps: s'indiquen posant entre la data inicial i la final una /

Recordatori important

Ara esteu en disposició de resoldre els exercicis plantejats en el capítol 7.2 de les Classes principals > Classe 9 de Geografia i Història.

Vegeu també

Vegeu la diferència entre l'anàlisi documental i l'anàlisi de contingut en el mòdul 1 d'aquesta assignatura.

A tall de conclusió

Els auxiliars independents són: llengua, forma, lloc, races, pobles i nacionalitats, temps:

- **Llengua:** indiquen la llengua del document, amb el símbol =1 / =9, igual a u igual a 9. També s'usen per a crear les classes de llengua i literatura combinant-los amb les classes de la taula 8.
- **Forma:** indiquen la forma o presentació del document (no la matèria). El seu símbol és el parèntesi zero (0...).
- **Lloc:** indiquen l'espai geogràfic, ja sigui continent, país, nació, localitat o bé altres referències d'espai (llocs físics, llocs del món antic...). S'introdueixen per (1/9) parèntesis u a nou. També s'usen per a crear les classes de Geografia i Història combinant-los amb les classes de la taula 9.
- **Races i pobles:** indiquen la nacionalitat o els aspectes ètnics d'una matèria. El seu signe és el parèntesi igual (=...), de fet deriven principalment dels auxiliars de llengua.
- **Temps:** indiquen la data, punt en el temps o interval de temps d'una matèria. El seu signe són les cometes "...".

Com que tenen un símbol d'inici i un de final, poden anar a qualsevol lloc de la notació.

Si en un mateix document cal representar més d'un concepte amb auxiliars independents, la CDU recomana l'ordre següent:

Classe + lloc + temps + forma + llengua + raça

Bibliografia

Álvarez García, F. J. (1997). "Introducción al uso práctico de la CDU". A: M. Pinto (ed.). *Manual de clasificación documental* (pàg. 219-243). Madrid: Síntesis ("Biblioteconomía y Documentación").

Benito, M. (1999). *El sistema de clasificación decimal universal: manual de aprendizaje*. Madrid: Taranco.

Benito, Miguel. *El sistema de Clasificación Decimal Universal* [Accesible en línia] [Data de consulta: 10 d'octubre 2008]. O, també, a l'URL Instituto de Taranco [Data de consulta: 10 d'octubre 2008].

Clasificación Decimal Universal (CDU): edición abreviada de la norma UNE 50001: 2000 (2001) (adaptada per Rosa San Segundo Manuel). Madrid: AENOR.

Clasificación Decimal Universal (CDU) de bolsillo (2004) (adaptada per Rosa San Segundo Manuel). Madrid: AENOR. Díez Carrera, C. (1999). *Técnicas y régimen de uso de la CDU (Clasificación Decimal Universal)* (134 pàgines). Gijón: Trea. ("Biblioteconomía y Administración Cultural", 26).

McIlwaine, I. C. (2003). *Clasificación Decimal Universal. Guía para uso de la CDU*. Madrid: AENOR.

Moreno Fernandez, L. M.; Borgoños Martínez, M. D. (2002). *Teoría y práctica de la clasificación decimal universal* (2a. edició revisada, corregida i augmentada). Gijón: TREA.

Dates

"2000.01.01" és l'1 de gener de 2000.

Si la data és anterior a Crist, s'indica amb un guió al davant:

"-0350" és l'any 350 abans de Crist.

Segles

Fixeu-vos que la numeració es correspon a la centúria i no a l'expressió habitual en nombres romans.

"06" segle VII, és a dir, els anys 600 -

"14" segle XV, és a dir els anys 1400 -

"19" segle XX, és a dir els anys 1900 -

Exemple d'interval de temps

"1910/1970": de l'any 1910 al 1970

"11/18": del segle XII al XIX

Taules d'auxiliars comuns dependents

Els auxiliars dependents són dues taules: notacions alienes a la CDU i característiques generals (de propietats, materials i persones). Com el seu nom indica, són auxiliars que només es poden usar com a sufixos, no s'han d'usar independentment ni en el primer lloc de la notació. Han d'anar sempre al final.

a) Taula d'auxiliars comuns de notacions alienes a la CDU

* Nombres i codis
A/Z Noms en ordre alfabètic

L'asterisc (*) marca el codi que no és propi de la CDU, però que s'hi utilitza en la notació. Acostumen a ser temes que la CDU no tracta i que apareixen, en canvi, en altres classificacions o llistes. Cal anotar en el fitxer d'autoritats quines són aquestes altres fonts.

Exemple

(460*17491) Peralada Font: Codi postal correus.

El municipi de Peralada a l'Alt Empordà té per codi postal el 17491.

L'A/Z ens permet posar noms propis i geogràfics, sigles i abreviatures a números de la CDU. Quan acompanyen auxiliars de lloc, van entre parèntesis.

Exemple

(460.233 SantCugat) Ciutat de Sant Cugat a la província de
Barcelona
821.133.1 Verne Literatura francesa de Jules Verne
929:791.44 Newman Biografia de Paul Newman -la notació
expressa biografies + cinema + Paul Newman-

Observació

Els noms es poden abreujar amb les tres o quatre primeres lletres, tipus BARC / VERN / NEWM.

b) Taula d'auxiliars comuns de característiques generals: propietats, materials i persones

- De propietats:

-021 Propietats d'existència
-022 Propietats de magnitud. Quantitat
-023 Propietats de forma. Dimensions
-024 Propietats d'estructura
-025 Propietats de disposició
-026 Propietats d'acció i moviment
-027 Propietats operacionals
-028 Propietats d'estil i presentació
-029 Propietats derivades d'altres classes principals

Els auxiliars de propietats: deriven de l'antiga taula d'auxiliars de punt de vista (cancel·lada el 1998) i denoten les propietats generals o atributs.

Exemple

656.23.03-027.567 Preus subvencionats de ferrocarrils.

- De **materials**:

```
-032 Materials minerals
-033 Materials manufacturats
-034 Metalls
-035 Materials orgànics
-036 Materials macromoleculars
-037 Tèxtils, fibres.
-039 Altres materials
```

Els auxiliars de materials assenyalen els materials o components dels objectes.

Exemple

A partir de -035.3 fusta i 685.341.3 sabates, segons el material de fabricació, construïm sabates de fusta: 685.341.353 Esclops

La fabricació i processament dels materials es troba en la classe principal 6, classes 66/67.

- De **persones**:

```
-051 Persones com a agents, subjectes actius
-052 Persones com a objectes, subjectes passius
-053 Persones segons l'edat
-054 Persones segons ètnia, nacionalitat...
-055 Persones segons sexe i parentiu
-057 Persones segons ocupació, treball
-058 Persones segons classe social i estat civil
```

Els auxiliars de persones denoten les persones a les quals fa referència el tema classificat.

Rols i combinacions d'auxiliars

Observeu el rol actiu (classe -051) o passiu (classe -052) de la persona, i la combinació de dos auxiliars de persona en la mateixa notació (-055.2 sexe femení). Exemple d'la McIlwaine (2003, pàg. 103):

```
75.041.5          Retrat
75.041.5-051     Retratista
75.041.5-052     Persona que ha estat retratada
75.041.5-052-055.2 Dones retratades
```


A tall de conclusió

Els auxiliars dependents són:

- **Notacions alienes:** * números i codis i A/Z Noms en ordre alfabètic. L'asterisc * marca el codi que no és propi de la CDU, però que s'utilitza en la notació. Acostumen a ser temes que la CDU no tracta i que apareixen, en canvi, en altres classificacions o llistes. Ens permet posar noms propis i geogràfics, sigles i abreviatures a números de la CDU.
- **Característiques generals:** poden ser característiques de propietats, materials o persones. Com el seu nom indica són auxiliars que només es poden usar com a sufixos, no s'han d'usar independentment ni en primer lloc, i van sempre al final de la notació.

Més informació

Álvarez García, F. J. (1997). "Introducción al uso práctico de la CDU". A: M. Pinto (ed.). *Manual de clasificación documental* (pàg. 219-243). Madrid: Síntesis ("Biblioteconomía y Documentación").

Benito, M. (1999). *El sistema de clasificación decimal universal: manual de aprendizaje*. Madrid: Taranco.

Benito, Miguel. *El sistema de Clasificación Decimal Universal* [Accesible en línea] [Data de consulta: 10 d'octubre 2008]. O, també, a l'URL Instituto de Taranco [Data de consulta: 10 d'octubre 2008].

Clasificación Decimal Universal (CDU): edición abreviada de la norma UNE 50001: 2000 (2001) (adaptada per Rosa San Segundo Manuel). Madrid: AENOR.

Clasificación Decimal Universal (CDU) de bolsillo (2004) (adaptada per Rosa San Segundo Manuel). Madrid: AENOR.

Díez Carrera, C. (1999). *Técnicas y régimen de uso de la CDU (Clasificación Decimal Universal)* (134 pàgines). Gijón: Trea ("Biblioteconomía y administración cultural", 26).

McIlwaine, I. C. (2003). *Clasificación Decimal Universal. Guía para uso de la CDU*. Madrid: AENOR.

Moreno Fernandez, L. M.; Borgoños Martínez, M. D. (2002). *Teoría y práctica de la Clasificación Decimal Universal* (2a. edició revisada, corregida i augmentada). Gijón: TREA.

3.3.2. Taules d'auxiliars especials

Els auxiliars especials ajuden a precisar el contingut d'algunes matèries, però no de no totes.

Al contrari que els auxiliars comuns, que es troben reunits en una sola taula, els auxiliars especials es troben escampats, repartits per totes les classes principals i algunes taules d'auxiliars.

A continuació esmentem algunes observacions que cal tenir en compte pel que fa als auxiliars especials.

a) Totes les classes tenen auxiliars especials?

No, no totes les classes tenen auxiliars especials, ja que no totes les temàtiques són susceptibles de tenir elements de matisació comuns.

b) Com es localitzen?

La manera com podem localitzar els auxiliars especials dependrà de si consultem una edició en paper (com l'edició de butxaca de la CDU) o una edició digital (com la que teniu a l'aula). Tanmateix, els reconeixereu perquè sempre comencen per les seqüències següents:

- Punt zero a punt nou .0/'9: serveixen per a crear conjunts i subconjunts de conceptes.
- Guió zero a guió nou -0/-9: tenen una funció analítica.
- Apòstrof zero a apòstrof nou '0/'9: són més específiques que les de guió zero i tenen una funció sintetitzadora.

En les edicions en paper, aquests auxiliars especials es marquen amb una línia negra vertical.

Auxiliars especials en edicions en paper

La classe 02 Tècnica teatral es veu clarament que és un auxiliar especial perquè té la línia negra i comença per punt zero.

792 Teatro, ciencia del teatro

→ 725,82; 782; 82-2

.02	Técnica teatral
.022	Tramoya. Luminotecnia. Talleres teatrales
.023	Attrezzo. Decorados
.024	Vestuario teatral
.026	Libretos. Partituras
.027	Dirección artística

En les versions digitals, els auxiliars especials es reconeixen perquè haurem clicat en un enllaç que diu “auxiliars especials”, o bé perquè comencen d'una d'aquestes maneres:

.0/.9	punt zero a punt 9
-0/-9	guió zero a guió 9
'0/'9	apòstrof zero a apòstrof nou

Auxiliars especials en versions digitals

Si mirem el mateix cas en la versió digital: primer cliquem on diu auxiliars especials, i un cop dins, veiem que s'introdueixen per punt zero.

c) Mateixa numeració, mateix significat?

Els auxiliars especials representen les facetes particulars de les matèries i només tenen sentit d'aplicació en el seu àmbit temàtic. En la CDU un mateix auxiliar com -4 significa conceptes ben diferents segons la classe on s'apliqui:

```
54-4 Productes químics, reactius
62-4 Estat dels materials en enginyeria
82-4 Assajos, literatura
```

d) Com es combinen?

Cal parar atenció a quina classe estan adscrits els auxiliars, ja que només es podran combinar amb aquesta o amb altres classes que comencin igual.

Exemples d'auxiliars especials

Auxiliar especial introduït per un guió:

Notació final:	244.82-23 Llibres sagrats del budisme zen
Construïda a partir de	24-23 Llibres sagrats 244.82 Budisme zen
Explicació	En primer lloc, posem la classe per al budisme zen i hi afegim l'auxiliar especial. Parem atenció al fet que, quan es combinen, desapareix el 24 de l'auxiliar. Altres combinacions: sempre que la classe comenci per 24 242-23: Llibres sagrats del budisme Mahayana

El 24, que desapareix quan es combina, ens indica que aquesta posició pot ser ocupada per qualsevol classe que comenci per 24 (com la 244 de Budisme zen o la 242 de Budisme Mahayana), però no per una classe com la 28 de l'Islam (28 no és 24).

Auxiliar especial introduït per punt:

Notació final:	749.035.93 Mobiliari modernista
Construïda a partir de:	7.035.93 Modernisme 749 Mobiliari artístic
Explicació:	Posem en primer lloc la classe per a mobiliari (punt de vista de les arts aplicades) i li afegim l'auxiliar especial que fa referència al període artístic. Fem atenció que quan es combinen desapareix el 7 de l'auxiliar. Altres combinacions: sempre que la classe comenci per 7.

Els auxiliars especials de la classe 7 són extensos i s'apliquen a totes les classes que comencin per 7, a excepció de la classe 77, és a dir, a les classes 71, 72, 73, 74, 75, 76, 78, 79, la qual cosa els converteix en un dels auxiliars més combinables de les taules.

```
7.035.93 Art modernista
72.035.93 Arquitectura modernista
73.035.93 Escultura modernista
74.035.93 Dibuix modernista
75.035.93 Pintura modernista
76.035.93 Gravat modernista
(...)
```

e) Els auxiliars especials dels auxiliars comuns

La CDU és rica i potent i ha previst que fins i tot alguns auxiliars comuns –com els de llengua, forma i lloc– puguin tenir els seus propis elements facetats. Fent un joc de paraules, podríem dir que són “facetes de facetes”.

Amb un exemple s'entendrà ràpidament. Per a representar el concepte sud d'Itàlia, la notació és la següent, on el (450) és Itàlia i l'(1-13) és sud (aquest és l'auxiliar especial, concretament de la taula de lloc):

```
(450-13) Sud d'Itàlia
```

Un cop combinats l'1 ha desaparegut, perquè si no fos així, hauria significat a Itàlia i al sud en general.

```
(450-13) Sud d'Itàlia
(450)(1-13) Itàlia i el sud
```

Els auxiliars especials que tenen les taules d'auxiliars comuns són:

- En la taula de llengua: per orígens i períodes del tipus (antic, clàssic, medieval, modern...). Per exemple:

```
=14'04 Grec medieval o bizantí
```

En aquest exemple, =14 és *Grec* i l'auxiliar especial és =...'04 (cal emplenar els punts successius amb la classe de la llengua que estem caracteritzant).

- En la taula de forma: per característiques físiques o de producció, del tipus miniatura, de butxaca, en suports magnètics... Per exemple:

```
025.45.027.5 CDU edició butxaca
```

On 025.45 és classificacions decimals i l'auxiliar especial és (0.027.5) per a edicions de butxaca –el primer zero desapareix quan es combina amb la classe 025.45.

- En la taula de lloc: per a fronteres, punts cardinals (nord, sud, est, oest i combinacions), unitats polítiques o administratives (municipis, comunitats, capitals, imperis, colònies, grups d'estats...). Per exemple:

```
(4-662) Països capitalistes europeus
```

On (4) és Europa i l'auxiliar especial és (1-662) per a països capitalistes –el primer u desapareix quan es combina amb la classe 4.

A tall de conclusió

Els auxiliars especials ajuden a precisar el contingut d'algunes matèries, però no de totes.

No hi ha una taula d'auxiliars especials, sinó que es troben repartits per totes les classes principals i les taules auxiliars que en disposen. Els reconeixem perquè comencen per:

- Punt zero a punt nou .0/.9 serveixen per a crear conjunts i subconjunts de conceptes.
- Guió zero a guió nou -0/-9 tenen una funció analítica.
- Apòstrof zero a apòstrof nou '0/'9 són més específiques que les de guió zero i tenen una funció sintetitzadora.

Més informació

Álvarez García, F. J. (1997). "Introducción al uso práctico de la CDU". A: M. Pinto (ed.). *Manual de clasificación documental* (pàg. 219-243). Madrid: Síntesis ("Biblioteconomía y Documentación").

Benito, M. (1999). *El sistema de clasificación decimal universal: manual de aprendizaje*. Madrid: Taranco.

Benito, Miguel. *El sistema de Clasificación Decimal Universal* [Accesible en línea] [Data de consulta: 10 d'octubre 2008]. O, també, en la URL Instituto de Taranco [Data de consulta: 10 d'octubre 2008].

Clasificación Decimal Universal (CDU): edición abreviada de la norma UNE 50001: 2000 (2001) (adaptada per Rosa San Segundo Manuel). Madrid: AENOR.

Clasificación Decimal Universal (CDU) de bolsillo (2004) (adaptada per Rosa San Segundo Manuel). Madrid: AENOR.

Díez Carrera, C. (1999). *Técnicas y régimen de uso de la CDU (Clasificación Decimal Universal)* (134 pàgines). Gijón: Trea ("Biblioteconomía y Administración Cultural", 26).

McIlwaine, I. C. (2003). *Clasificación Decimal Universal. Guía para uso de la CDU*. Madrid: AENOR.

Moreno Fernandez, L. M.; Borgoños Martínez, M. D. (2002). *Teoría y práctica de la Clasificación Decimal Universal* (2a. edició revisada, corregida i augmentada). Gijón: TREA.

3.4. Signes amb funció combinatòria i signes amb funció instructiva

Les classes es poden combinar entre si, seguint la sintaxi que marca la mateixa CDU, i per aquest motiu són necessaris els signes classificatoris. O poden remetre les unes a les altres, en benefici d'una millor classificació, i per aquest motiu necessitem saber interpretar els signes no classificatoris que acompanyen les rúbriques.

En la CDU hi ha dos tipus de signes:

- 1) Els que tenen una funció combinatòria.
- 2) Els que tenen una funció purament instructiva.

3.4.1. La importància dels signes

Els signes són importants perquè formen part de la sintaxi de la notació: els signes permeten diferenciar elements i ordenar els documents.

Per exemple:

=581 llengua xinesa	és un auxiliar de llengua
(581) Afganistan	és un auxiliar de lloc
"0581" Any 581 dC	és un auxiliar de temps
-058.1 Persones segons classe social	és un auxiliar de característiques personals
581 Botànica	és una classe de les taules principals

Com es pot apreciar, són conceptes ben diferents. I la diferència rau en els símbols que els caracteritzen: l'igual, el parèntesi, les cometes, el guió o l'absència de símbols (com en les taules principals).

Per a una millor comprensió, i atesa la diversitat de signes, funcions i localitzacions dins de les taules, hem decidit agrupar tots els signes de la CDU en aquest subapartat.

Funció	Signe	Es llegeix	Funció	On es troben?
Combinatòria	+	Més	Suma	Taula aux. comuns Ia
	/	Barra	Extensió	Taula aux. comuns Ia
	:	Dos punts o colon	Relació	Taula aux. comuns Ib
	::	Doble colon	Nexe indissoluble de relació	Taula aux. comuns Ib
	[...]	Claudàtors	Agrupar notacions	Taula aux. comuns Ib
	=...	Igual	Llengua	Taula aux. comuns Ic
	(0...)	Parèntesis zero	Forma	Taula aux. comuns Id
	(...)	Parèntesis	Lloc	Taula aux. comuns Ie
	(=...)	Parèntesis igual	Races i pobles	Taula aux. comuns If
	" "	Cometes	Temps	Taula aux. comuns Ig
	*	Asterisc	Combinació amb altres sistemes externs a la CDU	Taula aux. comuns Ih
	A/Z	A a la Z	Ordenació alfabètica	Taula aux. comuns Ih
	-0...	Guió zero	Característiques generals	Taula aux. comuns Ik
	-...	Guió	Aux. Especial, analític	Repartit per les taules
	.0...	Punt zero	Aux. Especial, conjunts	Repartit per les taules
'...	apòstrof	Aux. Especial, sintetitzador	Repartit per les taules	
Purament instructiva	.	Punt	Separar grups de tres xifres	Repartit per les taules
	...	Punts suspensius	Substitució de possibles xifres	Repartit per les taules
	→	Vegeu	Indica que hi ha altres números a consultar	Repartit per les taules
	@	Subdividiu com a	Subdivisió paral·lela	Repartit per les taules

3.4.2. Els signes amb funció combinatòria

Els signes amb funció combinatòria són els signes que permeten unir dues o més classes de la CDU per a formar un concepte que no estava recollit prèviament.

Els signes amb funció combinatòria tenen una funció sintetitzadora, permeten l'expressió de frases documentals compostes.

Són els signes següents:

- + S'usa per a representar un concepte compost per al qual no existeix un nombre simple previst. Uneix dues o més classes no consecutives de les taules.

(450 + 494) Itàlia i Suïssa

- / S'usa per a representar un concepte que no apareix en una única classe en el sistema, sinó que apareix en diferents classes consecutives.

73/75 document sobre arts plàstiques, dibuix i pintura que equival a les classes 73, 74 i 75

- : S'usa per a representar dos conceptes relacionats. Les relacions poden ser diverses: de relació en general, de comparació, de diferència, d'influència.

91:93 Relació entre Geografia i Història

- :: Si quan es col·loquen els números de les 2 classes relacionades canvia el significat, llavors s'usa el doble colon. Es considera el primer número com el tema principal i el segon com a dependent. Només s'entra al catàleg una vegada.

070::32 Periodisme polític

- [...] S'usa per a agrupar números i clarificar les relacions entre les parts de la notació resultant.

[72+75](450) Arquitectura i pintura italianes

Colon o doble colon

Si féssim servir el colon 070:32 significaria relació entre periodisme i política; en canvi, ens interessa remarcar que és periodisme polític i no una altra combinació, com per exemple, la política del periodisme.

La resta de signes van associats als auxiliars comuns i especials de la CDU, explicats en els subapartats anteriors.

Observació

Mentre que els signes + i / uneixen conceptes que apareixen separats o de manera consecutiva en les taules, els signes : i :: uneixen conceptes i denoten clarament la relació que hi ha entre ells.

3.4.3. Els signes purament instructius

Els signes purament instructius són els signes sense valor classificatori.

Els signes purament instructius són els signes següents:

- . (**punt**). El punt separa les xifres de la notació de tres en tres, per a facilitar-ne la lectura, però no té valor classificatori.
- \cong (**dividir com**). Trobem aquest signe quan una part de les taules se subdivideix igual que una altra. Per exemple: 675.025 \cong 675.055 significa que la primera classe se subdivideix com la segona. Així: 675.025.35 Polir el cuir prové de:
675.025 \cong 675.055
675.025 Tractament del cuir
675.055.35 Màquines per a polir el cuir
Aquesta pràctica es va abandonant de mica en mica, tal com diu McIlwaine i, en canvi, s'introdueixen el dos punts.

“Això es deu al fet que aquestes notacions no tenen l'aparença d'haver estat construïdes per la combinació de dos números separats i en conseqüència l'ordinador es incapaç de detectar en quin cas es tracta d'un concepte compost i de recuperar la informació requerida.”

McIlwaine (pàg. 61)

Aquest signe pot indicar que una classe se subdivideix com una altra classe o que se subdivideix com una taula d'auxiliars. Per exemple, 616-05 \cong -05 taula 1k significa que els auxiliars especials de la classe 616-05 de patologia s'obren igual que els auxiliars de la taula de característiques de persones:

616-056.25 Malalties de persones desnodrides
on -056.25 és l'estat de nodriment de les persones.

- → (**Vegeu també**). Aquest signe crida l'atenció sobre àmbits temàtics semblants o afins pel que fa a un tema en particular. Així, 027.7 Biblioteques universitàries → 378.16 significa que si estem consultant la classe 027.7 sobre biblioteques universitàries també ens pot interessar consultar la classe 378.16, de campus, edificis i instal·lacions universitàries.

3.4.4. Conclusions

En la CDU hi ha dos tipus de signes:

Els que tenen una **funció combinatòria**. Són els signes que permeten unir dues o més classes de la CDU per a formar un concepte que no estava recollit prèviament. Tenen una funció sintetitzadora, permeten l'expressió de frases documentals compostes. Són els signes: + /::: []

Els que tenen una **funció purament instructiva**. Són els signes sense valor classificatori, però que tenen una funció instructiva. Són els signes . (punt), ≅ (dividir com) i → (vegeu també)

Més informació

Álvarez García, F. J. (1997). "Introducción al uso práctico de la CDU". A: M. Pinto (ed.). *Manual de clasificación documental* (pàg. 219-243). Madrid: Síntesis ("Biblioteconomía y Documentación").

Benito, M. (1999). *El sistema de clasificación decimal universal: manual de aprendizaje*. Madrid: Taranco.

Benito, Miguel. *El sistema de Clasificación Decimal Universal* [Accesible en línia] [Data de consulta: 10 d'octubre 2008]. O, també, a l'URL Instituto de Taranco [Data de consulta: 10 d'octubre 2008].

Clasificación Decimal Universal (CDU): edición abreviada de la norma UNE 50001: 2000 (2001) (adaptada per Rosa San Segundo Manuel). Madrid: AENOR.

Clasificación Decimal Universal (CDU) de bolsillo (2004) (adaptada per Rosa San Segundo Manuel). Madrid: AENOR.

Díez Carrera, C. (1999). *Técnicas y régimen de uso de la CDU (Clasificación Decimal Universal)* (134 pàgines). Gijón: Trea ("Biblioteconomía y Administración Cultural", 26).

McIlwaine, I. C. (2003). *Clasificación Decimal Universal. Guía para uso de la CDU*. Madrid: AENOR.

Moreno Fernández, L. M.; Borgoños Martínez, M. D. (2002). *Teoría y práctica de la Clasificación Decimal Universal* (2a. edició revisada, corregida i augmentada). Gijón: TREA.

4. Comencem a classificar

Per començar a classificar es tracta de seguir l'estratègia següent:

- 1) Analitzar el contingut del document i decidir-ne la classe o les classes. És especialment important quan el tema té diversos enfocaments o el contingut és múltiple.
- 2) Consultar la taula o les taules principals, fent atenció a si té auxiliars especials. Cal consultar els auxiliars comuns si són necessaris.
- 3) Comprovar la classe amb l'índex alfabètic o el cercador del programa CDU. És molt important que l'estudiant sigui conscient que els índexs i cercadors són ajudes addicionals i no el mitjà principal per a localitzar la classe. Si la matèria és polisèmica o té diversos enfocaments, l'índex o cercador ens pot dur a error.

Alguns exemples

Exemple de terme amb polisèmia: document sobre els cavallets de fira

595.7	Àcids dicarboxílics de ciclohexans
597.5	Teleostis
688.774	Joguines. Articles de diversió i il·lusionism

Ens interessa la darrera classe, la 688.774, les altres dues serien un error (la primera fa referència als insectes cavallets del diable, la de teleostis fa referència als cavallets de mar).

Exemple de terme amb diversos enfocaments: document sobre la poligàmia

173.2	Poligàmia (des del punt de vista de l'ètica familiar)
314.545.4	Poligàmia (des del punt de vista de la demografia, estudis de població segons nupcialitat)
392.544	Poligàmia (des del punt de vista de l'etnologia, usos i costums de la vida privada)
613.89	Poligàmia (des del punt de vista de la higiene en general i la sexual en particular)

Si el nostre document tingués un caire antropològic, el classificaríem a 392.544.

Un cop tenim el document al davant, ens podem trobar en les situacions següents:

1. Trobem una classe a la primera i de manera unívoca

El document té una matèria que es correspon amb un sol índex.

61	Medicina
----	----------

2. El document té més d'una matèria, però la CDU les recull juntes

332.8 Economia de l'habitatge

3. Hem de combinar dues o més classes de les taules principals perquè el concepte no existeix *a priori*

3.1. Quan vulguem unir dues matèries independents, però que estan relacionades (per a formar un nou concepte o per a precisar-lo) utilitzarem el signe:

17:61

61:17 Medicina i ètica -com a matèries relacionades-

En aquest cas, la CDU permet introduir la notació dues vegades al catàleg per a poder recuperar-lo tant si es fa la cerca per ètica com per medicina.

3.2. Quan vulguem unir dues matèries dependents i relacionades en un ordre fix, utilitzarem el signe :: (en aquest cas, per a diferenciar-ho de l'economia de les associacions):

061::33 Associacions econòmiques

3.3. Quan vulguem unir dues matèries, amb una relació simple d'addició, utilitzarem el signe +

77 + 791 Fotografia i Cinema

3.4. Quan vulguem unir dues matèries, expressades consecutivament en les taules, utilitzarem el signe /

58/59 Botànica i zoologia

4. Hem de matisar una classe de les taules principals amb algun tipus d'auxiliar perquè el concepte no existeix *a priori*

4.1. Quan la faceta sigui de tipus universal en totes les taules com la de llengua, forma, lloc, de races i de temps

En primer lloc, el nombre de la classe que representa el contingut majoritari del document i, tot seguit, l'auxiliar comú. Si hi hagués més d'un auxiliar comú, la CDU recomana l'ordre següent:

Classe + lloc + temps + forma + llengua + raça.

Exemple

398.332.34(495.2)“17” Festes de la verema al Peloponesi al segle XVIII.

Com que aquests auxiliars són independents, també podem posar-los a l'inici de la notació per tal d'agrupar tots els documents per forma, idioma...

(495.2)398.332.34“17” Festes de la verema al Peloponès al segle XVIII, tenint en compte que ordenem tots els documents del Peloponès junts.

4.2. Quan vulguem expressar una faceta de tipus particular, de les que només afecten una matèria, posarem en primer lloc el nombre de la classe que representa el contingut majoritari del document i, tot seguit, l'auxiliar especial.

611.3.01 Anatomia de l'aparell digestiu

4.3. Si el document tingués alhora un auxiliar especial i un de comú, l'ordre seria:

Classe + auxiliar especial + auxiliar comú.

Exemple

28-57(532) Document sobre la peregrinació musulmana a la Meca

28 és Islam, 2-57 és l'auxiliar especial per al concepte peregrinació i (532) és l'auxiliar de lloc per a l'Àrabia Saudita.

A tall de conclusió

Quan comencem a classificar un document hem d'analitzar el tema o temes, consultar-ne les taules principals i les d'auxiliars comuns i comprovar si disposen d'auxiliars especials.

No es recomana usar l'índex alfabètic o el cercador del programa CDU, perquè si la matèria és polisèmica o té diversos enfocaments ens pot dur a error.

Si cal construir una notació, pot ser el resultat de les següents combinacions:

- Una classe principal + classe principal (unides amb + /:).
- Una classe principal + auxiliar comú (lloc o temps o forma o llengua o raça).
- Una classe principal + auxiliar especial.
- Una classe principal + auxiliar especial + auxiliar comú.

Més informació

Clasificación Decimal Universal (CDU): edición abreviada de la norma UNE 50001: 2000 (2001) (adaptada per Rosa San Segundo Manuel). Madrid: AENOR.

Clasificación Decimal Universal (CDU) de bolsillo (2004) (adaptada per Rosa San Segundo Manuel). Madrid: AENOR.

Díez Carrera, C. (1999). *Técnicas y régimen de uso de la CDU (Clasificación Decimal Universal)* (134 pàgines). Gijón: Trea ("Biblioteconomía y Administración Cultural", 26).

5. Pràctiques amb la CDU

A continuació es proposen un seguit d'exercicis ordenats segons el grau de dificultat per a un estudiant que s'introdueix en aquest llenguatge documental. No es presenten totes les casuístiques que ofereix aquest llenguatge documental, però sí algunes de les més habituals.

Més informació

Benito, M. (1999). *El sistema de clasificación decimal universal: manual de aprendizaje*. Madrid: Taranco.

Clasificación Decimal Universal (CDU): edición abreviada de la norma UNE 50001: 2000 (2001) (adaptada per Rosa San Segundo Manuel). Madrid: AENOR.

Clasificación Decimal Universal (CDU) de bolsillo (2004) (adaptada per Rosa San Segundo Manuel). Madrid: AENOR.

Díez Carrera, C. (1999). *Técnicas y régimen de uso de la CDU (Clasificación Decimal Universal)* (134 pàgines). Gijón: Trea ("Biblioteconomía y Administración Cultural", 26).

McIlwaine, I. C. (2003). *Clasificación Decimal Universal. Guía para uso de la CDU*. Madrid: AENOR.

5.1. Exercicis de nivell baix

Classifiquen els documents següents:

Classe 0

- Document sobre bibliografies d'autor:
- Document sobre catàlegs per matèries:
- Document sobre les cartes al director d'un diari:
- Document sobre ex-libris:

Classe 1

- Document sobre mètodes de filosofar:
- Document sobre estats emocionals:
- Document sobre lògica proposicional:
- Document sobre ètica professional:

Classe 2

- Document sobre l'església catòlica romana:
- Document sobre l'Islam xiita:
- Document sobre l'agnosticisme:
- Document sobre el confucianisme (religió xinesa):

Objectius

Aquests exercicis us han de permetre assolir els objectius següents:

- Aprendre a ubicar conceptes en les taules principals. Acostumen a ser conceptes que tenen entrada pròpia a la CDU (no cal construir la notació). Per a facilitar la tasca es presenten ordenats per taules.
- Aprendre a situar un concepte segons l'enfocament adequat.

Classe 3

- Document sobre teories de la població:
- Document sobre campanyes electorals:
- Document sobre el Ministeri d'Hisenda:
- Document sobre el poder adquisitiu del consumidor:

Classe 4

Classe 5

- Document sobre ciències del medi ambient:
- Document sobre la capacitat calorífica dels líquids:
- Document sobre hidrocarburs saturats:
- Document sobre silicats bàsics:
- Document sobre biologia:
- Document sobre botànica - les magnòlies:
- Document sobre la balena blava:

Classe 6

- Document sobre psicoteràpia:
- Document sobre drenatge de mines:
- Document sobre malalties per fongs de les plantes:
- Document sobre instal·lacions d'aigua potable (als habitatges):
- Document sobre producció de sosa i potassa:

Classe 7

- Document sobre escultura:
- Document sobre dibuix anatòmic:
- Document sobre disseny de cartells:

Classe 8

- Document sobre la llengua coreana:
- Document sobre literatura grega:

Classe 9

- Document sobre pintures rupestres:
- Document sobre viatges de descobriments geogràfics:
- Document sobre ordres de cavalleria:
- Document sobre la tercera guerra carlista:

Diversos enfocaments de les matèries:

- Document sobre l'ateisme, des del punt de vista filosòfic:
- Document sobre l'ateisme, des del punt de vista religiós:
- Document sobre les eleccions polítiques, des del punt de vista polític:
- Document sobre les eleccions polítiques, des del punt de vista del dret:
- Document sobre els delictes contra els drets humans, des del punt de vista del dret penal:
- Document sobre els delictes contra els drets humans, des del punt de vista del dret internacional:
- Document sobre els delictes contra els drets humans, des del punt de vista del dret constitucional:

5.2. Exercicis de nivell mitjà

Classifiqueu els següents documents

Classe 0

- Document sobre les peces prehistòriques d'un museu:
- Document sobre la classificació decimal Dewey:
- Document sobre bibliografia nacional francesa:
- Document sobre tesaurus de psicologia:

Classe 1

- Document sobre la filosofia d'Arthur Schopenhauer:
- Document sobre l'esnobisme anglès:

Classe 2

- Document sobre els sants de la religió cristiana:
- Document sobre el xamanisme en les religions dels indis d'Amèrica del Nord:
- Document sobre teologia postmoderna:
- Document sobre el culte a la lluna:

Classe 3

- Document sobre les escoles privades:
- Document sobre els partits conservadors francesos:
- Document sobre la dona en la política:
- Document sobre els impostos municipals:
- Document sobre les funcions del Parlament català:

Classe 5

- Document sobre els cràters i mars de la Lluna:

Objectius

Aquests exercicis us han de permetre assolir els objectius següents:

- Construir notacions combinant taules principals amb taules d'auxiliars comuns i auxiliars especials.
- Construir notacions utilitzant els signes classificatoris de la CDU, és a dir, expressant la relació entre les matèries unides.

Classe 6

- Document sobre l'otitis:
- Document sobre els llibres de cuina:

Classe 7

- Document sobre la pintura de Velázquez:
- Document sobre els artistes alemanys postimpressionistes:
- Document sobre les dones glamouroses en el cinema de suspens:
- Document sobre les competicions de judo:
- Document sobre l'himne nacional dels Estats Units d'Amèrica del Nord:

Classe 8

- Document sobre literatura hebrea:
- Document sobre la poesia d'Antonio Machado:
- Document sobre les novel·les de Harry Potter:

Classe 9

- Document sobre la geografia de l'Índia:
- Document sobre la història de la casa dels Borbons a Espanya:
- Document sobre geografia política:
- Document sobre geografia de la Polinèsia Francesa:

5.3. Exercicis de nivell alt

Classifiquen els documents següents:

- Document sobre Barcelona ciutat com a fons argumental de pel·lícules de cinema:
- Document sobre la psicoanàlisi com a teràpia mèdica:
- Document sobre el turisme com a element del temps lliure:
- Document sobre el turisme com a factor econòmic:
- Document sobre els diaris francesos:
- Document sobre els ritus i cerimònies budistes:
- Document sobre les unitats calorimètriques com a mesura de quantitat de calor:
- Document sobre la bibliografia de les publicacions periòdiques de zoologia:
- Document sobre les catedrals gòtiques franceses:
- Document sobre eines per a fer escultures:
- Document sobre els herois en les pel·lícules de ciència-ficció:
- Document sobre història d'Espanya sota els romans:
- Document sobre la Bíblia per als testimonis de Jehovà:
- Document sobre la Gran Enciclopèdia Catalana, en CD-ROM:

Objectius

Aquests exercicis us han de permetre assolir els objectius següents:

- Construir notacions combinant tots els elements abans descrits, sense esmentar expressament les parts que integren la notació ni la classe a la qual pertanyen.

- Document sobre els terres de gres:
- Document sobre ordes religioses femenines catòliques:
- Document sobre la psicoanàlisi com a procés psicològic:
- Document sobre els contes fantàstics de Julio Cortázar:

6. Creació d'un sistema de classificació propi

Hi ha circumstàncies en les quals el documentalista es veu impulsat a crear el seu propi sistema de classificació: col·leccions molt especialitzades, fons documentals històrics... són casos en què és difícil, si no impossible, trobar un sistema de classificació ja existent. El més comú és que el documentalista pugui aprofitar-ne parts, però no la totalitat.

Del coneixement que s'ha anat desprenent de la història de les classificacions i de l'estructura i funcionament de models classificacions, com la CDU, podem extreure les línies bàsiques per a crear un sistema de classificació nou.

Premisses

El primer que el documentalista hauria de sospesar és si realment un sistema de classificació és el llenguatge documental apropiat per al seu fons.

Recordem que hi ha altres llenguatges: la llista de paraules clau (o indexació automàtica), la llista de descriptors lliures, la llista d'autoritats, les llistes d'encapçalaments de matèria i els tesaurus, tots ells estudiats en els mòduls d'aquesta assignatura.

A continuació, exposem les fases de creació d'un sistema de classificació nou, segons Jacques Maniez, convenientment sintetitzades:

- Estudi previ: d'usuaris, classificacions anteriors, estructura, llengua i altres
- Metodologia
- Procés de creació
- Manteniment

6.1. Estudi previ

La fase d'estudi previ presenta les possibilitats següents, segons l'orientació que es vulgui donar al llenguatge documental de creació nova:

1) **D'usuaris**: si els usuaris tenen lliure accés a les prestatgeries, cal una acurada ordenació per matèries; si els usuaris busquen la referència al catàleg en línia, l'ordenació per matèries no és tan definitiva.

Tipus d'ordenacions

Recordem que podem distingir entre tres tipus d'ordenacions (Maniez, 1993, pàg. 21):

- 1) Ordenacions no significatives, sense cap relació amb el contingut dels documents, per exemple, ordenacions numèriques a partir del número de registre.
- 2) Ordenacions amb significat limitat: per llengua, país, autor, disciplina, etc.
- 3) Ordenacions altament significatives: ordenació per matèries, de manera que els documents que tractin de continguts afins es col·loquin els uns a prop dels altres.

Lectura complementària

El procés de creació d'un llenguatge documental que se seguirà en els subapartats següents segueix el punt de vista que s'exposa en l'obra següent:

J. Maniez (1992). *Los lenguajes documentales y de clasificación: concepción, construcción y utilización en los sistemas documentales*. Madrid: Pirámide / Fundación Germán Sánchez Ruipérez.

2) **De classificacions anteriors:** cal optimitzar recursos i consultar quadres previs per a inspirar-se o adoptar-los directament. Exemple: CDU, DDC, classificacions sectorials, reculls de tesaurus.

3) **D'estructura:** podem escollir entre tres tipus (jeràrquica, facetada o mixta).

4) **De llengua i nivell d'especificitat.**

5) **Altres: despeses, calendari, funcions.**

Vegeu també

Els tesaurus tenen diverses presentacions, entre les quals la jeràrquica, que es correspon a un quadre de classificació. S'estudiarà més detingudament en el mòdul "Listes d'encapçalaments de matèria" de l'assignatura.

6.2. Metodologia

La **metodologia de treball** consisteix en una combinació de dos mètodes, l'inductiu i el deductiu. El primer es basa en la realització d'un quadre segons les matèries que tinguem al nostre SID, el segon es basa en el domini conceptual i la seva subdivisió seguint les regles de divisió lògica.

Metodologies inductives i deductives

En una metodologia inductiva, reunim tots els documents sobre dret de manera intuïtiva, agrupant-los per afinitat de contingut. Després, relacionem les diverses classes que hagin sortit en una de més general i així successivament.

En una metodologia deductiva, estructurarem el domini dret en dret civil, dret constitucional, dret penal, dret internacional... (divisió tradicional acadèmica).

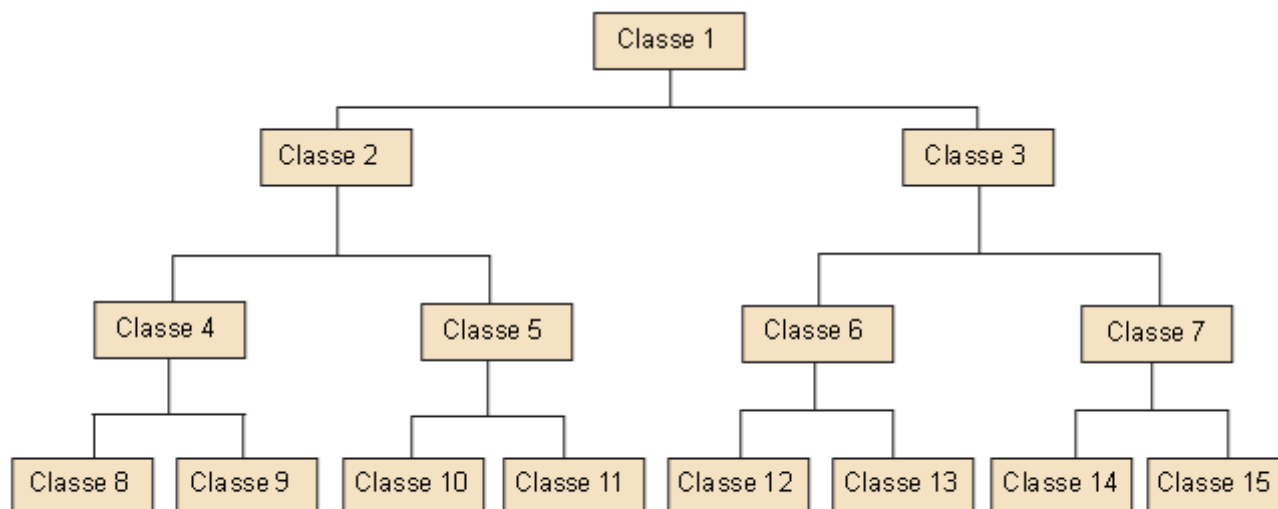
Pel que fa als **instruments de treball**, hi ha diversos tipus de programes de gestió documental, però el documentalista també necessitarà processadors de textos i algun tipus de base de dades que li permeti relacionar rúbriques amb sinònims i altres anotacions d'ús, com les pròpies del fitxer d'autoritats.

6.3. Procés de creació

En el procés de creació d'un llenguatge documental es distingeixen les etapes següents:

1) **Elecció de la forma global de l'arborescència.** El *quid* rau a decidir quantes classes posarem en el primer nivell, quin interval de rang usarem i fins a quin nivell considerem que la notació serà comprensible.

Tal com es pot veure en l'esquema següent, si un quadre de classificació parteix d'una classe principal i rang dos, en el tercer nivell s'aconsegueixen 15 classes i la notació tindrà quatre dígits (per exemple, 111.1).

Una classe principal que es va obrint en dues classes cada vegada (rang 2) al tercer nivell dona 15 classes

Diem que hi ha 15 classes, i no només les 8 del nivell inferior, perquè totes són classes susceptibles de ser utilitzades per a classificar. Per exemple, en la classe marcada amb el número 2, podem classificar obres sobre Religió catòlica; en la classe 4 classificar obres sobre la Bíblia; en la classe 8, obres sobre l'Antic testament.

Com es pot comprovar, caldrien moltes subdivisions per a arribar, per exemple, a 200 classes. Com se soluciona? Augmentant el nombre de classes principals i/o augmentant el rang fins a trobar l'equilibri que es necessita.

Podem aconseguir un quadre de 200 classes amb diverses opcions:

- 5 classes principals, a rang 3, en el tercer nivell tindria 200 classes.
- 10 classes principals a rang 4, en el segon nivell tindria 210 classes i la notació seria més curta.

La recomanació de J. Maniez (pàg. 160) a l'hora d'ampliar el nombre de classes és la següent:

"Por nuestra parte aconsejamos forzar el número de clases principales, sin dudar ante la necesidad de superar la decena (lo que no permite una notación decimal al primer nivel) [...] Por consiguiente es razonable una media de 4 clases por rango."

J. Maniez, *Los lenguajes documentales y de clasificación: concepción, construcción y utilización en los sistemas documentales* (pàg. 160)

2) Llista i ordenació de les classes principals. Les classes principals han de ser disjunctes. Convé reservar una classe per a *Diversos*. Convé reservar-ne una altra per a generalitats. I convé crear-ne una per a auxiliars de tipus facetat (forma, lloc, temps). Recordem que les classes es poden ordenar de diverses maneres:

- a) de general a particular.
- b) de la disciplina inicial a la que en depèn.

- c) segons el nivel de complexitat (de simple a complex).
- d) per ordre cronològic.
- e) per ordre topogràfic.

3) Elecció de la notació. Es tracta de traduir el llenguatge natural a un codi artificial, que pot ser numèric, alfabètic o alfanumèric. Si a més hem previst facetes, caldrà preveure'n una sintaxi (fixar l'ordre de les parts de la notació).

4) Edició experimental. Es posa en pràctica una prova experimental del nou llenguatge.

5) Formació dels classificadors i tests de validesa. A continuació, es formen els classificadors i es fa la prova sobre un conjunt limitat de documents. Després es comenten les dificultats o facilitats del sistema i es prenen les mesures correctives necessàries.

6) Revisió i primera edició. Finalment, es fa la revisió completa i es publica la primera edició d'aquest nou llenguatge documental de creació nova.

6.4. Manteniment

Cal un manteniment regular. Si el sistema està automatitzat, podem fer el seguiment de les notacions i saber la freqüència d'utilització de les rúbriques i codis, i així es poden prendre decisions (ampliar, modificar o suprimir classes).

A tall de conclusió

Les fases de creació d'un quadre de classificació segons Jacques Maniez són:

- **Estudi previ:** d'usuaris, classificacions anteriors, estructura, llengua i altres.
- **Metodologia:** combinació de dos mètodes: l'inductiu i el deductiu.
- **Procés de creació:** elecció de la forma global de l'arborescència i ordenació de les classes.
- **Manteniment.**

Activitat

Creeu un quadre de classificació per a la vostra biblioteca personal.

Solucionari

1.
 - Document sobre tesaurus: **025.43**
 - Document sobre enciclopèdies: **030**
 - Document sobre anuaris: **050.8**
 - Document sobre museus: **069**
2.
 - Document sobre el neoplatonisme: **141.131**
 - Document sobre les profecies: **159.961.3**
 - Document sobre la naturalesa del coneixement: **165.2**
3.
 - Document sobre el judaisme sefardí: **264**
 - Document sobre el budisme: **24**
 - Document sobre la cienciologia: **299.93**
 - Document sobre la religió dels sumeris: **252.1**
4.
 - Document sobre l'estadística com a ciència: **311**
 - Document sobre les finances públiques: **336.1**
 - Document sobre el dret constitucional: **342**
 - Document sobre les facultats universitàries: **378.096**
 - Document sobre l'etiqueta i protocol: **395.6**
5.
 - Document sobre aritmètica: **511.1**
 - Document sobre la galàxia: **524.6**
 - Document sobre climatologia: **551.58**
 - Document sobre ammonites (fòssils cefalòpodes): **564.53**
6.
 - Document sobre otorinolaringologia: **616.21**
 - Document sobre la forma de preparar menjars ràpids per a emportar: **641.557**
 - Document sobre editorials (de llibres): **655.41**
 - Document sobre acabats especials del cuir: **675.26**
7.
 - Document sobre parcs privats: **712.26**
 - Document sobre catedrals: **726.6**
 - Document sobre òptica de les càmeres fotogràfiques: **771.35**
 - Document sobre música per a orquestra simfònica: **785.11**
 - Document sobre curses de karts: **796.714**
8.
 - Document sobre contes de fades: **82-343**
 - Document sobre literatura hebrea: **821.411.16**
9.
 - Document sobre la geografia de l'Àfrica: **913(6)**
 - Document sobre datació amb carboni: **902.65**
 - Document sobre banderes nacionals: **929.921**
 - Document sobre paleografia: **930.272**
 - Document sobre història d' Austràlia: **94(94)**

Solucions dels exercicis de nivell baix

Classe 0

- Document sobre bibliografies d'autor: **012**
- Document sobre catàlegs per matèries: **017**
- Document sobre les cartes al director d'un diari: **070.45**
- Document sobre ex-libris: **097**

Classe 1

- Document sobre mètodes de filosofar: **101.8**
- Document sobre estats emocionals: **159.942.5**
- Document sobre lògica proposicional: **164.1**
- Document sobre ètica professional: **174**

Classe 2

- Document sobre l'església catòlica romana: **272**
- Document sobre l'Islam xiita: **284**
- Document sobre l'agnosticisme: **299.3**
- Document sobre el confucionisme (religió xinesa): **221.7**

Classe 3

- Document sobre teories de la població: **314.12**
- Document sobre campanyes electorals: **324**
- Document sobre el Ministeri d'Hisenda: **354.21**
- Document sobre el poder adquisitiu del consumidor: **366.2**

Classe 4

Classe 5

- Document sobre ciències del medi ambient: 502
- Document sobre la capacitat calorífica dels líquids: 536.632
- Document sobre hidrocarburs saturats: 547.21
- Document sobre silicats bàsics: 549.614
- Document sobre biologia: 57
- Document sobre botànica - les magnòlies: 582.677.1
- Document sobre la balena blava: 599.511

Classe 6

- Document sobre psicoteràpia: 615.851
- Document sobre drenatge de mines: 622.5
- Document sobre malalties per fongs de les plantes: 632.4
- Document sobre instal·lacions d'aigua potable (als habitatges): 696.11
- Document sobre producció de sosa i potassa: 661.33

Classe 7

- Document sobre escultura: 730
- Document sobre dibuix anatòmic: 743
- Document sobre disseny de cartells: 766

Classe 8

- Document sobre la llengua coreana: 811.531
- Document sobre literatura grega: 821.14

Classe 9

- Document sobre pintures rupestres: 903.27
- Document sobre viatges de descobriments geogràfics: 910.4
- Document sobre ordres de cavalleria: 929.71
- Document sobre la tercera guerra carlista: 94(460).073.1

Diversos enfocaments de les matèries:

- Document sobre l'ateisme, des del punt de vista filosòfic: 141.45
- Document sobre l'ateisme, des del punt de vista religiós: 299.2
- Document sobre les eleccions polítiques, des del punt de vista polític: 324
- Document sobre les eleccions polítiques, des del punt de vista del dret: 342.8
- Document sobre els delictes contra els drets humans, des del punt de vista del dret penal: 343.4
- Document sobre els delictes contra els drets humans, des del punt de vista del dret internacional: 341.231.14
- Document sobre els delictes contra els drets humans, des del punt de vista del dret constitucional: 342.72/.73

Solucions dels exercicis de nivell mitjà**Classe 0**

- Document sobre les peces prehistòriques d'un museu: 069.51:903
- Document sobre la classificació decimal Dewey: 025.45CDD
- Document sobre bibliografia nacional francesa: 015(44)
- Document sobre tesaurus de psicologia: 025.43:159.9

Classe 1

- Document sobre la filosofia d'Arthur Schopenhauer 1(091) SCHOPENHAUER o 1(430) "18" SCHOPENHAUER
- Document sobre l'esnobisme anglès: 177.5(410)

Classe 2

- Document sobre els sants de la religió cristiana: 27-36
- Document sobre el xamanisme en les religions dels indis d'Amèrica del Nord: 259.2-38
- Document sobre teologia postmoderna: 2-11:141.78
- Document sobre el culte a la lluna: 2-137:523.3

Classe 3

- Document sobre les escoles privades: 37.058
- Document sobre els partits conservadors francesos: 329.11(44)
- Document sobre la dona en la política: 32-055.2
- Document sobre els impostos municipals: 336.22:352
- Document sobre les funcions del Parlament català: 328.3(460.23)

Classe 5

- Document sobre els cràters i mars de la Lluna: 523.3-8

Classe 6

- Document sobre l'otitis: 616.284-002
- Document sobre els llibres de cuina: 641.55(083.12)

Classe 7

- Document sobre la pintura de Velázquez: 75Velazquez
- Document sobre els artistes alemanys postimpressionistes: 7.036.4(430)
- Document sobre les dones glamouroses en el cinema de suspens: 791.221.5-56
- Document sobre les competicions de judo: 796.853.23.09
- Document sobre l'himne nacional dels Estats Units d'Amèrica del Nord: 784.71(73)

Classe 8

- Document sobre la literatura hebrea: 821.411.16

- Document sobre la poesia d'Antonio Machado: **821.134.2-1MACHADO**
- Document sobre les novel·les de Harry Potter: **821.111-312.9ROWLING**

Classe 9

- Document sobre la geografia de l'Índia: **913(540)**
- Document sobre la història de la casa dels Borbons a Espanya: **94(460).05**
- Document sobre geografia política: **911.3:32**
- Document sobre geografia de la Polinèsia Francesa: **913(963)**

Solucions dels exercicis de nivell alt

- Document sobre Barcelona ciutat com a fons argumental de pel·lícules de cinema: **791.237.6(460.235-25)**
- Document sobre la psicoanàlisi com a teràpia mèdica: **615.851**
- Document sobre el turisme com a element del temps lliure: **379.85**
- Document sobre el turisme com a factor econòmic: **338.48**
- Document sobre els diaris francesos: **070(44)**
- Document sobre els ritus i cerimònies budistes: **24-5**
- Document sobre les unitats calorimètriques com a mesura de quantitat de calor: **536.6.081**
- Document sobre la bibliografia de les publicacions periòdiques de zoologia: **016:59(05)**
- Document sobre les catedrals gòtiques franceses: **726.6.033.5(44)**
- Document sobre eines per a fer escultures: **730.022**
- Document sobre els herois en les pel·lícules de ciència-ficció: **791.221.8-51**
- Document sobre història d'Espanya sota els romans: **94(460).013**
- Document sobre la Bíblia per als testimonis de Jehovà: **279.17-23**
- Document sobre la *Gran enciclopèdia catalana*, en CD-ROM: **(031.034)GEC**
- Document sobre els terres de gres: **645.1-033.6**
- Document sobre ordes religioses femenines catòliques: **27-788-055.2**
- Document sobre la psicoanàlisi com a procés psicològic: **159.964.2**
- Document sobre contes fantàstics de Julio Cortázar: **821.134.2-32(82)**

Glossari

Els termes del glossari d'aquest mòdul estan en ordre alfabètic. Remeten els uns als altres, i en mostren les relacions semàntiques, com un llenguatge controlat.

- Si hi ha dos conceptes sinònims, els termes no acceptats remeten a l'acceptat amb un vegeu. Ex.: codi numèric, vegeu notació.
Significa que el terme comunament acceptat és notació. En el glossari, es mantenen les dues entrades perquè, a vegades, hi ha poc consens terminològic en la bibliografia.
- Si el terme té relació conceptual (genèrica, específica o d'associació) amb d'altres termes d'aquest glossari s'indica amb un vegeu també. Ex.: Signatura topogràfica, vegeu també ordenació.
Significa que el terme **Signatura topogràfica** està relacionat amb el d'ordenació.

Els exemples d'aquest glossari fan referència a la classe 52 d'astronomia de la CDU, edició de butxaca 2004, cal recordar que altres edicions com l'abreujada o el fitxer bàsic de referència tenen més classes.

			Taula principal / Classe principal
		5 Matemàtiques. Ciències naturals	
Classe principal		52 Astronomia. Astrofísica. Investigació espacial. Geodèsia	
Auxiliars especials	52-1	Investigació inicial	
	52-3	Propietats i fenòmens (especialment geomètrics)	
	52-3	Processos relatius a cossos i sistemes	
	52-6	Processos de radiació	
	52-7	Caràcter de la radiació	
	52-8	Parts i característiques de sistemes concrets	
		520 Instruments i tècniques astronòmiques	
	520.1	Observatoris	
		7272.912	
Índex / Número / Codi		521 Astronomia teòrica	
		523 Sistema solar	
	523.2	Propietats generals	
	523.3	Llunes	
	523.4.	Planetes	
	523.41	Mercuri	
	523.42	Venus	
Rúbrica	523.43	Mart	
	523.44	Planetes menors	
	523.45	Júpiter	
	523.46	Saturn	
	523.47	Urà	
	523.481	Neptú	
	523.482	Plutó	
	523.483	Planetes hipotètics	
			Classes

auxiliar comú dependent (taula) m Les taules són dues: notacions alienes a la CDU i característiques generals (de propietats, materials i persones). Com el seu nom indica són auxiliars que només es poden usar com a sufixos, no s'han d'utilitzar independentment ni en primer lloc en la notació.

auxiliar comú independent (taula) *m* Les taules són: llengua, forma, lloc, races pobles i nacionalitats, temps. Ja que tenen un símbol d'inici i un de final poden anar a qualsevol lloc de la notació, a excepció del de la llengua que només té símbol a l'inici, però la CDU permet afegir-li al darrera dos punts.

Si en un mateix document cal representar més d'un concepte amb auxiliars independents, la CDU recomana l'ordre següent: Classe + lloc + temps + forma + llengua + raça.

auxiliar especial (taula) *m* Els auxiliars especials ajuden a precisar el contingut d'algunes matèries, no de totes, ja sigui d'alguna de les nou classes principals, com d'alguns auxiliars comuns.

Ja que hi ha auxiliars especials repartits per a totes les classes principals, no els trobem reunits en una sola taula com passa amb els auxiliars comuns. En l'exemple d'astronomia, veiem que les classes marcades amb la línia vertical negra són els auxiliars especials previstos per a la classe 52 (i només la classe 52).

cadena *f* Classes subordinades successivament (en contraposició a classes coordinades que s'anomenen sèries). A cada nivell, s'escull una característica per a anar subdividint. En l'exemple: de totes les ciències naturals (física, química, botànica...) escollim astronomia. De totes les matèries estudiades en astronomia (teoria astronòmica, estrelles, univers), escollim el sistema solar. De tots els elements que formen el sistema solar (propietats i lleis, llunes, meteorits...) escollim els planetes. De tots els planetes, escollim Mercuri. (*Vegeu també: jerarquia.*) Per exemple:

5 Ciències naturals

52 Astronomia. Astrofísica. Investigació espacial. Geodèsia

523 Sistema solar

523. 4 Planetes

524.41 Mercuri

classe *f* Concepte, matèria o disciplina d'una classificació. Les classes es basen en característiques, atributs, propietats o qualitats comunes. Trobem classes en tots els nivells de la cadena jeràrquica. Les classes de primer nivell són les classes principals. Cada classe es divideix en subclasses, i així successivament.

Exemple: des de la classe 5 fins a la darrera classe, totes són classes. Les dues primeres, la 5 i la 52 es consideren classes principals, la resta classes.

Vegeu també classes principals.

classe principal *f* Les classes principals són les que ocupen el primer nivell en la cadena jeràrquica. S'equiparen a les disciplines. Per exemple: 52 Astronomia.

Vegeu també disciplines.

classificació bibliogràfica *f* *Vegeu classificació documental.*

classificació documental *f* Llenguatge documental que divideix el coneixement enciclopèdic, o el d'una àrea, en una sèrie ordenada de classes i subclasses basades en les similituds i diferències. S'utilitza per a classificar la matèria dels documents i ordenar físicament els documents originals. Són llenguatges sintètics, preordinats, codificats, controlats i d'estructura jeràrquica o híbrida amb possibilitat d'expressar facetes. S'anomena documental per a diferenciar-lo de les classificacions filosòfiques, científiques i de les classificacions o taxonomies biològiques. Per exemple: la classificació Dewey, la classificació decimal universal, la classificació Colon, La classificació de la Library of Congress. *Vegeu també: classificació filosòfica i científica; taxonomia.*

classificació enuerativa *f* *Vegeu classificació monojeràrquica.*

classificació filosòfica i científica *f* Sistema filosòfic i de classificació del coneixement. A diferència de les classificacions documentals, s'interessa per tot el coneixement humà, i no només pel coneixement dipositat en la col·lecció del SID. Per exemple: la classificació filosòfica que més transcendència ha tingut, des de l'edat moderna, és la de Francis Bacon.

classificació jeràrquica *f* Estructura que enumera les classes de dalt a baix i d'esquerra a dreta. Cada tema es troba en un sol lloc de la cadena. Són les més nombroses per la seva facilitat de construcció i ús. S'adeqüen molt bé a entorns enciclopèdics.

Exemples: la classificació de la Biblioteca del Congrés (LC).

classificació per facetes *f* Estructura que agrupa els conceptes segons les característiques i els atributs. La matèria no es troba representada en el quadre de classificació, sinó que l'analista l'ha de crear combinant-ne les facetes. La classificació parteix de dominis principals (a l'estil de les disciplines) que no s'estructuren jeràrquicament, sinó de forma facetada. Dins de cada

faceta, la classificació torna a ser jeràrquica. Per exemple: la classificació Colon, la classificació Bliss.

classificar *v tr* Procés de divisió d'objectes o conceptes en classes que, a la vegada, es divideixen en subclasses. Cada divisió es basa en les característiques comunes que permeten agrupar els conceptes i en els elements que les distingeixen, de manera que es creïn classes disjunctes. Com a exemple de característica comuna i diferencial: la classe 52 agrupa els conceptes que tenen en comú el tema astronomia i es subdivideix, per exemple, en les classes 523.3 llunes i 523.4 planetes per a crear aquestes dues classes disjunctes, de manera que no hi hagi dubte a l'hora de classificar un document (o és una lluna o és un planeta).

codi *m* Vegeu **notació**.

ConSORCI de la CDU (UDC Consortium) *m* Organisme responsable de la gestió de la CDU, amb seu a la Biblioteca Reial de La Haia. Es va crear l'any 1992 absorbint les responsabilitats que fins llavors tenia la FID en matèria de CDU. En el Consorci participen diverses agències de normalització i editors com l'espanyola AENOR, la russa VINITI o l'anglesa BSI. EL Consorci és el responsable dels canvis i cada agència els publica en l'idioma propi.

decimal (número) *m* Les deu classes principals es poden subdividir en deu classes més i així successivament. Els nombres decimals de la CDU tenen el valor de les fraccions decimals situades darrera un 0, (zero coma) que es pressuposa. Aquest sistema permet subdividir les classes de manera gairebé indefinida. Per exemple: la classe 3 i la classe 33, serien la 0,3 i la 0,33.

dicotomia *f* Mètode de classificació en què les divisions i les subdivisions són binàries.

disciplina *f* àmbits temàtics. Són camps d'estudi que tenen existència independent, identificable i coherent. Exemples: filosofia, matemàtica, ciències socials, història, religió... A la CDU es correspondrien les classes principals. En les classes principals que agrupen més d'una matèria, com la 3,5, 6 i la 7, també anomenem disciplines a les classes de 2 dígit, com ara 52 astronomia (Vegeu també **classes principals**). Per exemple:

5 Ciències naturals
52 Astronomia

edicions de la CDU *f pl* La CDU espanyola té diverses edicions: sencera, abreujada, butxaca, en format paper o digital. Des de la creació del Consorci de la CDU, UDC Consortium, s'impulsa el Master Reference file, o Fitxer bàsic de referència, de 62.000 entrades com única edició autoritzada a partir de la qual es poden fer diverses edicions.

extensions i correccions de la CDU *f pl* Publicació anual del Consorci de la CDU en què es publiquen les noves taules revisades i aprovades. És la base sobre la qual el fitxer bàsic de referència és revisat cada any (les extensions i correccions es publiquen cada mes de novembre i el MRF surt l'1 de gener). (Vegeu també **fitxer bàsic de referència** i **ConSORCI de la CDU**.)
en extensions and corrections UDC

faceta *f* Característiques o atributs dels objectes i conceptes que permet agrupar-los. Hi ha facetes universals i facetes particulars. Per exemple:

- Facetes universals: la fórmula PMEST de la classificació Colon: personalitat, matèria, energia, espai, temps.
- Facetes particulars: en l'exemple d'astronomia, són els auxiliars especials: investigació, propietats, processos, parts...

fitxer bàsic de referència (master reference file o MRF) *m* Base de dades que conté la versió oficial de la CDU, té uns 62.000 entrades. La manté el Consorci de la CDU amb programari de la UNESCO CD-ISIS.

híbrid -a *adj* Dit del tipus d'estructura de classificació documental que combina l'estructura monojeràrquica amb la possibilitat d'expressar facetes. Per exemple: la classificació decimal universal (CDU). En aquest exemple, són elements facetats els auxiliars especials marcats amb la línia vertical.

índex *m* Els codis que precedeixen la rúbrica en les taules. Un cop introduït al catàleg, s'anomena notació. Per exemple: 52
Vegeu codi i notació.

jerarquia *f* La subordinació de les classes, dividint-les en els seus components lògics. S'apliquen successivament principis de divisió genèrics i principis de tot-part.
Vegeu també cadena.

mixt -a *adj* **Vegeu híbrid -a.**

notació *femení* És el terme d'indexació propi dels sistemes de classificació. És un codi artificial, no un llenguatge natural, fet amb números, lletres i símbols que acompanyen les rúbriques. Representa la matèria del document, també s'usa per a la ordenació física dels documents.

La llargada de la notació pot representar el grau d'especificitat de la matèria d'un document (com més llarga més específica), però també pot estar traduint una arborescència a partir de poques classes principals. Maniez calcula que una notació de fins a 7 dígits és comprensible, més no. Per exemple: 524.42 és una notació.

Vegeu també signatura topogràfica i rúbrica.

ordenació *f* En documentació, és l'operació de col·locar els llibres de forma ordenada en els prestatges, seguint la signatura topogràfica. Segons Maniez, hi ha tres tipus d'ordenacions:

- 1) Ordenacions no significatives, sense cap relació amb el contingut dels documents, per exemple, ordenacions numèriques a partir del número de registre.
- 2) Ordenacions amb significat limitat: per llengua, país, autor, disciplina, etc.
- 3) Ordenacions altament significatives: ordenació per matèries, de manera que els documents que tractin de continguts afins es col·loquin els uns a prop dels altres.

ordre de les parts d'una notació *m* En primer lloc, la classe de la matèria principal del document + auxiliars especials (si n'hi ha) + auxiliars comuns. A continuació, l'ordre dins els auxiliars comuns (també conegut com ordre de seqüència) no és fix, però la CDU recomana anar de general a particular, i proposa l'ordre següent: lloc + temps + forma + idioma.

rúbrica *f* Nom de la matèria expressat en llenguatge natural. Per exemple: Venus.

sèrie *f* Sèrie de classes coordinades (en contraposició a classes subordinades que serien cadena o jerarquia). És un grup de classes mútuament excloents, derivades de l'aplicació d'una característica.

Vegeu també: faceta.

signatura topogràfica *f* Conjunt de nombres, lletres i símbols que localitzen i ordenen, físicament, el document a la prestatgeria. A diferència de la notació, que indica la matèria i pot estar repetida (2 o més obres de la mateixa temàtica), la signatura topogràfica indica la seva ubicació física i ha de ser única.

signes combinatoris o classificatoris *m pl* Són : :: + / []. Aquests signes tenen una funció sintètica (d'unir), ja que permeten expressar conceptes compostos que no es troben previstos en el quadre de classificació. Per exemple: document sobre el sistema solar (des de les propietats, a les llunes i planetes) 523.2/.4

signes instructius o no classificatoris *m pl* Són . (punt)≅(Dividir com) i → (Vegeu també). No s'usen per a classificar, sinó per a instruir sobre els usos del quadre de classificació. Per exemple:

520.1 Observatoris

→ 727.912

Significa que, si estem consultant la classe 520.1 *Observatoris* ens pot interessar també consultar o classificar el document sota la classe 727.912 que és *Arquitectura > Edificis amb finalitats educatives i científiques > Observatoris*. Adoneu-vos de la diferència entre classificar el document sota la classe 52 astronomia o sota la classe 727 arquitectura.

taula principal *f* **Vegeu classe principal.**

taxonomia *f* Sistemes que classifiquen organismes vius o inerts en una jerarquia. Actualment el terme taxonomia s'aplica també al món de la informació i les fonts disponibles al WWW.

Bibliografia

Maniez, J. (1992). *Los lenguajes documentales y de clasificación: concepción, construcción y utilización en los sistemas documentales*. Madrid: Pirámide / Fundación Germán Sánchez Ruipérez.

McIlwaine, I. C. (2003). *Clasificación Decimal Universal. Guía para uso de la CDU*. Madrid: AENOR.

Reitz, Joan. *Odlis Online dictionary of library and information science* [Accesible en línea]. Western Connecticut State University. [Data de consulta: 10 d'octubre 2008].

Referències bibliogràfiques

025.431: *The Dewey blog* [Accesible en línea]. [Data de consulta: 10 d'octubre 2008].

Álvarez García, F. J. (1997). "Introducción al uso práctico de la CDU". A: M. Pinto (ed.). *Manual de clasificación documental* (pàg. 219-243). Madrid: Síntesis ("Biblioteconomía y Documentación").

AENOR. *Asociación española de normalización y certificación* [Accesible en línea]. [Data de consulta: 10 d'octubre 2008].

Arnau Riverd, Pilar (2005). *Documentación: hitos históricos, precedentes - Dewey - Otlet - FID* (pàg.96-105 i 248-255). Madrid: Mundarnau.

Benito, M. (1999). *El sistema de clasificación decimal universal: manual de aprendizaje*. Madrid: Taranco.

Benito, Miguel. *El sistema de Clasificación Decimal Universal* [Accesible en línea]. [Data de consulta: 10 d'octubre 2008]. O, també, en l'URL Instituto de Taranco. [Data de consulta: 10 d'octubre 2008].

Burguillos Martínez, Ferran. *Tutorial de la Clasificación decimal universal* [Accesible en línea]. [Data de consulta: 10 d'octubre 2008].

CDU: Clasificación decimal universal: norma UNE 50 001:2000 (2000) (3 volums). Madrid: AENOR.

Clasificación decimal: adaptació per a les biblioteques catalanes (1982) (4a. ed. preparada per Jordi Rubió i Lois). Barcelona: Teide.

Clasificación Decimal Universal (CDU): edición abreviada de la norma UNE 50001: 2000 (2001) (adaptada per Rosa San Segundo Manuel). Madrid: AENOR.

Clasificación Decimal Universal (CDU): edición abreviada de la norma UNE 50001: 2000; (incluye las modificaciones de la Norma UNE 50001:2004/1M. Traducción del Master Reference File realizada por el Centro de Información y Documentación Científica (CINDOC) (2004) (adaptada per Rosa San Segundo Manuel). Madrid: AENOR.

Clasificación Decimal Universal (CDU) de bolsillo (2004) (adaptada per Rosa San Segundo Manuel). Madrid: AENOR.

Díez Carrera, C. (1999). *Técnicas y régimen de uso de la CDU (Clasificación Decimal Universal)* (134 pàg.). Gijón: Trea ("Biblioteconomía y Administración Cultural", 26).

Esteban, M. A. (1997). "Fundamentos epistemológicos de la clasificación documental". A: M. Pinto (ed.). *Manual de clasificación documental* (pàg. 19-32). Madrid: Síntesis ("Biblioteconomía y Documentación").

Gil Urdiciain, B. "Los lenguajes de clasificación documental". A: M. Pinto (ed.) (1997). *Manual de clasificación documental* (pàg. 91-108). Madrid: Síntesis ("Biblioteconomía y Documentación").

Gili Martínez, M. D.; Vives i Gràcia, J. (1996, juliol-desembre). "La nova edició espanyola de la CDU: arriscar-se al canvi?». ítem: *Revista de Biblioteconomia i Documentació* (núm. 19, pàg. 94-121).

Glazier, Jack (2003). "Las raíces culturales de la clasificación moderna". A: *IV Coloquio Internacional de Ciencias de la Documentación*. Salamanca.

Glazier, Jack (2003). *VI Congreso del Capítulo Español de ISKO*. Salamanca.

Gran enciclopèdia catalana [Accesible en línia]. [Data de consulta: 10 d'octubre 2008].

Granados, M.; Nicolau, Anna. "La recuperació de la informació en els catàlegs en línia: l'ús de la Classificació decimal universal i la seva implicació en la indexació" [Accesible en línia]. 7è Congrés del Capítol Espanyol d'ISKO. Barcelona, 6-8 de juliol de 2005. Barcelona: Universitat de Barcelona, Departament de Biblioteconomia i Documentació [Consulta: 1 octubre 2008].

Grolier, Eric. (1976, novembre-desembre). "La clasificación cien años después de Dewey". *Boletín Unesco* (XXX, núm. 6, pàg. 342-350).

Guardans, T. (1989, gener-juny). "Les altres religions a la Classificació decimal universal". *Revista ítem* (núm. 4).

La Clasificación Decimal Universal en los currículos escolares: instrucciones para la organización temática de los fondos bibliográficos de las bibliotecas educativas no universitarias [Accesible en línia]. Pamplona: Gobierno de Navarra, Departamento de Educación y Cultura [Consulta: 1 d'octubre 2008].

Library of Congress Classification system [Accesible en línia]. [Data de consulta: 1 d'octubre 2008].

López-Huertas, M. J. (1997). "Estructura de la clasificación decimal universal". A: M. Pinto (ed.). *Manual de clasificación documental* (pàg. 177-217). Madrid: Síntesis ("Biblioteconomía y Documentación").

López Yepes, José(1995). *La documentación como disciplina: teoría e historia* (2a. edició, pàg. 90-106). Pamplona: Eunsa.

McIlwaine, I. C. (1998, 16-21 agost). "The UDC at the present time" [Accesible en línia]. *64th IFLA General Conference. Amsterdam, Netherlands* [Consulta: 1 octubre 2008: 1 octubre 2004].

Mestre i Ribera, Enric. *Classificació decimal universal* [Accesible en línia]. [Data de consulta: 10 d'octubre 2008].

Moreno Fernandez, L. M.; Borgoños Martínez, M. D. (2002) *Teoría y práctica de la Clasificación Decimal Universal* (2a. edició revisada, corregida i augmentada). Gijón: TREA.

Online Computer Library Center. *Dewey services, Dewey decimal classification for use with OCLC, s online cataloging services* [Accesible en línia] [Consulta: 10 d'octubre 2008].

Otlet, P. (1996). *El tratado de documentación: el libro sobre el libro, teoría y práctica* (trad. d'M. Dolores Ayuso). Murcia: Universitat de Murcia.

Perpinyà i Morera, R. (1995). "Los lenguajes documentales". A: M. E. Fuentes i Pujol (ed.). *Manual de documentación periodística* (pàg. 111-132). Madrid: Síntesis.

Pinto Molina, M. (ed.) (1997). *Manual de clasificación documental*. Madrid: Síntesis ("Biblioteconomía y Documentación").

Public libraries using Spanish. *Spanish version of the Dewey Decimal Classification System based on the 18th edition of DDC* [Accesible en línia]. [Consulta: 10 d'octubre 2008].

Riesthuis, Gerhard J. A. (1998, agost) "The UDC Master Reference File" [Accesible en línia]. *64th IFLA General Conference. Amsterdam, Netherlands*. [Consulta: 1 octubre 2008].

Rosati, Luca (2005). "Clasificación facetada para los servicios comunitarios mediante el uso de las categorías estándares del Classification Research Group". *VII Congreso del capítulo español de ISKO: La dimensión del conocimiento*. Barcelona.

Rovira, T. (1989, gener-juny). "Jordi Rubió i Lois: la seva influència en el món bibliotecari de Catalunya". A: *Revista ítem* (núm. 4).

Sagredo, Félix (2001). "Tras las huellas euro-norteamericanas del movimiento documental contemporáneo I" [Accesible en línia]. Madrid: *Revista Documentación de las Ciencias de la Información* (núm. 24, pàg. 35-43). [Data de consulta: 1 octubre 2008].

San Segundo Manuel, R. (1997). "Principales sistemas de clasificación". A: M. Pinto (ed.). *Manual de clasificación documental* (pàg. 67-89). Madrid: Síntesis ("Biblioteconomía y Documentación").

San Segundo Manuel, R. (2001). *Teoría e historia de la clasificación bibliotecaria en España, siglos XIX y XX*. Madrid: Universidad Complutense.

San Segundo Manuel, R. (1999). "Futura implantación de los distintos sistemas de clasificación en las bibliotecas del estado español" [Accesible en línea]. *7es Jornades Catalanes de Documentació*. Barcelona: Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya. [Consulta: 1 octubre 2008].

San Segundo, R. *Use of UDC classification system in Spain: implementation, application, teaching and research* [Accesible en línea]. Presentation. Madrid: Universitat Carlos III. [Consulta: 1 d'octubre 2008].

Soria, Concepción (2000, novembre). *Cambios introducidos en la última edición (nov.2000) de la CLASIFICACION DECIMAL UNIVERSAL* [Accesible en línea]. [Consulta: 1 d'octubre 2008]

Tabla de Materias CDU [Accesible en línea]. Agencia Española del ISBN. [Consulta: 1 d'octubre 2008].

Turiel, Josep (2001, juny). *Recursos web per a la classificació* [Accesible en línea]. *BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació* (núm. 6). [Consulta: 1 d'octubre 2008].

Universal Decimal Classification Blog [Accesible en línea]. UDC Consortium. [Consulta: 10 d'octubre 2008].

Universal Decimal Classification Consortium Homepage (2002, 1 d'agost) [Accesible en línea]. La Haia: UDC Consortium. Act. 2002-08-01. [Consulta: 10 d'octubre 2008].